សុត្តន្តបិដក

៣៤

SUTTANTA PITAKA

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ
ឆដ្ឋភាគ
៣៤

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

SAṂYUTTANIKĀYA

KHANDHAVĀRAVAGGA

CHAṬṬHABHĀGA

34

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី

សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំឬាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេចព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួលពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខទៀតផង ជាភិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមជ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

ទំព័រទទេ

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរៈ **សម្ល** ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ **ល** គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ **ម** ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ **សម្ល** ។

-ពាក្យបាលីៈ **តស្ស** គឺ **តស្ស** ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (**ជួន-ណាត**) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ **សង្ខេបច្បាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ

ឆដ្ឋភាគ

៣៤

ព. ស. ២៥០៦

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារវគ្គោ

ឆដ្ឋភាគោ

ខន្ធសំយុត្តំ

អន្តវគ្គោ

[១] សាវត្ថី ។ បេ ។ តត្រ ខោ ។ បេ ។ អវោច ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ អន្តា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សក្កាយន្តោ សក្កាយសមុទយន្តោ សក្កាយនិរោធន្តោ សក្កាយនិរោធគាមិនីបដិបទន្តោ ។

[២] កតមោ ច ភិក្ខវេ សក្កាយន្តោ ។ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធាតិស្ស វចនីយំ ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ វេទនូបាទានក្ខន្ធោ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធោ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធោ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សក្កាយន្តោ ។

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ

ឆដ្ឋភាគ

ខន្ធសំយុត្ត

អន្តវគ្គ

[១] ក្រុងសាវត្ថី ។ បេ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តៈ (ចំណែក) នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ អន្តៈ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ អន្តៈគឺសក្កាយ ១ អន្តៈគឺហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ១ អន្តៈគឺសេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ១ អន្តៈគឺបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ១ ។

[២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ។ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ វេទនូបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអន្តៈគឺសក្កាយ ។

២

[៣] កតមោ ច ភិក្ខវេ សក្កាយសមុទយន្តោ ។ យាយំ តណ្ហា បោនោព្ភវិកា[១] នន្ទិរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី ។ សេយ្យថីទំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សក្កាយសមុទយន្តោ ។

[៤] កតមោ ច ភិក្ខវេ សក្កាយនិរោធន្តោ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សក្កាយនិរោធន្តោ ។

[៥] កតមោ ច ភិក្ខវេ សក្កាយនិរោធគាមិនីបដិបទន្តោ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សក្កាយនិរោធគាមិនីបដិបទន្តោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ អន្តាតិ ។

១ ឱ. បោនព្ភវិកា ។

[៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ តើដូចម្ដេច ។ តណ្ហាណា ដែលតាក់តែងនូវភពថ្មី ប្រកបដោយសេចក្ដីរីករាយនិងសេចក្ដីត្រេកអរ មានសេចក្ដីរីករាយក្នុងអារម្មណ៍នោះ ៗ ។ តណ្ហា តើដូចម្ដេច ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អន្តៈគឺហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ។

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈ គឺសេចក្ដីរលត់នៃសក្កាយ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីវិនាសនិងសេចក្ដីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហានោះ កិរិយាលះបង់ កិរិយារលាស់ចោល នូវតណ្ហានោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហានោះ សេចក្ដីមិនអាល័យក្នុងតណ្ហានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អន្តៈគឺសេចក្ដីរលត់នៃសក្កាយ ។

[៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់នៃសក្កាយ តើដូចម្ដេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺសេចក្ដីយល់ត្រូវ ១ សេចក្ដីត្រិះរិះត្រូវ ១ ការនិយាយត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ សេចក្ដីរឭកត្រូវ ១ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អន្តៈគឺបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់នៃសក្កាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាអន្តៈ (ចំណែក) ទាំង ៤ យ៉ាង ។

៣

[៦] សាវត្ថី ។ ទុក្ខញ្ច វោ ភិក្ខវេ ទេសិស្សាមិ ទុក្ខសមុទយញ្ច ទុក្ខនិរោធញ្ច ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិ-បទញ្ច តំ សុណាថ ។

[៧] កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។ បញ្ចុបាទាន-ក្ខន្ធាតិស្ស វចនីយំ ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបុបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។

[៨] កតមោ ច ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ ។ យា-យំ តណ្ហា បោនោព្ភវិកា នន្ទិរាគសហគតា តត្រ-តត្រាភិនន្ទិនី ។ សេយ្យថីទំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ ។

[៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែងនូវទុក្ខផង នូវហេតុឲ្យកើតឡើងនៃទុក្ខផង នូវសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខផង នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ។ ចុះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខ ។

[៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុឲ្យកើតឡើងនៃទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ តណ្ហាណា ដែលតាក់តែងនូវភពថ្មី ប្រកបដោយសេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីរីករាយក្នុងអារម្មណ៍នោះ ៗ ។ តណ្ហាតើដូចម្តេច ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ហេតុឲ្យកើតឡើងនៃទុក្ខ ។

[៩] កតមោ ច ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ ។

[១០] កតមា ច ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ ។

[១១] សាវត្ថី ។ សក្កាយញ្ច វោ ភិក្ខវេ ទេសិស្សាមិ សក្កាយសមុទយញ្ច សក្កាយនិរោធញ្ច សក្កាយនិរោធគាមិនីបដិបទញ្ច តំ សុណាថ ។

[៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្ដីរលត់នៃទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីវិនាសនិងសេចក្ដីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហានោះ កិរិយាលះបង់ កិរិយារលាស់ចោល នូវតណ្ហានោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហានោះ សេចក្ដីមិនអាល័យ ក្នុងតណ្ហានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សេចក្ដីរលត់នៃទុក្ខ ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់នៃទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺសេចក្ដីយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់នៃទុក្ខ ។

[១១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្ដែងនូវសក្កាយផង នូវហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយផង នូវសេចក្ដីរលត់នៃសក្កាយផង នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់ នៃសក្កាយផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់ នូវសេចក្ដីនោះចុះ ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ អន្តវគ្គោ បឋមោ

[១២] កតមោ ច ភិក្ខវេ សក្កាយោ ។ បញ្ចុបា-
ទានក្ខន្ធាតិស្ស វចនីយំ ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ
រូបុបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធោ ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សក្កាយោ ។

[១៣] កតមោ ច ភិក្ខវេ សក្កាយសមុទយោ ។
យាយំ តណ្ហា បោនោព្ភវិកា នន្ទិរាគសហគតា តត្រ-
តត្រាភិនន្ទិនី ។ សេយ្យថីទំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា
វិភវតណ្ហា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សក្កាយសមុទយោ ។

[១៤] កតមោ ច ភិក្ខវេ សក្កាយនិរោធោ ។
យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ
ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សក្កាយនិរោធោ ។

[១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ។ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សក្កាយ ។

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ តណ្ហាណា ដែលនាំកំណើតតទៅក្នុងភពថ្មី ប្រកបដោយសេចក្តីរីករាយនិងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីរីករាយក្នុងអារម្មណ៍នោះៗ ។ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ។

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហានោះ កិរិយាលះបង់ កិរិយារលាស់ចោល នូវតណ្ហានោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហានោះ សេចក្តីមិនអាល័យក្នុងតណ្ហានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ។

[១៥] កតមា ច ភិក្ខវេ សក្កាយនិរោធគាមិនីបដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សក្កាយនិរោធគាមិនីបដិបទាតិ ។

[១៦] សាវត្ថី ។ បរិញ្ញេយ្យេ ច ភិក្ខវេ ធម្មេ ទេសិស្សាមិ បរិញ្ញញ្ច បរិញ្ញាតាវិញ្ច បុគ្គលំ តំ សុណាថ ។

[១៧] កតមេ ច ភិក្ខវេ បរិញ្ញេយ្យា ធម្មា ។ រូបំ ភិក្ខវេ បរិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ បរិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ បរិញ្ញេយ្យា ធម្មា ។

[១៨] កតមា ច ភិក្ខវេ បរិញ្ញា ។ រាគក្ខយោ ទោសក្ខយោ មោហក្ខយោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ បរិញ្ញា ។

[១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ។

[១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹងផង នូវការកំណត់ដឹងផង នូវបុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹងផង អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជាធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។

[១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ការអស់ទៅនៃរាគៈ ការអស់ទៅនៃទោសៈ ការអស់ទៅនៃមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការកំណត់ដឹង ។

[១៩] កតមោ ច ភិក្ខវេ បរិញ្ញាតាវី បុគ្គលោ ។ អរហាតិស្ស វចនីយំ ។ យោ អយំ(១) អាយស្មា ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ បរិញ្ញា-តាវី បុគ្គលោតិ ។

[២០] សាវត្ថី ។ បញ្ចិមេ ភិក្ខវេ ឧបាទានក្ខន្ធា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ យេ កេចិ(២) ភិក្ខវេ ស-មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទា-នក្ខន្ធានំ អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថា-ភូតំ នប្បជានន្តិ ។ ន មេ តេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយ-ស្មន្តោ(៣) សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

១ ម. ស្វាយំ ។ ២ ឱ. ម. យេ ហិ កេចិ ។ ៣ ន បន តេ អាយស្មន្តោតិ បាឋោ មញ្ញេ ភវេយ្យុំ ។

[១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ព្រះអរហន្ត ។ គឺលោកមានអាយុណា មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង ។

[២០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទានក្ខន្ធនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូ-បាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ តថាគតមិនបានសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ រមែងមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនសម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវប្រយោជន៍នៃសមណភាព ឬប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាពទេ ។

[២១] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានន្តិ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

[២២] បញ្ចិមេ ភិក្ខវេ ឧបាទានក្ខន្ធា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ យេ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ បជានន្តិ ។ បេ ។ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

[២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះឯង តថាគតសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវប្រយោជន៍នៃសមណភាព ឬប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាព ។

[២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទានក្ខន្ធនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈ ឬ ព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើងផង នូវសេចក្តីអស់ទៅផង នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ។

៩

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ អន្តវគ្គោ បឋមោ

[២៣] បញ្ចិមេ ភិក្ខវេ ឧបាទានក្ខន្ធា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[២៤] សាវត្ថី ។ បញ្ចិមេ ភិក្ខវេ ឧបាទានក្ខន្ធា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិត-

[២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទានក្ខន្ធនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើងផង សេចក្តីអស់ទៅផង អានិសង្សផង ទោសផង នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[២៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទានក្ខន្ធនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើងផង សេចក្តីអស់ទៅផង អានិសង្សផង ទោសផង នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ហើយរួចស្រឡះដោយមិនបានប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្តខីណាស្រព មានមគ្គព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើហើយ មានភារៈដាក់

ភាវេ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្ម-
ទញ្ញា វិមុត្តោតិ ។

[២៨] សាវត្ថី ។ រូបេ ភិក្ខវេ យោ ឆន្ទោ យោ
រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា តំ បជហថ ឯវន្តំ រូបំ
បហីនំ ភវិស្សតិ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវង្ក-
តំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មំ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណេ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា
នន្ទិ យា តណ្ហា តំ បជហថ ឯវន្តំ វិញ្ញាណំ បហីនំ
ភវិស្សតិ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ អាយតឹ
អនុប្បាទធម្មន្តិ ។

ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានសញ្ញោជនៈក្នុងភពគឺតណ្ហាអស់ហើយ ជាអ្នករួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ។

[២៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅបាន ជាពុំខាន សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារ ។ ក្នុងវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅបាន ជាពុំខាន។

[២៦] សាវត្ថី ។ រូបេ ភិក្ខវេ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា ចេតសោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុសយា តេ បជហថ ឯវន្តំ រូបំ បហីនំ ភវិស្សតិ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភា-វង្កតំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មំ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ យោ ឆន្ទោ ។ បេ ។ ឯវន្តេ សង្ខារា ប-ហីនា ភវិស្សន្តិ ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភា-វង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា ។ វិញ្ញាណេ យោ ឆន្ទោ

[២៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ឧបាយ[១] និងឧបាទាន ដែលជាទីឈរ ជាទីអង្គុយ ជាទីដេកនៅនៃចិត្តណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀតតទៅបាន ជាពុំខាន ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា ក្នុងសង្ខារ ។ បេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀតតទៅបាន ជាពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា

---

១ ជាឈ្មោះនៃតណ្ហានិងទិដ្ឋិ ។

យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទា-
នា ចេតសោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុសយា តេ បជហថ
ឯវន្តំ វិញ្ញាណំ បហីនំ ភវិស្សតិ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលា-
វត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មន្តិ ។

អន្តវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អន្តោ ទុក្ខញ្ច[១] សក្កាយោ
បរិញ្ញេយ្យា សមណា ទុវេ[២]
សោតាបន្នោ អរហា[៣] ច
ទុវេ ច ឆន្ទប្បហីនាតិ[៤] ។

---

១ ឱ. អន្តេ ទុក្ខញ្ច ។ ២ ឱ. សមណា ទ្វេ ។ ៣ ឱ. អរហញ្ច ។ ៤ ឱ. ម. ឆន្ទរាគិនោ ។

សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ឧបាយ និងឧបាទាន ដែលជាទីឈរ ជាទីដេកនៅ នៃចិត្តណា ក្នុងវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀតតទៅបានជាពុំខាន ។

ចប់ អន្តវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃអន្តវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីអន្តៈគឺចំណែក ១ ទុក្ខ ១ សក្កាយ ១ ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ១ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មាន ២ លើក សោតាបន្នបុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ១ បុគ្គលលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្ត ២ លើក ។

ធម្មកថិកវគ្គោ

[២៧] សាវត្ថី ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន
ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ
ភគវន្តំ ឯតទវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមា
នុ ខោ ភន្តេ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។
ឥធ ភិក្ខុ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ រូបំ នប្បជានាតិ រូប-
សមុទយំ នប្បជានាតិ រូបនិរោធំ នប្បជានាតិ រូបនិរោ-
ធគាមិនីបដិបទំ នប្បជានាតិ ។ វេទនំ នប្បជានាតិ ។
សញ្ញំ នប្បជានាតិ ។ សង្ខារេ នប្បជានាតិ ។ វិញ្ញាណំ
នប្បជានាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធគាមិនីបដិបទំ
នប្បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច
អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ធម្មកថិកវគ្គ

[២៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយហើយ បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់នូវរូប មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតរូប មិនដឹងច្បាស់នូសេចក្តីរំលត់រូប មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរំលត់រូប ។ មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសញ្ញា ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។

[២៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ ភន្តេ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ សុតវា អរិយសាវកោ រូបំ បជានាតិ រូបសមុទយំ ។ បេ ។ រូបនិរោធគាមិនីបដិ-បទំ បជានាតិ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ បជា-នាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោ-តីតិ ។

[២៩] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ធម្មកថិកោ ធម្មកថិកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ធម្មកថិកោ ហោតិ កិត្តាវតា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ កិត្តា-វតា ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ហោតីតិ ។ រូបស្សចេ ភិក្ខុ

[២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ អរិយសាវក ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់នូវរូប នូវហេតុនាំឲ្យកើតរូប ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរំលត់រូប ។ នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ ដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។

[២៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ធម្មកថិក ធម្មកថិក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មកថិក តើដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ

១៨

និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្ម-
កថិកោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ រូបស្ស ចេ
ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ
ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ រូបស្ស
ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាគា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ
ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។
វេទនាយ ចេ ភិក្ខុ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ចេ ភិក្ខុ ។
សង្ខារានំ ចេ ភិក្ខុ ។ វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិ-
ទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិ-
កោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ
និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មា-
នុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស
ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាគា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ
ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនា-
យាតិ ។

បើភិក្ខុសម្តែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់រូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់រូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចផុតស្រឡះ ព្រោះនឿយណាយ ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះសេចក្តីរលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់ នូវរូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុ បើវេទនា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសង្ខារទាំង-ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសម្តែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចស្រឡះព្រោះនឿយណាយ ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះសេចក្តីរំលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[៣០] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ធម្មកថិកោ ធម្មកថិកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ធម្មកថិកោ ហោតិ កិត្តាវតា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ កិត្តាវតា ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ហោតីតិ ។ រូបស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ រូបស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ រូបស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាគា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ វេទនាយ ចេ ភិក្ខុ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ចេ ភិក្ខុ ។ សង្ខារានំ ចេ ភិក្ខុ ។ វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ

[៣០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ធម្មកថិក ធម្មកថិក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មកថិក តើដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសម្តែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់រូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់រូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចស្រឡះ ព្រោះនឿយណាយ ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះសេចក្តីរំលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់នូវរូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុ បើវេទនា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសង្ខារទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសម្តែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ

ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ វិញ្ញា-
ណស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាគា និរោធា អនុបាទា
វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខូតិ អលំ វច-
នាយាតិ ។

[៣១] សាវត្ថី ។ ឥធ ភិក្ខវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ
អរិយានំ អទស្សាវី ។ បេ ។ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ
រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ
វា រូបំ រូបស្មឹ វា អត្តានំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ
អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ រូបពន្ធនពន្ធោ សាន្តរពាហិរពន្ធ-
នពន្ធោ អតីរទស្សី អបារទស្សី ពន្ធោ ជិយ្យតិ[១] ពន្ធោ
មិយ្យតិ ពន្ធោ អស្មា លោកា បរំ លោកំ គច្ឆតិ ។
វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ វេទនាយ វា
អត្តានំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជ-
នោ វេទនាពន្ធនពន្ធោ សាន្តរពាហិរពន្ធនពន្ធោ អតីរ-
ទស្សី អបារទស្សី ពន្ធោ ជិយ្យតិ ពន្ធោ មិយ្យតិ

១ ជាយតីតិបិ បាឋោ ។

ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចស្រឡះ ព្រោះនឿយណាយ ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះសេចក្តីរំលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[៣១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនបានឃើញពួកព្រះអរិយៈ ។ បេ ។ មិនបានសិក្សាក្នុងធម៌របស់សប្បុរស រមែងពិចារណាឃើញនូវរូបថាជាខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ នូវរូបថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង ជាប់ដោយចំណងគឺរូប ជាប់ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ជាអ្នកមិនឃើញនូវឆ្នេរគឺវដ្តៈ មិនឃើញនូវត្រើយគឺព្រះនិព្វាន រមែងចាស់ទាំងជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង ចេញចាកលោកនេះទៅកាន់លោកខាងមុខ ទាំងជាប់ចំណង ។ ពិចារណាឃើញ នូវវេទនាថាជាខ្លួនខ្លះ ។ បេ ។ នូវខ្លួនថាមានក្នុងវេទនាខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុថុជ្ជនមិនចេះដឹង ជាប់ដោយចំណងគឺវេទនា ជាប់ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មិនឃើញនូវឆ្នេរ មិនឃើញនូវត្រើយ រមែងចាស់ទាំងជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង

ពទ្ធោ អស្មា លោកា បរំ លោកំ គច្ឆតិ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ វិញ្ញាណពន្ធនពទ្ធោ សាន្តរពាហិរពន្ធនពទ្ធោ អតីរទស្សី អបារទស្សី ពទ្ធោ ជីយ្យតិ ពទ្ធោ មិយ្យតិ ពទ្ធោ អស្មា លោកា បរំ លោកំ គច្ឆតិ ។

[៣២] សុតវា ច ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ អរិយានំ ទស្សាវី ។ បេ ។ សប្បុរិសធម្មេ សុវិនីតោ ន រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ ន អត្តនិ វា រូបំ ន រូបស្មឹ វា អត្តានំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ នរូបពន្ធនពទ្ធោ នសាន្តរពាហិរពន្ធនពទ្ធោ តីរទស្សី បារទស្សី បរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ បេ ។ ន សញ្ញំ ។ ន សង្ខារេ ។ ន វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ

ចេញចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ ទាំងជាប់ចំណង ។ ពិចារណាឃើញនូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ នូវវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង ជាប់ដោយចំណងគឺវិញ្ញាណ ជាប់ដោយចំណងទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅ មិនឃើញនូវឆ្នេរ មិនឃើញនូវត្រើយ រមែងចាស់ទាំងជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង ចេញចាកលោកនេះទៅកាន់លោកខាងមុខទាំងជាប់ចំណង ។

[៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង បានឃើញពួកព្រះអរិយៈ ។ បេ ។ បានសិក្សាក្នុងធម៌របស់សប្បុរស មិនពិចារណាឃើញនូវរូបថាជាខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ នូវរូបថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង មិនជាប់ដោយចំណងគឺរូប មិនជាប់ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ឃើញនូវឆ្នេរ ឃើញនូវត្រើយ តថាគតពោលថា អរិយសាវ័កនោះផុតស្រឡះចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មិនពិចារណាឃើញនូវសញ្ញា ។ មិនពិចារណាឃើញនូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនពិចារណាឃើញនូវវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា

សុតវា អរិយសាវកោ នវិញ្ញាណពន្ធនពទ្ធោ នសន្ត-
រពាហិរពន្ធនពទ្ធោ តីរទស្សី បារទស្សី បរិមុត្តោ សោ
ទុក្ខស្មាតិ វទាមីតិ ។

[៣៣[សាវត្ថី ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ ឯតំ
មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្ស-
ថាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខវេ រូបំ ភិក្ខវេ
នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវ-
មេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ វេទនំ ។
សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ
ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សថាតិ ។ នោ ហេតំ
ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខវេ វិញ្ញាណំ ភិក្ខវេ នេតំ មម នេ-
សោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ
សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ
ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង មិនជាប់ដោយចំណង គឺវិញ្ញាណ មិនជាប់ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ឃើញនូវឆ្នេរ ឃើញនូវត្រើយ តថាគតពោលថា អរិយសាវ័កនោះផុតស្រឡះចាកទុក្ខ ។

[៣៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញនូវរូបថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិតនូវរូបនុ៎ះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញនូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ នូវវិញ្ញាណថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិតនូវវិញ្ញាណនុ៎ះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ បេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៣៤] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សថាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខវេ រូបំ ភិក្ខវេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សថាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខវេ វិញ្ញាណំ ភិក្ខវេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៣៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញនូវរូបថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិត នូវរូបនុ៎ះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញនូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ នូវវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិត នូវវិញ្ញាណនុ៎ះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

២១

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ ធម្មកថិកវគ្គោ ទុតិយោ

[៣៥] សាវត្ថី ។ សញ្ញោជនិយេ ច ភិក្ខវេ ធម្មេ ទេសិស្សាមិ សញ្ញោជនញ្ច តំ សុណាថ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយា ធម្មា កតមំ សញ្ញោជនំ ។ រូបំ ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ សញ្ញោជនិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយា ធម្មា ឥទំ សញ្ញោជនន្តិ ។

[៣៦] សាវត្ថី ។ ឧបាទានិយេ ច ភិក្ខវេ ធម្មេ ទេសិស្សាមិ ឧបាទានញ្ច តំ សុណាថ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ ឧបាទានិយា ធម្មា កតមំ ឧបាទានំ ។ រូបំ ភិក្ខវេ ឧបាទានិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ

[៣៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែង នូវពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់សញ្ញោជនៈផង នូវតួសញ្ញោជនៈផង អ្នកទាំង-ឡាយ ចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជា បច្ច័យរបស់សញ្ញោជនៈ ដូចម្តេច តួសញ្ញោជនៈ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ រូប ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់សញ្ញោជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រ-អាលណាក្នុងរូបនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ក្នុងរូបនោះ ឈ្មោះ ជាតួសញ្ញោជនៈ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់សញ្ញោជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រអាល ណា ក្នុងវិញ្ញាណនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ ឈ្មោះជាតួសញ្ញោជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ពួកធម៌ ជាបច្ច័យរបស់សញ្ញោជនៈ នេះ ជាតួសញ្ញោជនៈ ។

[៣៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែង នូវពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់ឧបាទានផង នូវតួឧបាទានផង អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់ ឧបាទាន ដូចម្តេច តួឧបាទាន ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូប ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់ឧបាទាន សេចក្តីត្រេកត្រអាលណាក្នុងរូបនោះ

តំ តត្ថ ឧបាទានំ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ ឧបាទានិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ ឧបាទានំ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ ឧបាទានិយា ធម្មា ឥទំ ឧបាទានន្តិ ។

[៣៧] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អា-យស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ[១] ពារាណសិយំ វិហរន្តិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-កោដ្ឋិតោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯតទ-វោច សីលវតាវុសោ សារីបុត្តោ ភិក្ខុនា កតមេ ធម្មា យោនិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។ សីលវតាវុសោ កោដ្ឋិ-ត ភិក្ខុនា បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោ-គតោ គណ្ឌតោ សល្លតោ អឃតោ អាពាធតោ បរ-តោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបុបា-

១ មហាកោដ្ឋិកោតិ វា បាឋោ ។

សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ក្នុងរូបនោះ ឈ្មោះថា តួឧបាទាន ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់ឧបាទាន សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងវិញ្ញាណនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ ឈ្មោះថា តួឧបាទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់ឧបាទាន នេះជាតួឧបាទាន ។

[៣៧] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ គ្រានោះ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ចេញចាកទីសម្ងំក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ។ បេ ។ បានពោលពាក្យនេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ជាបូស ជាសរ ជាជំងឺ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជារបស់សូន្យ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ដូចម្តេច ។ គឺរូបូបា-

ទានក្ខន្ធោ វេទនូបាទានក្ខន្ធោ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធោ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធោ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ សីលវតាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ គណ្ឌតោ សល្លតោ អឃតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។ ឋានំ ខោ បនេតំ អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ សីលវា ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិករោន្តោ សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករេយ្យាតិ ។

[៣៨] សោតាបន្នេន បនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា កតមេ ធម្មា យោនិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។ សោតាបន្នេនបិ ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។ ឋានំ ខោ បនេតំ អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ សោតាបន្នោ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិករោន្តោ សកទាគាមិផលំ សច្ឆិករេយ្យាតិ ។

ទានក្ខន្ធ ១ វេទនូបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ជាបូស ជាសរ ជាជំងឺ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជារបស់សូន្យ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុមានសីល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផលបាន ។

[៣៨] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសោតាបន្ន គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាសោតាបន្ន ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុជាសោតាបន្ន កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផលបាន ។

[៣៩] សកទាគាមិផា បជាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុ-
ផា កតមេ ធម្មា យោនិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។
សកទាគាមិផាបិ ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុផា
ឥមេវ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ
យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។ ឋានំ ខោ បនេតំ អាវុ-
សោ វិជ្ជតិ យំ សកទាគាមី ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចុបាទា-
នក្ខន្ធេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មន-
សិករោន្តោ អនាគាមិផលំ សច្ឆិករេយ្យាតិ ។

[៤០] អនាគាមិផា បជាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុផា
កតមេ ធម្មា យោនិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។ អនា-
គាមិផាបិ ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុផា ឥមេវ
បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោ-
និសោ មនសិកាតព្វា ។ ឋានំ ខោ បនេតំ អាវុសោ
វិជ្ជតិ យំ អនាគាមី ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធេ
អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិករោន្តោ
អរហត្តំ សច្ឆិករេយ្យាតិ ។

[៣៩] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសកទាគាមី គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាសកទាគាមី ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុជាសកទាគាមី កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលបាន ។

[៤០] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាអនាគាមី គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាអនាគាមី ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុជាអនាគាមី កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផលបាន ។

[៤១] អរហតា បនាវុសោ សារីបុត្ត កតមេ ធម្មា យោនិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។ អរហតាបិ ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ គណ្ឌតោ សល្លតោ អឃតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។ នត្ថិ ខោ អាវុសោ អរហតោ ឧត្តរិ-ករណីយំ កតស្ស វា បដិច្ចយោ អបិ ចិមេ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ ចេវ សំ-វត្តន្តិ សតិសម្បជញ្ញាយ ចាតិ ។

[៤២] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហរន្តិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-កោដ្ឋិតោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-

[៤១] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ជាបូស ជាសរ ជាជំងឺ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជារបស់សូន្យ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីសន្សំរបស់ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ដែលធ្វើករណីយកិច្ចតទៅទៀតឥតមានទេ ប៉ុន្តែធម៌ទាំងនេះ ដែលព្រះអរហន្តបានចម្រើន បានធ្វើរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសតិសម្បជញ្ញៈផង ។

[៤២] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ គ្រានោះឯង ព្រះកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ចេញចាកទីសម្ងំក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅ

មិត្វា ។ បេ ។ ឯតេនហេច សុតវតាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុ-
ជា កាតមេ ជម្មា យោនិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។
សុតវតាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អ-
និច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។
កាតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។
វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ សុតវតាវុសោ កោដ្ឋិត
ភិក្ខុនា ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អ-
នត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។ ឋានំ ខោ បនេតំ
អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ សុតវា ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខ-
ន្ធេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិ-
ការោន្តោ សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករេយ្យាតិ ។

ដល់ហើយ ។ បេ ។ បានពោលពាក្យនេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធ ទាំង ៥ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផលបាន ។

[៤៣] សោតាបន្នេន បនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា កតមេ ធម្មា យោនិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។ សោតាបន្នេនបិ ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។ ឋានំ ខោ បនេតំ អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ សោតាបន្នោ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិករោន្តោ សកទាគាមិផលំ ។ បេ ។ អនាគាមិផលំ ។ បេ ។ អរហត្តផលំ សច្ឆិករេយ្យាតិ ។

[៤៤] អរហតា បនាវុសោ សារីបុត្ត កតមេ ធម្មា យោនិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។ អរហតាបិ ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ឥមេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ គណ្ឌតោ សល្លតោ អឃតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតព្វា ។ នត្ថិ ខោ អាវុសោ អរហតោ ឧត្តរិករណីយំ កតស្ស វា បដិច្ចយោ អបិ

[៤៣] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសោតាបន្ន គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេចទៀត ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាសោតាបន្ន ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុជាសោតាបន្ន កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបា-ទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផលបាន ។ បេ ។ នូវអនាគាមិផលបាន ។ បេ ។ នូវអរហត្តផលបាន ។

[៤៤] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេចទៀត ។ ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ជាបូស ជាសរ ជាជំងឺ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជារបស់សូន្យ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីសន្សំរបស់ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ដែលធ្វើនូវករណីយកិច្ចតទៅទៀត ឥតមានទេ

ចិមេ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ ចេវ សំវត្តន្តិ សតិសម្បជញ្ញាយ ចាតិ ។

[៤៨] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា កប្បោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា កប្បោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ ឥមស្មិញ្ច ស-វិញ្ញាណកេ កាយេ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេសុ អ-ហង្ការមមង្ការមានានុសយា ន ហោន្តីតិ ។ យំ កិញ្ចិ កប្ប រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ។ យា កាចិ វេទនា ។ បេ ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ សង្ខារា ។ យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា

ប៉ុន្តែធម៌ទាំងនេះ ដែលព្រះអរហន្តបានចម្រើនហើយ បានធ្វើរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសតិ-សម្បជញ្ញៈផង ។

[៤៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះកប្បៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះកប្បៈមានអាយុអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច បានជាមិនមាន អហង្ការមមង្ការនិងមានានុស័យ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ។ ម្នាលកប្បៈ រូបណានីមួយ ជា អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី ឬរូបណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ជិតក្តី បុគ្គល ឃើញរូបទាំងអស់នុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិន មែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។ វេទនាណានីមួយ ។ បេ ។ សញ្ញាណានីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ណានីមួយ ។ វិញ្ញាណណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី

យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម នេ-សោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ។ ឯវំ ខោ កប្ប ជានតោ ឯវំ បស្សតោ ឥមស្មិញ្ច សវិញ្ញាណកេ កាយេ ព-ហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេសុ អហង្ការមមង្ការមានានុសយា ន ហោន្តីតិ ។

[៤៦] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា កប្បោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ ឥមស្មិញ្ច សវិញ្ញា-ណកេ កាយេ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេសុ អហង្ការ-មមង្ការមានាបគតំ មានសំ ហោតិ វិធា សមតិក្កន្តំ សន្តំ សុវិមុត្តន្តិ ។ យំ កិញ្ចិ កប្ប រូបំ អតីតានាគត-

ឬវិញ្ញាណណា ដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ទីជិតក្តី បុគ្គលឃើញវិញ្ញាណទាំងអស់នុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។ ម្នាលកប្បៈ កាលបើបុគ្គលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ទើបមិនមានអហង្ការ មមង្ការនិងមានានុស័យ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ។

[៤៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ លុះព្រះកប្បៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច ទើបមានចិត្តប្រាសចាកអហង្ការមមង្ការនិងមានានុស័យ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ជាចិត្តកន្លងដោយប្រពៃចាកចំណែកនៃមានះ រម្ងាប់នូវកិលេស ផុតស្រឡះចាកកិលេស ។ ម្នាលកប្បៈ រូបណានីមួយ ជាអតីត អនាគត

តប្បច្ចុប្បន្នំ ។ បេ ។ សព្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហ-
មស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្ប-
ញ្ញាយ ទិស្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ យា កាចិ
វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ សង្ខារា ។
យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា
ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ
វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម
នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថា-
ភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។
ឯវំ ខោ កប្ប ជានតោ ឯវំ បស្សតោ ឥមស្មិញ្ច
សវិញ្ញាណកេ កាយេ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេសុ
អហង្ការមមង្ការមានាបគតំ មានសំ ហោតិ វិធា សម-
តិក្កន្តំ សន្តំ សុវិមុត្តន្តិ ។

ធម្មកថិកវគ្គោ ទុតិយោ ។

បច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញរូបទាំងអស់នុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញដូច្នេះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ ។ វេទនាណានីមួយ ។ សញ្ញាណានីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយណានីមួយ ។ វិញ្ញាណណានីមួយ ជាអតីត អនាគតបច្ចុប្បន្ន ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តីឧត្តមក្តី ឬវិញ្ញាណណា ដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី បុគ្គលឃើញវិញ្ញាណទាំងអស់នុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញដូច្នេះហើយ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ ។ ម្នាលកប្បៈ បុគ្គលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ទើបមានចិត្តប្រាសចាកអហង្ការមមង្ការនិងមានានុស័យ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ជាចិត្តកន្លងដោយប្រពៃចាកចំណែកនៃមានះ រម្ងាប់នូវកិលេស ផុតស្រឡះចាកកិលេស ។

ចប់ ធម្មកថិកវគ្គ ទី ២ ។

៣១

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ ធម្មកថិកវគ្គោ ទុតិយោ

តត្រុទ្ទានំ

អវិជ្ជវិជ្ជា ទ្វេ កថិកា
ពន្ធនា បរិមុច្ចិតា ទ្វេ
សញ្ញោជនំ ឧបាទានំ
សីលំ សុតវា ទ្វេ ច កប្បេនាតិ ។

ឧទ្ទានក្នុងធម្មកថិកវគ្គនោះ គឺ

ពោលអំពីអវិជ្ជា ១ វិជ្ជា ១ ធម្មកថិក ២ លើក ចំណង ១ បុគ្គលរួចចាកទុក្ខ ២ លើក សញ្ញោជនៈ ១ ឧបាទាន ១ សីល ១ ភិក្ខុមានការចេះដឹង ១ ភិក្ខុឈ្មោះកប្បៈ ២ លើក ។

អវិជ្ជាវគ្គោ

[៤៧] សាវត្ថី ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ ភន្តេ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ សមុទយធម្មំ រូបំ សមុទយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ វយធម្មំ រូបំ វយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ សមុទយវយធម្មំ រូបំ សមុទយវយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ សមុទយធម្មំ វេទនំ សមុទយធម្មា វេទនាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ វយធម្មំ វេទនំ វយធម្មា វេទនាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ បេ ។ នប្បជានាតិ សមុទយធម្មំ សញ្ញំ ។ បេ ។

អវិជ្ជាវគ្គ

[៤៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អវិជ្ជា តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វេទនាកើតឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា វេទនាសូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។

ឧប្បជ្ជាជាតិ សមុទយធម្មេ សង្ខារេ សមុទយធម្មា សង្ខារាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ វយធម្មេ សង្ខារេ វយធម្មា សង្ខារាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ សមុទយវ-យធម្មេ សង្ខារេ សមុទយវយធម្មា សង្ខារាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ សមុទយធម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយធម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ វយធម្មំ វិញ្ញាណំ វយធម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ សមុទយវ-យធម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយធម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា វិញ្ញាណសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើង ហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា ឯបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៨] ឯវំ វុត្តេ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ ភន្តេ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ សុតវា អរិយសា-វកោ សមុទយធម្មំ រូបំ សមុទយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ វយធម្មំ រូបំ វយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ បជា-នាតិ សមុទយវយធម្មំ រូបំ សមុទយវយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ សមុទយធម្មំ វេទនំ សមុទយធម្មា វេទនាតិ យថាភូតំ បជានាតិ វយធម្មំ វេទនំ វយ-ធម្មា វេទនាតិ យថាភូតំ បជានាតិ សមុទយវយធម្មំ វេទនំ សមុទយវយធម្មា វេទនាតិ យថាភូតំ បជានាតិ សមុទយធម្មំ សញ្ញំ ។ បេ ។ បជានាតិ សមុទយធម្មេ សង្ខារេ សមុទយធម្មា សង្ខារាតិ យថាភូតំ បជានាតិ

[៤៨] កាលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវវេទនាដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វេទនាកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថាវេទនាសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា វេទនាកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា នូវសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវសង្ខារទាំង-ឡាយដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងជាធម្មតា

វយធម្មេ សង្ខារេ វយធម្មា សង្ខារាតិ យថាភូតំ បជា-
ជាតិ សមុទយវយធម្មេ សង្ខារេ សមុទយវយធម្មា
សង្ខារាតិ យថាភូតំ បជានាតិ សមុទយធម្មំ វិញ្ញាណំ
សមុទយធម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ វយធម្មំ
វិញ្ញាណំ វយធម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ស-
មុទយវយធម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយធម្មំ វិញ្ញាណន្តិ
យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្តាវ-
តា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៤៩] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហរន្តិ
ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ
។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច អវិជ្ជា
អវិជ្ជាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ
អាវុសោ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា វិញ្ញាណសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៩] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុនិងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ បេញចាកទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ។ បេ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្ដេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។

ឥធាវុសោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ សមុទយធម្មំ រូបំ សមុទយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ វយធម្មំ រូបំ វយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ សមុទយវយធម្មំ សមុទយវយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ សមុទយធម្មំ វេទនំ ។ បេ ។ វយធម្មំ វេទនំ ។ បេ ។ សមុទយវយធម្មំ វេទនំ ។ បេ ។ សមុទយធម្មំ សញ្ញំ ។ បេ ។ សមុទយវយធម្មេ សង្ខារេ ។ បេ ។ វយធម្មេ សង្ខារេ ។ សមុទយវយធម្មេ សង្ខារេ សមុទយវយធម្មា សង្ខារាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ សមុទយធម្មំ វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ វយធម្មំ វិញ្ញាណំ ។ សមុទយវយធម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយធម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវវេទនាដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥០] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហរន្តិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ សុតវា អរិយសាវកោ សមុទយធម្មំ រូបំ សមុទយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ វយធម្មំ រូបំ ។ បេ ។ សមុទយវយធម្មំ រូបំ សមុទយវយធម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ សមុទយធម្មំ វេទនំ ។ បេ ។ សមុទយវយធម្មំ សញ្ញំ ។ បេ ។ សមុទយធម្មេ សង្ខារេ ។ វយធម្មេ សង្ខារេ ។ សមុទយវយធម្មេ សង្ខារេ សមុទយវយធម្មា សង្ខារាតិ យថាភូតំ បជានាតិ

[៥០] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុនិងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវរូបដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា

សមុទយធម្មំ វិញ្ញាណំ ។ វយធម្មំ វិញ្ញាណំ ។ សមុទយវយធម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយធម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៥១] តញ្ញេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ រូបស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារានំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ នូវវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥១] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹងរមែងមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤២] តញ្ញេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ សុតវា អរិយសាវកោ រូបស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារានំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៤៣] តញ្ញេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ

ខន្ធសំយុត្ត ចុល្លបណ្ណាសកៈ អវិជ្ជាវគ្គ ទី ៣

[៤២] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៣] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្ត មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង

រូបស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារានំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យ-ថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តា-វតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៤៤] តញ្ញេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទ-វោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ សុតវា អរិយសាវកោ រូបស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថា-ភូតំ បជានាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខា-រានំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

រមែងមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្ស និងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់ នូវការកើតឡើង និងការរលត់ នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៤] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

៤១

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ អវិជ្ជាវគ្គោ ទុតិយោ

[៥៥] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហរន្តិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ កោដ្ឋិត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុ-សោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ រូបស្ស អស្សាទញ្ច អា-ទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ វេទ-នាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារានំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្ប-ជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៩៥] *សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុនិងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ មានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ។ បេ ។ លុះព្រះសារីបុត្តមាន អាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមាន អាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ អវិជ្ជាតើដូចម្ដេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ យ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង រមែងមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការ រលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំង-ឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណ ផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។*

[៩៦] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុសោ កោដ្ឋិ-ត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ សុតវា អរិយស្សាវ-កោ រូបស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារានំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតា-វុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៩៧] តញ្ញេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯ-តទវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ កោដ្ឋិត វុច្ចតិ

[៩៦] កាលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក៏បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៩៧] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា

កតមា នុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ រូបស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្ស-រណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារានំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យ-ថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវ-តា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៤៨] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយ-ស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុ-សោ កោដ្ឋិត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ សុតវា អរិយសាវកោ រូបស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច

ម្នាលអាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង រមែងមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៨] កាលដែលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក៏បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់

អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជាជាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារានំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៤៩] តញ្ញេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទវោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ កោដ្ឋិត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា កិត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ រូបំ នប្បជានាតិ រូបសមុទយំ នប្បជានាតិ រូបនិរោធំ នប្បជានាតិ រូបនិរោធគាមិនីបដិបទំ នប្បជានាតិ វេទនំ ។ បេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ នប្បជានាតិ វិញ្ញាណសមុទយំ នប្បជានាតិ វិញ្ញាណនិរោធំ នប្បជានាតិ វិញ្ញាណនិរោធគាមិនីបដិបទំ នប្បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេ-ទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះ ហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៩] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្ដេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង រមែងមិនដឹងច្បាស់នូវរូប មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតរូប មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់រូប មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់រូប មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតវិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់វិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៦០] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុសោ កោដ្ឋិត វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ អាវុសោ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ សុតវា អរិយសាវកោ រូបំ បជានាតិ រូបសមុទយំ បជានាតិ រូបនិរោធំ បជានាតិ រូបនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានាតិ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បជានាតិ វិញ្ញាណសមុទយំ បជានាតិ វិញ្ញាណនិរោធំ បជានាតិ វិញ្ញាណនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

អវិជ្ជាវគ្គោ តតិយោ ។

[៦០] កាលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើបព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់នូវរូប ដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតរូប ដឹងច្បាស់នូវការរលត់រូប ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់រូប ដឹងច្បាស់នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតវិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់នូវការរលត់វិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អវិជ្ជាវគ្គ ទី ៣ ។

៤៦

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារវគ្គោ

តព្រុទ្ធានំ

សមុទយធម្មេន តីណិ

អស្សាទេ ច អបរេ ទុវេ

សមុទយេ ច ទ្វេ វុត្តា

កោដ្ឋិតេ អបរេ តយោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ

ឧទ្ទានក្នុងអវិជ្ជាវគ្គនោះ គឺ

ពោលអំពីការកើតឡើងជាធម្មតា ៣ លើក អំពីអានិសង្ស ដទៃទៀត ២ លើក អំពីការកើតឡើង ២ លើក អំពីព្រះកោដ្ឋិតៈដទៃទៀត ៣ លើក ។

កុក្កុឡវគ្គោ

[៦១] សាវត្ថី ។ រូបំ ភិក្ខវេ កុក្កុឡំ វេទនា កុក្កុឡា សញ្ញា កុក្កុឡា សង្ខារា កុក្កុឡា វិញ្ញាណំ កុក្កុឡំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយស្សាវកោ រូបស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយបិ និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

កុក្កុឡវគ្គ

[៦១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបក្តៅ វេទនាក៏ក្តៅ សញ្ញាក៏ក្តៅ សង្ខារទាំងឡាយក៏ក្តៅ វិញ្ញាណក៏ក្តៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័ក អ្នកចេះដឹង បានឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយនឹងរូបផង នឿយណាយនឹងវេទនាផង នឿយណាយនឹងសញ្ញាផង នឿយណាយនឹងសង្ខារទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ទើបរួចស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៦២] សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ វេទនា អនិច្ចា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។

[៦៣] សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។ វេទនា អនិច្ចា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោតិ ។

[៦២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈគឺសេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនទៀង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនាមិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈ ក្នុងរបស់នោះចេញ ។

[៦៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈគឺតម្រេក ក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនទៀង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនាមិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងរបស់នោះចេញ ។

[៦៤] សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ វេទនា អនិច្ចា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

[៦៥] សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ បេ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

[៦៦] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ យោ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កោ ច ភិក្ខវេ អនត្តា

[៦៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគគឺសេចក្តីត្រេកត្រអាល ក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វី ដែលមិនទៀង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនាមិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងរបស់នោះចេញ ។

[៦៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាជាទុក្ខ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈ ក្នុងរបស់នោះចេញ ។ បេ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈចេញ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគចេញ ។

[៦៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេច ដែលមិនមែនខ្លួន

រូបំ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ វេ-
ទនា អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ
អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យោ ភិក្ខវេ
អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។

[៦៧] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ
រាគោ បហាតព្វោ ។ កោ ច ភិក្ខវេ អនត្តា រូបំ
ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។ វេទនា
អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ អនត្តា
តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។ យោ ភិក្ខវេ អនត្តា
តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់ឆន្ទៈក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។

[៦៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេចដែលមិនមែនខ្លួន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។

[៦៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កោ ច ភិក្ខវេ អនត្តា រូបំ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ វេ-ទនា អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យោ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។

[៦៩] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ សទ្ធាបព្វជិតស្ស ភិក្ខវេ កុលបុត្តស្ស អយមនុធម្មោ ហោតិ យំ រូបេ និព្វិទាពហុលំ[១] វិហរេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណេ និព្វិទាពហុ-លំ វិហរេយ្យ ។ យោ រូបេ និព្វិទាពហុលំ វិហ-រន្តោ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។

---

១ និព្វិទាពហុលោតិ ទិស្សតិ ។ អដ្ឋកថា ។

[៦៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេចដែលមិនមែនខ្លួន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។

[៦៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលបួសដោយសទ្ធា តែងមានអនុធម៌[១]នេះ គឺតែងនៅច្រើនដោយសេចក្តីនឿយណាយ នឹងរូប ។ នឹងវេទនា ។ នឹងសញ្ញា ។ នឹងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែងនៅច្រើនដោយសេចក្តីនឿយណាយ នឹងវិញ្ញាណ ។ កុលបុត្តណា កាលនៅច្រើនដោយសេចក្តីនឿយណាយ នឹងរូប ។ នឹងវេទនា ។ នឹងសញ្ញា ។ នឹងសង្ខារទាំងឡាយ ។

---

១ អនុធម៌ ប្រែថា ធម៌ស្របតាម, ធម៌សមតាម គឺស្រប, សមតាមភេទ តាមនាទី តាមមុខការរបស់ខ្លួន ដូចជាអ្នកបួសដោយសទ្ធា តែងនឿយណាយនឹងរូប វេទនាជាដើម ។ អនុ-ធម៌ ជាគូនឹងធម៌ (ធម្មានុធម៌=ធម៌និងអនុធម៌) , ឯធម៌ មនុស្សគ្រប់ប្រភេទអាចប្រតិបត្តិបាន ដូចការមិនសម្លាប់សត្វជាដើម ។

វិញ្ញាណេ និព្វិទាពហុលំ វិហរន្តោ រូបំ បរិជានាតិ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បរិជានាតិ សោ រូបំ បរិជានំ វេទនំ ។ បេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បរិជានំ បរិមុច្ចតិ រូបម្ហា បរិមុច្ចតិ វេទនាយ បរិមុច្ចតិ សញ្ញាយ បរិមុច្ចតិ សង្ខារេហិ បរិមុច្ចតិ វិញ្ញាណម្ហា បរិមុច្ចតិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមីតិ ។

[៧០] សាវត្ថី ។ សទ្ធាបព្វជិតស្ស ភិក្ខវេ កុលបុត្តស្ស អយមនុធម្មោ ហោតិ យំ រូបេ អនិច្ចានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណេ អនិច្ចានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ បេ ។ បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមីតិ ។

[៧១] សាវត្ថី ។ សទ្ធាបព្វជិតស្ស ភិក្ខវេ កុលបុត្តស្ស អយមនុធម្មោ ហោតិ យំ រូបេ ទុក្ខានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណេ ទុក្ខានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ បេ ។ បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមីតិ ។

កាលនៅច្រើនដោយសេចក្តីនឿយណាយ នឹងវិញ្ញាណ តែងកំណត់ដឹងនូវរូប នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែងកំណត់ដឹងនូវវិញ្ញាណ កាលកុលបុត្តនោះ កំណត់ដឹង នូវរូប នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើកំណត់ដឹង នូវវិញ្ញាណ តថាគតពោលថា កុលបុត្តនោះ រួចស្រឡះចាករូប រួចស្រឡះចាកវេទនា រួចស្រឡះចាកសញ្ញា រួចស្រឡះចាកសង្ខារទាំងឡាយ រួចស្រឡះចាកវិញ្ញាណ រួចស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រួចស្រឡះចាកទុក្ខ ។

[៧០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលបួសដោយសទ្ធា តែងមានអនុធម៌នេះ គឺតែងឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែងពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ តថាគតពោលថា កុលបុត្តនោះ រួចស្រឡះចាកទុក្ខ ។

[៧១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលបួសដោយសទ្ធា តែងមានអនុធម៌នេះ គឺតែងពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីទុក្ខ ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែងពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីទុក្ខ ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ តថាគតពោលថា កុលបុត្តនោះ រួចស្រឡះចាកទុក្ខ ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ កុក្កុឡវគ្គោ ចតុត្ថោ

[៧២] សាវត្ថី ។ សទ្ធាបព្វជិតស្ស ភិក្ខវេ កុលបុត្តស្ស អយមនុធម្មោ ហោតិ យំ រូបេ អនត្តានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណេ អនត្តានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ យោ រូបេ អនត្តានុបស្សី វិហរន្តោ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណេ អនត្តានុបស្សី វិហរន្តោ រូបំ បរិជានាតិ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បរិជានាតិ សោ រូបំ បរិជានំ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បរិជានំ បរិមុច្ចតិ រូបម្ហា បរិមុច្ចតិ វេទនាយ បរិមុច្ចតិ សញ្ញាយ បរិមុច្ចតិ សង្ខារេហិ បរិមុច្ចតិ វិញ្ញាណម្ហា បរិមុច្ចតិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមីតិ ។

កុក្កុឡវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

ខន្ធសំយុត្ត ចុល្លបណ្ណាសកៈ កុក្កុឡវគ្គ ទី ៤

[៧២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលបួសដោយសទ្ធា តែងមានអនុធម៌នេះ គឺតែងពិចារណាឃើញថា មិនមែនខ្លួន ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែងពិចារណាឃើញថាមិនមែនខ្លួន ក្នុងវិញ្ញាណ ។ កុលបុត្តណាកាលពិចារណាឃើញថាមិនមែនខ្លួន ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលពិចារណាឃើញថាមិនមែនខ្លួនក្នុងវិញ្ញាណ តែងកំណត់ដឹងនូវរូប ។ នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែងកំណត់ដឹងនូវវិញ្ញាណ កាលកុលបុត្តនោះកំណត់ដឹងនូវរូប ។ នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលកំណត់ដឹងនូវវិញ្ញាណ តថាគតពោលថា កុលបុត្តនោះ រួចស្រឡះចាករូប រួចស្រឡះចាកវេទនា រួចស្រឡះចាកសញ្ញា រួចស្រឡះចាកសង្ខារទាំងឡាយ រួចស្រឡះចាកវិញ្ញាណ រួចស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រួចស្រឡះចាកទុក្ខ ។

ចប់ កុក្កុឡវគ្គ ទី ៤ ។

៥៤

តស្សុទ្ទានំ

កុក្កុឡា តយោ អនិច្ចេន
ទុក្ខេន អបរេ តយោ
អនត្តេន តយោ វុត្តា
កុលបុត្តេន ទ្វេ ទុក្ខាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ

ឧទ្ទាននៃកុក្កុឡវគ្គនោះ គឺ

ពោលអំពីបញ្ចក្ខន្ធក្តៅ ១ អំពីបញ្ចក្ខន្ធមិនទៀង ៣ លើក បញ្ចក្ខន្ធប្រកបដោយទុក្ខដទៃទៀត ៣ លើក បញ្ចក្ខន្ធប្រកបដោយអនត្តា ៣ លើក កុលបុត្តរួចចាកទុក្ខ ២ លើក ។

ទិដ្ឋិវគ្គោ

[៧៣] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។

[៧៤] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ

ទិដ្ឋិវគ្គ

[៧៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ទើបសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យរូប កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ទើបសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ។

[៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តាននឹងកើតឡើង ព្រោះមិនបានអាស្រ័យរបស់នោះបានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង

ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៧៥] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សតីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។

របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្ដាន នឹងកើតឡើង ព្រោះមិនបានអាស្រ័យរបស់នោះបាន ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ រមែងដឹងច្បាស់ថា មគ្គ-ភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៧៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន បុគ្គលអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបពិចារណាឃើញថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន បុគ្គលអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប រមែងពិចារណាឃើញថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន បុគ្គលអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ រមែងពិចារណាឃើញថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ។

៤៧

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ ទិដ្ឋិវគ្គោ បញ្ចមោ

[៧៦] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៧៧] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សាមិ និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើបុគ្គល មិនបានប្រកាន់នូវរូបនោះ ហើយគួរពិចារណាឃើញថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ តើបុគ្គល មិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណនោះ ហើយគួរពិចារណាឃើញថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ រមែងដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៧៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន បុគ្គលអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក អាត្មាអញនោះនឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មានសភាពមិនបានប្រែប្រួល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន បុគ្គលអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិ

ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សាមិ និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិ-និវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សាមិ និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិ-បរិណាមធម្មោ ។

[៧៨] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សាមិ និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ

កើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក អាត្មាអញនោះ នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់ ឋិតថេរ មានសភាព មិនបានប្រែប្រួល ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន បុគ្គលអាស្រ័យ នូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នោះ ជាខ្លួន នោះជាលោក អាត្មាអញនោះ នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់ ឋិតថេរ មានសភាពមិនបានប្រែប្រួល ។

[៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បុគ្គលមិនបាន អាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើទិដ្ឋិគួរកើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក អាត្មាអញនោះ នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀង ទាត់ ឋិតថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួលដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ អង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង

វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-ជ្ជេយ្យ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សា-មិ និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៧៩] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ[១] ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិ-វិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា

១ ភវិស្សាមីតិបិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បុគ្គលមិនអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណនោះទេ តើទិដ្ឋិគួរកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក អាត្មាអញនោះ នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់ ឋិតថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួលដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៧៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន បុគ្គលអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញុាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន បុគ្គលអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន

ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។

[៨០] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-ជ្ជេយ្យ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។

(បើកម្មសង្ខារជាទីញុំាងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមានដែរ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន បុគ្គលអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញុំាងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមានដែរ ។

[៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បុគ្គលមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើទិដ្ឋិគួរកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមានដែរ (បើកម្មសង្ខារជាទីញុំាងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញនឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។

៦១

អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៨១] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើទិដ្ឋិគួរកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញុំាងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៨១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៨២] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបា-ទាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើមិច្ឆាទិដ្ឋិគួរកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យរបស់នោះទេ តើមិច្ឆាទិដ្ឋិគួរកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

៦៣

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ ទិដ្ឋិវគ្គោ បញ្ចមោ

[៨៣] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជ-តីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញា-យ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស សក្កាយ-ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៨៤] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ សក្កាយទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ សក្កាយទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តា-យាតិ បជានាតីតិ ។

[៨៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសក្កាយទិដ្ឋិកើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបសក្កាយទិដ្ឋិកើតឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបសក្កាយទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្ដេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើសក្កាយទិដ្ឋិគួរកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យរបស់នោះទេ តើសក្កាយទិដ្ឋិគួរកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៨៥] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៨៦] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៨៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយមានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យ នូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើអត្តានុទិដ្ឋិគួរកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើអត្តានុទិដ្ឋិគួរកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៨៧] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធា ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធា ។

[៨៨] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ

[៨៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ[១] វិនិពន្ធៈ[២] កើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបសញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ កើតឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបសញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ កើតឡើង ។

[៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ គប្បីកើតឡើង ព្រោះមិនបានអាស្រ័យវិញ្ញាណនោះទេ ឬអ្វី ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង

១ ការប្រកាន់មាំក្នុងរូបារម្មណ៍ជាដើម ។ ២ ធម៌ជាចំណងនៃចិត្តមាន ៥ គឺ សេចក្តីស្រឡាញ់ពេញចិត្តក្នុងកាម ១ កាយ ១ រូប ១ បរិភោគអាហារឆ្អែតហើយប្រកបតែសេចក្តីសុខដោយការដេក ការផ្អែក ការលក់ ១ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ប្រាថ្នាទៅកើតជាទេវតាណានីមួយ ១ ។

វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៨៩] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធាជ្ឈោសានាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធាជ្ឈោសានា ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធាជ្ឈោសានា ។

ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ ។ តើសញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ គួរកើតឡើងបានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៨៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វីមាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ អជ្ឈោសានៈ[១] កើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបសញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ អជ្ឈោសានៈ កើតឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបសញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ អជ្ឈោសានៈ កើតឡើង ។

១ សេចក្តីប្រកាន់មាំ គឺតណ្ហា ។

[៩០] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យ សញ្ញោជនាភិនិវេសវិនិពន្ធាជ្ឈោសានាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[៩១] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ។ បេ ។ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ អានន្ទ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។

[៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនបានអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើសញ្ញោជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ អជ្ឈោសានៈ គួរកើតឡើងបានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៩១] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្ដែងធម៌ ដោយសង្ខេប ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះខ្ញុំព្រះអង្គបានស្ដាប់ធម៌ព្រះមានព្រះភាគហើយ ក៏នឹងចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯងមិនមានសេចក្ដីប្រមាទ មានតែសេចក្ដីព្យាយាម មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំងឡាយ ៤ ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។

ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កាល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កាល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

[៩២] តស្មាតិហានន្ទ យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ យា កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ សង្ខារា ។ យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា

ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[៩២] ម្នាលអានន្ទ ហេតុដូច្នោះ រូបណានីមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី រូបណា មានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី បុគ្គលគួរឃើញនូវរូបទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។ វេទនាណានីមួយ ។ សញ្ញាណានីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយណានីមួយ ។ វិញ្ញាណណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី

៦៩

យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម នេសោ-ហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្ប-បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ អានន្ទ សុតវា អរិយសា-វកោ រូបស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញា-យបិ និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្ត-មិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្ម-ចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

ទិដ្ឋិវគ្គោ បញ្ចមោ ។

វិញ្ញាណណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី បុគ្គលគួរឃើញនូវវិញ្ញាណទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។ ម្នាលអានន្ទ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងរូប នឿយណាយនឹងវេទនា នឿយណាយនឹងសញ្ញា នឿយណាយនឹងសង្ខារទាំងឡាយ នឿយណាយនឹងវិញ្ញាណ កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តរបស់អាត្មាអញផុតស្រឡះហើយ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ចប់ ទិដ្ឋិវគ្គ ទី ៥ ។

តស្សុទ្ទានំ ភវតិ

អជ្ឈត្តិកំ ឯតំ មម
ឯសោ អត្តា នោ ច មេ សិយា
មិច្ឆាសក្កាយអត្តានុ ទ្វេ
ភិនិវេសា[១] អបរេ ទុវេ
អានន្ទេន បុរិតោ វគ្គោតិ ។

ចុល្លបណ្ណាសកោ សមត្តោ ។

តស្ស វគ្គុទ្ទានំ

អន្តោ(២) ធម្មកថិកាវិជ្ជា
កុក្កុឡំ ទិដ្ឋិបញ្ចមំ
តតិយោ បញ្ញាសកោ វុត្តោ
និបាតោ តេន បវុច្ចតិ ។

ខន្ធវគ្គស្ស និបាតកេ តិបញ្ញាសកំ សមត្តំ ។

ខន្ធសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. ម. អភិនិវេសាអានន្ទេនាតិ ។ ឧបរិបណ្ណាសកុទ្ទានំ អន្តំ វិជ្ជាសមុទយញ្ច កុក្កុឡំ ទិដ្ឋិ បញ្ចមំ តតិយោ បញ្ញាសកោ វុត្តោ និបាតោតិ បវុច្ចតីតិ ។ ខន្ធសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។ ២ ឱ. ម. អន្តំ វិជ្ជាសមុទយញ្ច កុក្កុឡំ ទិដ្ឋិបញ្ចមំ តតិយោ បញ្ញាសកោ វុត្តោ និបាតោតិ បវុច្ចតីតិ ។

ឧទ្ទាននៃទិដ្ឋិវគ្គនោះ គឺ

ពោលអំពីសុខនិងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់ថា នុ៎ះរបស់អញ ១ នុ៎ះជាខ្លួនអញ ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់ថា (បរិក្ខារ) មិនគប្បីមានដល់អញ ១ អំពីមិច្ឆាទិដ្ឋិ១ សក្កាយទិដ្ឋិ ១ អត្តានុទិដ្ឋិ ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់មាន ២ លើក វគ្គ (នេះ) បង្គ្រប់ដោយរឿងព្រះអានន្ទ ១ ។

ចប់ ចុល្លបណ្ណាសកៈ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនៃបណ្ណាសកៈនោះ គឺ

អន្តវគ្គ ធម្មកថិកវគ្គ អវិជ្ជាវគ្គ កុក្កុឡវគ្គ ទិដ្ឋិវគ្គ ជាគម្រប់ ៥ បញ្ញាសកៈទី ៣ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបហៅថា និបាត ។

ចប់ តិបញ្ញាសកៈ ក្នុងនិបាតនៃខន្ធវគ្គ ។

ចប់ ខន្ធសំយុត្ត ។

រាធសំយុត្តំ

មារវគ្គោ

[៩៣] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា រាធោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច មារោ មារោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ មារោតិ វុច្ចតីតិ ។ រូបេ ខោ រាធ សតិ មារោ វា អស្ស មារេតា វា យោ វា បន មិយ្យតិ តស្មាតិហ ត្វំ រាធ រូបំ មារោតិ បស្ស មារេតាតិ បស្ស មិយ្យតីតិ បស្ស រោគោតិ បស្ស គណ្ឌោតិ បស្ស សល្លន្តិ បស្ស អឃន្តិ បស្ស អឃភូតន្តិ បស្ស យេ នំ ឯវំ បស្សន្តិ តេ សម្មា បស្សន្តិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ មារោ វា

រាធសំយុត្ត

មារវគ្គ

[៩៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាធៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារ មារ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា មារ តើដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលរាធៈ កាលបើរូបមាន សេចក្តីស្លាប់ក្តី សត្វដែលត្រូវគេសម្លាប់ក្តី ក៏មានដែរ ឬ សត្វណាតែងស្លាប់ (សត្វនោះក៏មានដែរ) ម្នាលរាធៈ ហេតុដូច្នេះ អ្នកចូរឃើញនូវរូបថាជាមារ ឃើញថាជាសត្វដែលត្រូវគេសម្លាប់ ឃើញថា រមែងស្លាប់ ឃើញថាជារោគ ឃើញថាជាបូស ឃើញថាជាសរ ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាជារបស់មានទុក្ខ ពួកជនណា ឃើញនូវរូបយ៉ាងនេះ ពួកជននោះ ឈ្មោះថាឃើញប្រពៃ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន សេចក្តីស្លាប់ក្តី

អស្ស មារេតា វា យោ វា បន មិយ្យតិ តស្មាតិហ ត្វំ
រាធ វិញ្ញាណំ មារោតិ បស្ស មារេតាតិ បស្ស មិយ្យ-
តីតិ បស្ស រោគោតិ បស្ស គណ្ឌោតិ បស្ស សល្លន្តិ
បស្ស អឃន្តិ បស្ស អឃភូតន្តិ បស្ស យេ នំ ឯវំ
បស្សន្តិ តេ សម្មា បស្សន្តីតិ ។ សម្មាទស្សនំ បន
ភន្តេ កិមត្ថិយន្តិ ។ សម្មាទស្សនំ ខោ រាធ និព្វិ-
ទត្ថំ ។ និព្វិទា បន ភន្តេ កិមត្ថិយាតិ ។ និព្វិទា
ខោ រាធ វិរាគត្ថា ។ វិរាគោ បន ភន្តេ កិមត្ថិយោ-
តិ ។ វិរាគោ ខោ រាធ វិមុត្តត្ថោ ។ វិមុត្តិ បន
ភន្តេ កិមត្ថិយាតិ ។ វិមុត្តិ ខោ រាធ និព្វានត្ថា ។

សត្វដែលត្រូវគេសម្លាប់ក្តី ក៏មានដែរឬ សត្វណាតែងស្លាប់ (សត្វនោះក៏មានដែរ) ម្នាលរាធៈ ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរឃើញនូវវិញ្ញាណថាជាមារ ឃើញថា ជាសត្វដែលត្រូវគេសម្លាប់ ឃើញថារមែងស្លាប់ ឃើញថាជារោគ ឃើញថាជាបូស ឃើញថាជាសរ ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាជារបស់មានទុក្ខ ពួកជនណា ឃើញនូវវិញ្ញាណនោះយ៉ាងនេះ ពួកជននោះ ឈ្មោះថាឃើញប្រពៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការឃើញប្រពៃ តើមានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាលរាធៈ ការឃើញប្រពៃមានប្រយោជន៍ឲ្យកើតសេចក្តីនឿយណាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសេចក្តីនឿយណាយ មានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាលរាធៈ សេចក្តីនឿយណាយ មានប្រយោជន៍ឲ្យកើតការប្រាសចាកតម្រេក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការប្រាសចាកតម្រេក មានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាលរាធៈ ការប្រាសចាកតម្រេក មានប្រយោជន៍ ឲ្យកើតការផុតស្រឡះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការផុតស្រឡះ មានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាលរាធៈ ការផុតស្រឡះ មានប្រយោជន៍ឲ្យបានព្រះនិព្វាន ។

និព្វានំ បន ភន្តេ កិមត្ថិយន្តិ ។ អច្ចសរា[១] រាធ បញ្ហំ នាសក្ខិ បញ្ហស្ស បរិយន្តំ គហេតុំ ។ និព្វា-នោគធំ ហិ រាធ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ និព្វានបរិ-យោសានន្តិ[២] ។

[៩៨] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អា-យស្មា រាធោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-មិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សត្តោ សត្តោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ សត្តោតិ វុច្ចតីតិ ។ រូបេ ខោ រាធ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា តត្រ សត្តោ តត្រ វិសត្តោ តស្មា សត្តោតិ វុច្ចតិ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណេ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ

---

១ ឱ. អស្សរា រាធ ។ ម. អច្ចយា រាធ ។ ២ និព្វានបរាយនំ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះនិព្វាន មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលរាធៈ អ្នកប្រព្រឹត្តកន្លង គឺសួរហួសបញ្ហា មិនអាចកាន់យកនូវទីបំផុតនៃបញ្ហាបានឡើយ ។ ម្នាលរាធៈ ព្រោះថា ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ មានព្រះនិព្វានជាទីពឹង មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

[៩២] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាធៈ មានអាយុ ចូលទៅគាល់ ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា សត្វ សត្វ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា សត្វ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលរាធៈ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប បុគ្គលដែលជាប់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ចំពាក់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ លោកហៅថា សត្វ ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ

យា តណ្ហា តត្រ សត្តោ តត្រ វិសត្តោ តស្មា សត្តោតិ វុច្ចតិ ។ សេយ្យថាបិ រាធ កុមារកា វា កុមារិកាយោ វា បំស្វាគារកេហិ កីឡន្តា[១] យាវកីវញ្ច តេសុ បំស្វាគារកេសុ អវីតរាគា ហោន្តិ អវីតច្ឆន្ទា អវីតប្បេមា អវីតបិបាសា អវីតបរិឡាហា អវីតតណ្ហា តាវ តានិ បំស្វាគារកានិ អាលយន្តិ កេឡាយន្តិ ធនាយន្តិ មមាយន្តិ យតោ ច ខោ រាធ កុមារកា វា កុមារិកាយោ វា តេសុ បំស្វាគារកេសុ វីតរាគា ហោន្តិ វីតច្ឆន្ទា វីតប្បេមា វីតបិបាសា វីតបរិឡាហា វីតតណ្ហា

---

១ ឱ. ម. កិឡន្តិ ។

ក្នុងវិញ្ញាណ បុគ្គលដែលជាប់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ចំ-ពាក់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ លោកហៅថា សត្វ ។ ម្នាលរាធៈ ដូចពួកកុមារក្តី ពួកកុមារីក្តី នាំគ្នាលេងកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដី មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរ មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីពេញចិត្ត មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីធ្វេធ្វា មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដីទាំងនោះ កំណត់ត្រឹមណា តែងអាល័យ តែងប្រកាន់លេង តែងប្រកាន់ថាជាទ្រព្យ ប្រកាន់ថាជារបស់ខ្លួន ចំពោះកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដី កំណត់ត្រឹមនោះ ម្នាលរាធៈ កាលណាបើពួកកុមារក្តី ពួកកុមារីក្តី លែងត្រេកអរ លែងពេញចិត្ត លែងស្រឡាញ់ លែងស្រេកឃ្លាន លែងធ្វេធ្វា លែងប្រាថ្នា

៧៤

រាធសំយុត្តេ មារវគ្គោ បឋមោ

អថខោ តានិ បំសុ្វាតារកានិ ហត្ថេហិ ច ចាទេហិ ច វិកិរន្តិ វិជមន្តិ វិទ្ធំសេន្តិ វិកីឡនិកំ ករោន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ រាជ តុម្ហេបិ រូបំ វិកិរថ វិជមថ វិទ្ធំសេថ វិកីឡនិកំ ករោថ តណ្ហាក្ខយាយ បដិបជ្ជថ វេទនំ វិកិរថ វិជមថ វិទ្ធំសេថ វិកីឡនិកំ ករោថ តណ្ហាក្ខយាយ បដិបជ្ជថ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ វិកិរថ វិជមថ វិទ្ធំសេថ វិកីឡនិកំ ករោថ តណ្ហាក្ខយាយ បដិបជ្ជថ វិញ្ញាណំ វិកិរថ វិជមថ វិទ្ធំសេថ វិកីឡនិកំ ករោថ តណ្ហាក្ខយាយ បដិបជ្ជថ ។ តណ្ហាក្ខយោ ហិ រាជ និព្វានន្តិ ។

ក្នុងកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដីទាំងនោះហើយ យកដៃនិងជើងទៅកំចាយចោល ឈូសចោល កំចាត់ចោល នូវកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដីទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជារបស់លេងមិនកើតក្នុងកាលនោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលរាធៈ អ្នកទាំងឡាយ ចូរកំចាយចោល ឈូសចោល កំចាត់ចោល នូវរូប ចូរធ្វើឲ្យជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃតណ្ហា ចូរកំចាយចោល ឈូសចោល កំចាត់ចោល នូវវេទនា ចូរធ្វើឲ្យជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃតណ្ហា ។ ចូរកំចាយចោល ឈូសចោល កំចាត់ចោលនូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ចូរធ្វើឲ្យជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃតណ្ហា ចូរកំចាយចោល ឈូសចោល កំចាត់ចោល នូវវិញ្ញាណ ចូរធ្វើឲ្យជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃតណ្ហា យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលរាធៈ ព្រោះថា ការអស់ទៅនៃតណ្ហា ឈ្មោះថាព្រះនិព្វាន ។

[៩៥] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ភវនេត្តិ ភវនេត្តីតិ[១] ភន្តេ វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ ភន្តេ ភវនេត្តិ កតមោ ភវនេត្តិនិរោធោតិ ។ រូបេ ខោ រាធ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា ចេតសោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុសយា ។ អយំ វុច្ចតិ ភវនេត្តិ តេសំ និរោធា ភវនេត្តិនិរោធោ ។ វេទនាយ យោ ឆន្ទោ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ យោ ឆន្ទោ ។ វិញ្ញាណេ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា ចេតសោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុសយា ។ អយំ វុច្ចតិ ភវនេត្តិ តេសំ និរោធា ភវនេត្តិនិរោធោតិ ។

---

១ ឱ. ភវនេត្តិ ភវនេត្តិនិរោធោតិ ។ ម. ភវនេត្តិនិរោធោ ភវនេត្តិនិរោធោតិ ភន្តេតិ ។

[៩៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ភវនេត្តិ ភវនេត្តិ[១] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភវនេត្តិ តើដូចម្ដេច សេចក្ដីរលត់នៃភវនេត្តិ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលរាធៈ សេចក្ដីពេញចិត្តណា សេចក្ដីត្រេកអរណា សេចក្ដីរីករាយណា សេចក្ដីប្រាថ្នាណា ឧបាយ[២] និងឧបាទានដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេកនៃចិត្តណា ក្នុងរូប ។ នេះហៅថា ភវនេត្តិ ហៅថា សេចក្ដីរលត់នៃភវនេត្តិ ព្រោះការរលត់នៃសេចក្ដីពេញចិត្តជាដើមនោះ ។ សេចក្ដីពេញចិត្តណា ក្នុងវេទនា ។ បេ ។ ក្នុងសញ្ញា ។ សេចក្ដីពេញចិត្តណា ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ សេចក្ដីពេញចិត្តណា សេចក្ដីត្រេកអរណា សេចក្ដីរីករាយណា សេចក្ដីប្រាថ្នាណា ឧបាយនិងឧបាទាន ដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុងវិញ្ញាណ ។ នេះហៅថា ភវនេត្តិ ហៅថា សេចក្ដីរលត់ទៅនៃភវនេត្តិ ព្រោះការរលត់នៃសេចក្ដីពេញចិត្តជាដើមនោះ ។

---

១ ធម្មជាតិជាខ្សែសម្រាប់ចងដឹកសត្វនៅក្នុងភពតូច-ធំ បានដល់តណ្ហា ។ ២ ប្រែថា ចូលទៅកាន់តេភូមិកធម៌ បានដល់ តណ្ហានិងទិដ្ឋិ ។

៧៧

រាធសំយុត្តំ មារវគ្គោ បឋមោ

[៩៦] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា រាធោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច បរិញ្ញេយ្យេ ច រាធ ធម្មេ ទេសេស្សាមិ បរិញ្ញញ្ច បរិញ្ញាតាវិញ្ច បុគ្គលំ តំ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ ។ ភគវា ឯតទវោច កតមេ ច រាធ បរិញ្ញេយ្យា ធម្មា ។ រូបំ ខោ រាធ បរិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ វេទនា បរិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ សញ្ញា បរិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ សង្ខារា បរិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ វិញ្ញាណំ បរិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ រាធ បរិញ្ញេយ្យា ធម្មា ។ កតមា ច រាធ បរិញ្ញា ។ យោ ខោ[១] រាគក្ខយោ ទោសក្ខយោ មោហក្ខយោ ។ អយំ វុច្ចតិ រាធ

---

១ ឱ. ម. យោ ខោ រាធ រាគក្ខយោ ។

រាធសំយុត្ត មារវគ្គ ទី ១

[៩៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះរាធៈមានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ តថាគតនឹងសម្តែងនូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹងផង នូវប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងផង នូវបុគ្គលជាអ្នកកំណត់ដឹងផង អ្នកចូរស្តាប់នូវធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យល្អចុះ តថាគតនឹងសម្តែង ។ ព្រះរាធៈមានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ ចុះធម៌ដែលបុគ្គលកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង វេទនាជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង សញ្ញាជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង សង្ខារទាំងឡាយជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង វិញ្ញាណជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្នាលរាធៈ បញ្ចក្ខន្ធទាំងនេះ ហៅថា ធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្នាលរាធៈ ចុះប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ការអស់នៃរាគៈ ការអស់នៃទោសៈ ការអស់នៃមោហៈណា ។ ម្នាលរាធៈ នេះហៅថា

បរិញ្ញា ។ កតមោ ច រាធ បរិញ្ញាតាវី បុគ្គលោ ។ អរហាតិស្ស វចនីយំ ស្យាយំ[1] អាយស្មា ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ រាធ បរិញ្ញាតាវី បុគ្គលោតិ ។

[៩៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច បញ្ចិមេ រាធ ឧបាទានក្ខន្ធា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ វេទ-នូបាទានក្ខន្ធោ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធោ សង្ខារូបាទា-នក្ខន្ធោ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ យេ ហិ កេចិ រាធ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបា-ទានក្ខន្ធានំ អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានន្តិ នមេតេ រាធ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្ម-ណេសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បន តេ អាយ-ស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

---

១ យោយមាយស្មា ។

ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹង ។ ម្នាលរាធៈ ចុះបុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ព្រះអរហន្ត លោកមានអាយុនោះឯង មាននាមយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលរាធៈ នេះហៅថា បុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង ។

[៩៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ ឧបាទានក្ខន្ធទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ វេទនូបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលរាធៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សផង នូវទោសផង នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញនូវឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ម្នាលរាធៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តថាគតមិនបានសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬ មិនបានសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ អ្នកទាំងនោះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនបានសម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវប្រយោជន៍នៃសមណភាព ឬ ប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាពឡើយ ។

៧៩

រាធសំយុត្តំ មារវគ្គោ បឋមោ

[៩៨] យេ ច ខោ កេចិ រាធ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានន្តិ តេ ខោមេ រាធ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

[៩៩] ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច បញ្ចិមេ រាធ ឧបាទានក្ខន្ធា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ វេទនូបាទានក្ខន្ធោ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធោ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធោ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ យេ ហិ កេចិ រាធ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

[៩៨] ម្នាលរាធៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសនៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង នូវការរលាស់ចេញ នូវឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ម្នាលរាធៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តថាគតបានសន្មតថាជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បានសម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវប្រយោជន៍នៃសមណភាពផង នូវប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាពផង ។

[៩៩] លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ ឧបាទានក្ខន្ធទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ វេទនូបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលរាធៈ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការអស់ទៅ នូវអានិសង្សនិងទោស នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង នូវការរលាស់ចេញនូវឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ។ បេ ។ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនបានសម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ។

[១០០] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច បញ្ចិមេ រាធ ឧបាទានក្ខន្ធា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ យតោ ខោ រាធ អរិយស្សាវ-កោ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថា-ភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ រាធ អរិយស្សាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយ-ណោតិ ។

[១០១] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច បញ្ចិមេ រាធ ឧបាទានក្ខន្ធា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ។ យតោ ខោ រាធ ភិក្ខុ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធា-នំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច

[១០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ ឧបាទានក្ខន្ធទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលរាធៈ កាលណាបើអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការអស់ទៅ នូវអានិសង្សនិងទោសនៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង នូវការរលាស់ចេញនូវឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ។ ម្នាលរាធៈ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ ឧបាទានក្ខន្ធទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលរាធៈ កាលណាបើភិក្ខុ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការអស់ទៅ នូវអានិសង្សនិងទោស នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង

និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោ-
តិ ។ អយំ វុច្ចតិ រាធ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ
វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ
បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោតិ ។

[១០២] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយ-
ស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច រូបេ ខោ រាធ យោ
ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា តំ ប-
ជហថ ឯវន្តំ រូបំ បហីនំ ភវិស្សតិ ឧច្ឆិន្នមូលំ តា-
លាវត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មំ ។
វេទនាយ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា
តណ្ហា តំ បជហថ ឯវំ សា វេទនា បហីនា ភវិស្សតិ

នូវការរលាស់ចេញ នូវឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ហើយមានចិត្តផុតស្រឡះ ដោយមិនបានប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលរាធៈ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌នៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញោជនៈក្នុងភពគឺតណ្ហាអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ។

[១០២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វេទនានោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ

៨២

ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា តំ បជហថ ឯវន្តេ សង្ខារា បហីនា ភវិស្សន្តិ ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា ។ វិញ្ញាណេ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា តំ បជហថ ឯវន្តំ វិញ្ញាណំ បហីនំ ភវិស្សតិ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មន្តិ ។

នឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ អ្នកទាំង-ឡាយចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។

រាធសំយុត្តេ មារវគ្គោ បឋមោ

[១០៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច រូបេ ខោ រាធ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា ចេត-សោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុសយា តេ បជហថ ឯវន្តំ រូបំ បហីនំ ភវិស្សតិ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អន-ភាវង្កតំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មំ ។ វេទនាយ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា ចេតសោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុសយា តេ បជហថ ឯវំ សា វេទនា បហីនា ភវិស្សតិ

[១០៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ឧបាយនិងឧបាទាន ជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ឧបាយនិងឧបាទាន ជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណាក្នុងវេទនា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វេទនានោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់

៨៤

ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អ-
នុប្បាទធម្មា ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ យោ ឆន្ទោ
យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា
ចេតសោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុសយា តេ បជហថ
ឯវន្តេ សង្ខារា បហីនា ភវិស្សន្តិ ឧច្ឆិន្នមូលា តាលា-
វត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា ។ វិញ្ញា-
ណេ យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទិ យា តណ្ហា
យេ ឧបាយុបាទានា ចេតសោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុ-
សយា តេ បជហថ ឯវន្តំ វិញ្ញាណំ បហីនំ ភវិស្សតិ

គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ឧបាយនិងឧបាទាន ដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ឧបាយនិងឧបាទាន ដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុងវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនេះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់

៨៤

រាធសំយុត្តេ មារវគ្គោ បឋមោ

ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ អាយតឹ អ-
នុប្បាទធម្មន្តិ ។

មារវគ្គោ បឋមោ ។

តត្រុទ្ទានំ

មារោ សត្តោ ភវនេត្តិ
បរិញ្ញេយ្យា សមណា ទុវេ
សោតាបន្នោ អរហា ច
ឆន្ទរាគា អបរេ ទុវេតិ ។

គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។

ចប់ មារវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទានក្នុងមារវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីសេចក្តីស្លាប់ ១ សត្វ ១ ភវនេត្តិ ១ ធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ១ ពួកសមណៈ ២ លើក សោតាបន្នបុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ១ សេចក្តីពេញចិត្តនិងសេចក្តីត្រេកអរ ២ លើក ។

មារធម្មវគ្គោ

[១០៤] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា រាធោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច មារោ មារោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ មារោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ មារោ វេទនា មារោ សញ្ញា មារោ សង្ខារា មារោ វិញ្ញាណំ មារោ ។ ឯវំ បស្សំ រាធ សុតវា អរិយសាវកោ រូ-បស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយបិ និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ

មារធម្មវគ្គ

[១០៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាធៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារ មារ[១] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាមារ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាមារ វេទនាជាមារ សញ្ញាជាមារ សង្ខារទាំងឡាយជាមារ វិញ្ញាណជាមារ ។ ម្នាលរាធៈ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងរូបផង នឿយណាយនឹងវេទនាផង នឿយណាយនឹងសញ្ញាផង នឿយណាយនឹងសង្ខារទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងវិញ្ញាណផង

១ សំដៅយកសេចក្តីស្លាប់ ។

និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១០៥] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច មារធម្មោ មារធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ មារធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ មារធម្មោ វេទនា មារធម្មោ សញ្ញា មារធម្មោ សង្ខារា មារធម្មោ វិញ្ញាណំ មារធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

កាលបើនឿយណាយ ក៏តែងធុញទ្រាន់ ចិត្តតែងរួចស្រឡះ ព្រោះសេចក្តីធុញទ្រាន់ ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថា អាត្មាអញរួចស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះតែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១០៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារធម៌ មារធម៌[១] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាមារធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាមារធម៌ វេទនាជាមារធម៌ សញ្ញាជាមារធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាមារធម៌ វិញ្ញាណជាមារធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កនោះឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌គឺសេចក្តីស្លាប់ ។

[១០៦] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អនិច្ចំ អនិច្ចន្តិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមំ នុ ខោ ភន្តេ អនិច្ចន្តិ ។ រូបំ ខោ រាធ អនិច្ចំ វេទនា អនិច្ចា សញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១០៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អនិច្ចធម្មោ អនិច្ចធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ អនិច្ចធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ អនិច្ចធម្មោ វេទនា អនិច្ចធម្មោ សញ្ញា អនិច្ចធម្មោ សង្ខារា អនិច្ចធម្មោ វិញ្ញាណំ អនិច្ចធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១០៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈ មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនិច្ចៈ អនិច្ចៈ[១] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនិច្ចៈ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាអនិច្ចៈ វេទនាជាអនិច្ចា សញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាអនិច្ចៈ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១០៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនិច្ចធម៌ អនិច្ចធម៌ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនិច្ចធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាអនិច្ចធម៌ វេទនាជាអនិច្ចធម៌ សញ្ញាជាអនិច្ចធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាអនិច្ចធម៌ វិញ្ញាណជាអនិច្ចធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

---

១ សេចក្តីមិនទៀង ។

៨៩

រាធសំយុត្តេ មារធម្មវគ្គោ ទុតិយោ

[១០៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ទុក្ខំ ទុក្ខន្តិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមំ នុ ខោ ភន្តេ ទុក្ខន្តិ ។ រូបំ ខោ រាធ ទុក្ខំ វេទនា ទុក្ខា សញ្ញា ទុក្ខា សង្ខារា ទុក្ខា វិញ្ញាណំ ទុក្ខំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១០៩] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ទុក្ខធម្មោ ទុក្ខធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ ទុក្ខធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ ទុក្ខធម្មោ វេទនា ទុក្ខធម្មោ សញ្ញា ទុក្ខធម្មោ សង្ខារា ទុក្ខធម្មោ វិញ្ញាណំ ទុក្ខធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

រាធសំយុត្ត មារធម្មវគ្គ ទី ២

[១០៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ទុក្ខ ទុក្ខ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាទុក្ខ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាទុក្ខ វេទនាជាទុក្ខ សញ្ញាជាទុក្ខ សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខ វិញ្ញាណជាទុក្ខ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១០៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ទុក្ខធម៌ ទុក្ខធម៌[១] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាទុក្ខធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាទុក្ខធម៌ វេទនាជាទុក្ខធម៌ សញ្ញាជាទុក្ខធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខធម៌ វិញ្ញាណជាទុក្ខធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

---

១ ធម៌នាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ ។

[១១០] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អនត្តា អនត្តាតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ អនត្តាតិ ។ រូបំ ខោ រាធ អនត្តា វេទនា អនត្តា សញ្ញា អនត្តា សង្ខារា អនត្តា វិញ្ញាណំ អនត្តា ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១១១] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អនត្តធម្មោ អនត្តធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ អនត្តធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ អនត្តធម្មោ វេទនា អនត្តធម្មោ សញ្ញា អនត្តធម្មោ សង្ខារា អនត្តធម្មោ វិញ្ញាណំ អនត្តធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១១០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនត្តា អនត្តា[១] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនត្តា ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាអនត្តា វេទនាជាអនត្តា សញ្ញាជាអនត្តា សង្ខារទាំងឡាយជាអនត្តា វិញ្ញាណជាអនត្តា ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១១] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនត្តធម៌ អនត្តធម៌ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនត្តធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាអនត្តធម៌ វេទនាជាអនត្តធម៌ សញ្ញាជាអនត្តធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាអនត្តធម៌ វិញ្ញាណជាអនត្តធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

---

១ មិនមែនខ្លួនប្រាណ មិនមែនជារបស់ខ្លួន ឥតខ្លឹមសារ ។

រាធសំយុត្តេ មារធម្មវគ្គោ តតិយោ

[១១២] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ខយធម្មោ ខយធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ ខយធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ ខយធម្មោ វេទនា ខយធម្មោ សញ្ញា ខយធម្មោ សង្ខារា ខយធម្មោ វិញ្ញាណំ ខយធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១១៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច វយធម្មោ វយធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ វយធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ វយធម្មោ វេទនា វយធម្មោ សញ្ញា វយធម្មោ សង្ខារា វយធម្មោ វិញ្ញាណំ វយធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

រាធសំយុត្ត មារធម្មវគ្គ ទី ២

[១១២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ខយធម៌ ខយធម៌[១] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាខយធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាខយធម៌ វេទនាជាខយធម៌ សញ្ញាជាខយធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាខយធម៌ វិញ្ញាណជាខយធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា វយធម៌ វយធម៌[២] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាវយធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាវយធម៌ វេទនាជាវយធម៌ សញ្ញាជាវយធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាវយធម៌ វិញ្ញាណជាវយធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

---

១ ធម៌ដែលអស់ទៅ ។ ២ ធម៌ដែលវិនាសទៅ សូន្យទៅ ។

[១១៤] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សមុទយធម្មោ សមុទយធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ សមុទយធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ សមុទយធម្មោ វេទនា សមុទយធម្មោ សញ្ញា សមុទយធម្មោ សង្ខារា សមុទយធម្មោ វិញ្ញាណំ សមុទយធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១១៥] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា រាធោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច និរោធធម្មោ និរោធធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ ភន្តេ និរោធធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាធ និរោធធម្មោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា និរោធធម្មោ

[១១៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា សមុទយធម៌ សមុទយធម៌[១] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាសមុទយធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាសមុទយធម៌ វេទនាជាសមុទយធម៌ សញ្ញាជាសមុទយធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាសមុទយធម៌ វិញ្ញាណជាសមុទយធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាធៈមានអាយុ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា និរោធធម៌ និរោធធម៌[២] ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជានិរោធធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជានិរោធធម៌ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ជានិរោធធម៌

---

១ ធម៌ដែលនាំឲ្យកើតឡើង ។ ២ ធម៌ដែលរលត់ទៅ ។

៩៣

វិញ្ញាណំ និរោធធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

មារធម្មវគ្គោ ទុតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

មារោ ច មារធម្មោ ច
អនិច្ចេហិ អបរេ ទុវេ[1]
ទុក្ខេហិ ច ទ្វេ វុត្តា
អនត្តេហិ តថេវ ច
ខយវយសមុទយំ
និរោធធម្មេន ទ្វាទសាតិ ។

១ ឱ. ម. បរេ ទុវេ ។

វិញ្ញាណជានិរោធធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ចប់ មារធម្មវគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃមារធម្មវគ្គនោះ គឺ

សម្តែងអំពីមារ ១ មារធម៌ ១ អនិច្ចៈ ២ លើក ទុក្ខៈ ២ លើក អនត្តា ២ លើក ខយធម៌ ១ វយធម៌ ១ សមុទយធម៌ ១ និរោធធម៌ ១ ត្រូវជា ១២ ។

អាយាចនវគ្គោ

[១១៦] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា រាធោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ យោ ខោ រាធ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កោ ច រាធ មារោ ។ រូបំ ខោ រាធ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ វេទនា មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ វិញ្ញាណំ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។

អាយាចនវគ្គ

[១១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាធៈ មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រោះបានស្តាប់ធម៌ណា របស់ព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះមានព្រះភាគសម្តែងធម៌នោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសង្ខេប ។ ម្នាលរាធៈ មារណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្នាលរាធៈ ចុះអ្វីជាមារ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ វេទនាជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ វិញ្ញាណជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

យោ ខោ រាធ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

[១១៧] យោ ខោ រាធ មារធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហា-តព្វោ ។

[១១៨] យំ ខោ រាធ អនិច្ចំ ។

[១១៩] យោ ខោ រាធ អនិច្ចធម្មោ ។

[១២០] យំ ខោ រាធ ទុក្ខំ ។

[១២១] យោ ខោ រាធ ទុក្ខធម្មោ ។

[១២២] យោ ខោ រាធ អនត្តា ។

[១២៣] យោ ខោ រាធ អនត្តធម្មោ ។

[១២៤] យោ ខោ រាធ ខយធម្មោ ។

[១២៥] យោ ខោ រាធ វយធម្មោ ។

[១២៦] យោ ខោ រាធ សមុទយធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទ-រាគោ បហាតព្វោតិ ។

ម្នាលរាធៈ មារណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១១៧] ម្នាលរាធៈ មារធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១១៨] ម្នាលរាធៈ អនិច្ចៈណា ដែលកើតមាន ។

[១១៩] ម្នាលរាធៈ អនិច្ចធម៌ណា ។

[១២០] ម្នាលរាធៈ ទុក្ខណា ។

[១២១] ម្នាលរាធៈ ទុក្ខធម៌ណា ។

[១២២] ម្នាលរាធៈ អនត្តាណា ។

[១២៣] ម្នាលរាធៈ អនត្តធម៌ណា ។

[១២៤] ម្នាលរាធៈ ខយធម៌ណា ។

[១២៥] ម្នាលរាធៈ វយធម៌ណា ។

[១២៦] ម្នាលរាធៈសមុទយធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងសមុទយធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១២៧] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា រាធោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ។ បេ ។ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេ-សេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ យោ ខោ រាធ និរោធធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កោ ច រាធ និរោធធម្មោ ។ រូបំ ខោ រាធ និរោធធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញា-ណំ និរោធធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។

[១២៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាធៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រោះបានស្តាប់ធម៌ណា របស់ព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងធម៌នោះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសង្ខេប ។ ម្នាលរាធៈ និរោធធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្នាលរាធៈ ចុះអ្វីជានិរោធធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជានិរោធធម៌ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជានិរោធធម៌ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

៩៧

រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យោ ខោ រាធ និរោធធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

អាយាចនវគ្គោ តតិយោ ។

តត្រុទ្ទានំ

មារោ ច មារធម្មោ ច
អនិច្ចេហិ[១] អបរេ ទុវេ
ទុក្ខេហិ ទ្វេ វុត្តា
អនត្តេហិ តថេវ ច
ខយវយសមុទយំ
និរោធធម្មេន ទ្វាទសាតិ ។

១ ឱ. ម. អនិច្ចេន ។

រាធសំយុត្ត អាយាចនវគ្គ ទី ៣

សេចក្ដីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្ដីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្នាលរាធៈ និរោធធម៌ណាដែលកើតមាន សេចក្ដីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្ដីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្ដីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

ចប់ អាយាចនវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទានក្នុងអាយាចនវគ្គនោះ គឺ

សម្ដែងអំពីមារ ១ មារធម៌ ១ អនិច្ចៈ ២ លើក ទុក្ខ ២ លើក អនត្តា ២ លើក ខយធម៌ ១ វយធម៌ ១ សមុទយធម៌ ១ និរោធធម៌ ១ ត្រូវជា ១២ ។

ឧបនិសិន្នវគ្គោ

[១២៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច យោ ខោ រាធ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កោ ច រាធ មារោ ។ រូបំ ខោ រាធ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យោ ខោ រាធ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។

[១២៩] សាវត្ថី ។ យោ ខោ រាធ មារោ តត្រ តេ រាគោ បហាតព្វោ ។ បេ ។

[១៣០] យោ ខោ រាធ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។

[១៣១] យោ ខោ រាធ មារធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។

ឧបនិសិន្នវគ្គ

[១២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ មារណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្នាលរាធៈ ចុះអ្វីជាមារ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្នាលរាធៈ មារណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១២៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលរាធៈ មារណា ដែលកើតមាន សេចក្តីត្រេកអរក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ បេ ។

[១៣០] ម្នាលរាធៈ មារណា ដែលកើតមាន សេចក្តីត្រេកត្រអាលក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១៣១] ម្នាលរាធៈ មារធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

៩៩

រាធសំយុត្តេ ឧបនិសិន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ

[១៣២] យោ ខោ រាធ មារធម្មោ តត្រ តេ រាគោ បហាតព្វោ ។

[១៣៣] យោ ខោ រាធ មារធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។

[១៣៤] យំ ខោ រាធ អនិច្ចំ ។

[១៣៥] យោ ខោ រាធ អនិច្ចធម្មោ ។

[១៣៦] យំ ខោ រាធ ទុក្ខំ ។

[១៣៧] យោ ខោ រាធ ទុក្ខធម្មោ ។

[១៣៨] យោ ខោ រាធ អនត្តា ។

[១៣៩] យោ ខោ រាធ អនត្តធម្មោ ។

[១៤០] យោ ខោ រាធ ខយធម្មោ ។

[១៤១] យោ ខោ រាធ វយធម្មោ ។

[១៤២] យោ ខោ រាធ សមុទយធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទ-រាគោ បហាតព្វោតិ ។

[១៣២] ម្នាលរាធៈ មារធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងមារធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១៣៣] ម្នាលរាធៈ មារធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្ដីត្រេកត្រអាលក្នុងមារធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១៣៤] ម្នាលរាធៈ អនិច្ចៈណា ដែលកើតមាន ។

[១៣៥] ម្នាលរាធៈ អនិច្ចធម៌ណា ។

[១៣៦] ម្នាលរាធៈ ទុក្ខណា ។

[១៣៧] ម្នាលរាធៈ ទុក្ខធម៌ណា ។

[១៣៨] ម្នាលរាធៈ អនត្តាណា ។

[១៣៩] ម្នាលរាធៈ អនត្តធម៌ណា ។

[១៤០] ម្នាលរាធៈ ខយធម៌ណា ។

[១៤១] ម្នាលរាធៈ វយធម៌ណា ។

[១៤២] ម្នាលរាធៈ សមុទយធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្ដីពេញចិត្តក្នុងសមុទយធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្ដីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្ដីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១៤៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាធំ ភគវា ឯតទវោច យោ ខោ រាធ និរោធធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កោ ច រាធ និរោធធម្មោ ។ រូបំ ខោ រាធ និរោធធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និរោធធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យោ ខោ រាធ និរោធធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

ឧបនិសិន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

[១៤៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នេះថា ម្នាលរាធៈ និរោធធម៌ណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្នាលរាធៈ ចុះអ្វីជានិរោធធម៌ ។ ម្នាលរាធៈ រូបជានិរោធធម៌ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជានិរោធធម៌ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្នាលរាធៈ និរោធធម៌ណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

ចប់ ឧបនិសិន្នវគ្គ ទី ៤ ។

១០១

រាធសំយុត្តេ ឧបនិសិន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ

តត្រុទ្ទានំ

មារោ ច មារធម្មោ ច

អនិច្ចេហិ អបរេ ទុវេ[១]

ទុក្ខេហិ ទ្វេ វុត្តា[២]

អនត្តេហិ អបរេ ទ្វេ[៣]

ខយវយសមុទយំ

និរោធធម្មេន ទ្វាទសាតិ ។

រាធសំយុត្តំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. អនិច្ចា អបរេន ទ្វេ ។ ម. អនិច្ចេន អបរេ ទុវេ ។ ២ ទុក្ខំ ច ទ្វេ វុត្តាតិបិ ។ ៣ ទ្វេ អនត្តេហិ អដ្ឋមន្តិបិ ។

រាធសំយុត្ត ឧបនិសិន្នវគ្គ ទី ៤

ឧទ្ទានក្នុងឧបនិសិន្នវគ្គនោះ គឺ

សម្តែងអំពីមារ ១ មារធម៌ ១ អនិច្ចៈ ២ លើក ទុក្ខ ២ លើក អនត្តា ២ លើក ខយធម៌ ១ វយធម៌ ១ សមុទយធម៌ ១ និរោធធម៌ ១ ត្រូវជា ១២ ។

ចប់ រាធសំយុត្ត ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តំ

សោតាបត្តិវគ្គោ

[១៥៥] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ ។ បេ ។ ភគវា ឯតទវោច កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភគវំនេត្តិកា ភគវំបដិសរណា សាធុ វត ភន្តេ ភគវន្តញ្ញេវ បដិភាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តីតិ ។ តេនហិ ភិក្ខវេ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត

សោតាបត្តិវគ្គ

[១៨៤] *សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត ជេតពន ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់*(១) *ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគ័ភ៌មិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅ នឹងដដែលដូចជាសសរខឿន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល មានព្រះមាន ព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះមានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ពួក ភិក្ខុបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចាំទុក ។ ម្នាលភិក្ខុ*

---

១ សេចក្តីយល់ឃើញឆ្វេងថា ខ្យល់ដែលបក់បំបាក់រំលើងរុក្ខជាតិជាដើម មិនមែនជា ខ្យល់មែនទែនទេ ហៅថា វាតលេស គឺគ្រាន់តែជាសំអាងរបស់ខ្យល់ ឯខ្យល់មែនទែននោះ ឋិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោលឬកំពូលភ្នំ ។ ស្ទឹង ស្រីមានគ័ភ៌ និងព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យក៏ មានន័យដូចគ្នាដែរ ។

សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា ។

[១៤៥] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ

ទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យល្អចុះ តថាគតនឹងសម្តែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគ័ភ៌មិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរខឿន ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគ័ភ៌មិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរខឿន ។

[១៤៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ

ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ

ស្រីមានគ័ភ៌មិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរខឿនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនាទៀង ឬមិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយទៀង ឬមិនទៀង ។ បេ ។ វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគ័ភ៌មិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរខឿនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាដែលបុគ្គល បានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ[១] បានដឹងច្បាស់[២] បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា

---

១ ពាក្យថា ពាល់ត្រូវ គឺធុំក្លិនដោយច្រមុះ ក្រេបជញ្ជាប់ដោយអណ្តាត ប៉ះពាល់ដោយកាយ ។ ២ ពាក្យថា ដឹងច្បាស់ គឺយល់ប្រាកដដោយចិត្ត ។

ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខសមុទយេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខនិ-រោធេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខនិរោធគា-មិនិយា បដិបទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិ-និបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

[១៨៦] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបា-ទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯតំ មម

ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យ មិនរះឬមិនលិច តាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរខឿនដែរឬ ។ មិនមែន ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងឋានទាំង ៦ នេះ បានហើយ សេចក្តី សង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុង ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុង ការរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុង បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់ បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្ន-បុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការ ត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៨៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន អ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នុ៎ះ របស់អញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ បពិត្រព្រះ អង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះ ភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអា-ស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នុ៎ះរបស់

ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។

[១៨៧] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ

អញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។

[១៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នុ៎ះរបស់អាត្មាអញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់

១០៧

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបា-តធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា ដែលមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៤៨] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សាមិ និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា ។ បេ ។ អវិបរិណាមធម្មោ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សាមិ និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោ ។

[១៤៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន អាត្មាអញនោះជាលោក អាត្មាអញនោះ លុះទៅកាន់បរលោកហើយ នឹងទៀងទាត់ ឋិតថេរ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន ។ បេ ។ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន អាត្មាអញនោះជាលោក អាត្មាអញនោះ លុះទៅកាន់បរលោកហើយ នឹងទៀងទាត់ ឋិតថេរ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

[១៤៩] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សោ អត្តា ។ បេ ។ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សោ អត្តា ។ បេ ។ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សាមិ និច្ចោ ធុវោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ

[១៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន ។ បេ ។ មានសភាពមិនប្រែប្រួលទៅដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន ។ បេ ។ មានសភាពមិនប្រែប្រួលទៅដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាដែលមិនទៀង ។ បេ ។ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន អាត្មាអញនោះជាលោក អាត្មាអញនោះ លុះទៅកាន់បរលោកហើយ នឹងទៀងទាត់ ឋិតថេរ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើ

អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៤០] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ[១] ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។

---

១ ឱ. ន ភវិស្សាមិ ។ ម. នាភវិស្សំ ។

អរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៥០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញុំាងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញុំាងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញនឹងមិនមានដែរ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបា-
ទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ
ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។

[១៨១] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ
ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន
ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។
វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ

កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមានដែរ ។

[១៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀង

វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។

ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៨២] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ នត្ថិ ហុតំ នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ នត្ថិ អយំ លោកោ នត្ថិ បរលោកោ នត្ថិ មាតា នត្ថិ បិតា នត្ថិ សត្តា ឱបបា-តិកា នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តិ ចាតុម្មហាភូតិ-កោយំ បុរិសោ យទា កាលំ ករោតិ បឋវី បឋវី-កាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ អាបោ អាបោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ តេជោ តេជោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ វាយោ វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៥២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាតូចមិនមានផល ផលនិងវិបាកនៃកម្មល្អនិងអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមាន[១] បិតាមិនមាន[២] សត្វទាំងឡាយជាឱបបាតិកៈមិនមាន សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ណា ដែលបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ចំពោះលោកនេះនិងលោកខាងមុខ ហើយអាចនឹងប្រកាសបាន សមណព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិល្អ មិនមានក្នុងលោកឡើយ បុរសនេះ មានកាយប្រកបដោយមហាភូតរូបទាំង ៤ កាលណាបើធ្វើមរណកាលទៅ បឋវីធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាបឋវីធាតុខាងក្រៅ អាបោធាតុខាងក្នុងក៏ប្រែក្លាយទៅជាអាបោធាតុខាងក្រៅ តេជោធាតុខាងក្នុងក៏ប្រែក្លាយទៅជាតេជោ-ធាតុខាងក្រៅ វាយោធាតុខាងក្នុងក៏ប្រែក្លាយទៅជាវាយោធាតុខាងក្រៅ

១ សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អ ឬ អាក្រក់ចំពោះមាតា មិនមានផលបុណ្យ ឬ បាប ។ ២ ចំណែកបិតា ក៏ដូចគ្នា ។

អាកាសំ ឥន្ទ្រិយានិ សង្កមន្តិ អាសន្ទិបញ្ចមា បុរិសា មតំ អាទាយ គច្ឆន្តិ យាវ អាឡាហនា[១] បទានិ បញ្ញាយន្តិ កាបោតកានិ អដ្ឋីនិ ភវន្តិ ភស្សន្តា[២] អាហុតិយោ ទត្តុប្បញ្ញត្តមិទំ ទានំ នាម តេសំ តុច្ឆំ មុសា វិលាបោ យេ កេចិ អត្ថិកវាទំ វទន្តិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ ន ហោន្តិ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ ន ហោន្តិ បរម្មរណា ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស

១ ឱ. អាឡាហនា បាទានិ ។ ម. អាឡហនា ។ ២ ភស្មន្តាហុតិយោតិបិ បាឋោ ។

ឥន្ទ្រិយក៏អណ្តែតទៅឰដ៏អាកាស បុរស (៤នាក់) មានគ្រែជាគម្រប់ ៥ សែងយកបុរសដែលស្លាប់ ហើយទៅត្រាតែដល់ទីប៉ាឆា ចំណែកគុណ និងទោសក៏ប្រាកដឡើង ឯឆ្អឹងមានសម្បុរដូចជាកូនព្រាប គ្រឿងបូជាមានផេះជាទីបំផុត ទាននេះ មនុស្សខ្លៅបានបញ្ញត្តទុកមកហើយ ជនទាំងឡាយណា នីមួយ តែងពោលពាក្យថា ទាន មានផល ពាក្យរបស់ជនទាំងនោះ ជាពាក្យកុហកទទេ ទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទទេមិនកើតទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទទេមិនកើតទៀត ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ

ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ ន ហោន្តិ បរម្មរណា ។

[១៨៣] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ ន ហោន្តិ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ ន ហោន្តិ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ

ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទទេ មិនកើតទៀត ។

[១៥៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ទាំងពាលទាំងបណ្ឌិតលុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទទេ មិនកើតទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទទេ មិនកើតទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយ ៗ

១១៦

មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ ។ បេ ។ យេ កេចិ អត្ថិកវាទំ វទន្តិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ ច ហោន្តិ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិប-ទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

ដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំ មិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងឡាយណា នីមួយ តែងពោលពាក្យថា ទានមានផល ជនទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅខាងមុខ បន្ទាប់អំពីមរណៈក៏សូន្យទទេ មិនកើតទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

[១៥៤] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ករោតោ ការយតោ ឆិន្ទតោ ឆេទាបយតោ បចតោ បចាបយ-តោ[១] សោចតោ សោចាបយតោ កិលមតោ កិលមា-បយតោ ផន្ទតោ ផន្ទាបយតោ បាណមតិបាតាបយតោ អទិន្នំ អាទិយតោ សន្ធឹ ឆិន្ទតោ និល្លោបំ ហរតោ ឯកាគារិកំ ករោតោ បរិបន្ថេ តិដ្ឋតោ បរទារំ គច្ឆតោ មុសា ភណតោ ករោតោ ន ករិយតិ បាបំ ខុរបរិយន្តេ-ន ចេបិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បឋវិយា បាណេ ឯកំ មំសខលំ ឯកំ មំសបុញ្ជំ ករេយ្យ នត្ថិ តតោនិទានំ បាបំ នត្ថិ បាបស្ស អាគមោ ទក្ខិណញ្ចេបិ គង្គាយ តីរំ គច្ឆេយ្យ ហនន្តោ ឃាតេន្តោ ឆិន្ទន្តោ ឆេទាបេន្តោ បចន្តោ

១ ឱ. វធតោ វធាបយតោ ។

[១៥៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់ (នូវអវយវៈមានដៃជាដើម) របស់អ្នកដទៃដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន សោយសោកដោយខ្លួនឯង ឬញុំាងអ្នកដទៃឲ្យសោយសោក លំបាកដោយខ្លួនឯង ឬញុំាងអ្នកដទៃឲ្យលំបាក ញាប់ញ័រដោយខ្លួនឯង ឬធ្វើគេឲ្យញាប់ញ័រ សម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់នូវទីត ប្លន់អ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ចាំស្ទាក់ផ្លូវ លួចប្រពន្ធអ្នកដទៃ ពោលពាក្យកុហក បាបរបស់បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះមិនមានឡើយ មួយវិញទៀត បើបុគ្គលណាធ្វើនូវសត្វទាំងឡាយលើផែនដីនេះ ឲ្យមានលាននៃសាច់តែ ១ ឲ្យមានគំនរនៃសាច់តែ ១ ដោយគ្រឿងចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុតដូចជាមុខកាំបិតកោរ បាបរបស់បុគ្គលនោះមិនមាន ព្រោះអំពើនោះជាហេតុ បាបមិនមានមកឡើយ ទោះបីបុគ្គលនោះ ធ្វងទៅកាន់ត្រើយខាងស្តាំនៃទន្លេគង្គាហើយ សម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (នូវអវយវៈមានដៃជាដើម) ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនខ្លួនឯង

បចាបេន្តោ នត្ថិ តតោនិទានំ បាបំ នត្ថិ បាបស្ស អាគមោ ឧត្តរញ្ចេបិ គង្គាយ តីរំ គច្ឆេយ្យ ទទន្តោ ទាបេន្តោ យជន្តោ យជាបេន្តោ នត្ថិ តតោនិទានំ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោ ទានេន ទមេន សំយ-មេន សច្ចវជ្ជេន នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ការតោ ការយតោ ។ បេ ។ នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញា-យ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញា-ណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ការតោ ការយតោ ។ បេ ។ នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោ ។

ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបរបស់បុគ្គលនោះមិនមាន ព្រោះអំពើនោះជាហេតុ បាបមិនមានមកឡើយ ទោះបីបុគ្គលនោះ ចូលទៅកាន់ត្រើយខាងឆ្វេងនៃទន្លេគង្គា ឲ្យទានដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យឲ្យ បូជាដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបូជា បុណ្យរបស់បុគ្គលនោះមិនមាន ព្រោះអំពើនោះជាហេតុ បុណ្យមិនមានមកឡើយ បុណ្យមិនមានដោយទាន ដោយទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ ដោយសង្រួមកាយ វាចា ដោយពោលពាក្យសច្ចៈ បុណ្យមិនមានមកឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលកាលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអា-ស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

[១៨៨] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ការតោ ការយតោ ។ បេ ។ នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ការតោ ការយតោ ។ បេ ។ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោ-តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ការតោ ការយតោ ។ បេ ។ នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។

[១៥៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមានមកឡើយដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយដែរឬ ។

ជោ ហោតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៨៦] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ សង្កិលេសាយ អហេតូ អប្បច្ចយា សត្តា សង្កិលិស្សន្តិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អហេតូ អប្បច្ចយា សត្តា វិសុជ្ឈន្តិ នត្ថិ ពលំ នត្ថិ វីរិយំ នត្ថិ បុរិសត្ថាមោ នត្ថិ បុរិសបរក្កមោ សព្វេ សត្តា សព្វេ បាណា សព្វេ ភូតា

មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើ អរិយសាវកលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៥៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យដែលនាំឲ្យសៅហ្មងនៃសត្វទាំងឡាយ មិនមានឡើយ សត្វទាំង-ឡាយរមែងសៅហ្មង ដោយឥតហេតុឥតបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យដែលនាំឲ្យបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ មិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយរមែងបរិសុទ្ធ ដោយឥតហេតុឥតបច្ច័យ កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាមក៏មិនមាន កម្លាំងរបស់បុរសក៏មិនមាន សេចក្តីស្វាតរបស់បុរស ក៏មិនមាន សត្វទាំង-អស់ (មានឱដ្ឋ គោ លា ជាដើម) បាណៈទាំងអស់[១] ភូតទាំងអស់

១ សត្វដែលមានឥន្ទ្រិយ ១ គឺរូបជីវិតិន្ទ្រិយ បានដល់អសញ្ញីសត្វ សត្វដែលមានឥន្ទ្រិយ ២ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ បានដល់រូបព្រហ្ម ១៤ ជាន់ វៀរលែងអសញ្ញីព្រហ្មចេញ ។

១២១

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

សព្វេ ជីវា អវសា អពលា អវីរិយា និយតិសង្គតិភាវបរិណតា ឆស្វេវាភិជាតីសុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។

(មានសត្វកើតក្នុងស្រោមស៊ុតជាដើម) ជីវៈទាំងអស់ គឺជញ្ញជាតិ ឥតមានអំណាច ឥតមានកម្លាំង ឥតមានសេចក្តីព្យាយាម (ក្នុងការធ្វើឲ្យសៅហ្មង ឬ បរិសុទ្ធ) មានសេចក្តីប្រែប្រួលដោយនិយតិ និងសង្គតិ និងសភាវៈ[១] តាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ហើយរងនូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមានឡើយ ។ បេ ។ តែងរងនូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមានឡើយ ។ បេ ។ តែងរងនូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ។

---

១ សេចក្តីជិតស្និទ្ធមិនបែកធ្លាយ ដូចដុំកែវមណីដែលមិនប្រេះឆា ឈ្មោះថានិយតិ ។ ការត្រាច់រង្គាត់ទៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ឈ្មោះថាសង្គតិ ។ ធម្មតាដែលបានកើតឡើងដូចៗគ្នា ឈ្មោះថាសភាវៈ ដូចបន្លាដែលស្រួចឯង ផ្លែខ្វិតមានសណ្ឋានមូលដោយខ្លួនឯង សត្វម្រឹគបក្សីទាំងពួង មានរូបរាងវិចិត្រផ្សេង ៗ ដោយធម្មតាឯង យ៉ាងណាមិញ លោកទាំងអស់មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅជាដូច្នោះ ៗ មិនបាច់អាស្រ័យហេតុបច្ច័យឡើយ ដូចបន្លាជាដើម យ៉ាងនោះឯងឈ្មោះថាសភាវៈ ។

[១៩៧] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា

[១៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ បេ ។ តែងវង់នូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ បេ ។ តែងវង់នូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណា ដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀង ឬ មិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ បេ ។ តែងវង់នូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយ-

បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៩៨] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សត្តិមេ កាយា អកដា អកដវិធា អនិម្មិតា អនិម្មិតវិធា(១) វញ្ឈា កូដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា តេ ន ឥញ្ជន្តិ ន វិបរិណាមន្តិ(២) ន អញ្ញមញ្ញំ ព្យាធេន្តិ(៣) នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា កតមេ សត្ត ។ បឋវីកាយោ អាបោកាយោ តេជោកាយោ វាយោកាយោ សុខេ ទុក្ខេ ជីវេ ។ សត្តិមេ កាយា អកដា អកដវិធា អនិម្មិតា អនិម្មិតវិធា

---

១ ឱ. អនិម្មាតា ។ ២ ឱ. ម. ន វិបរិណាមេន្តិ ។ ៣ ឱ. ព្យាពាធេន្តិ ។ ម. ព្យាបាទេន្តិ ។

សាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៥៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំងនេះ មាន ៧ ប្រការ គ្មានអ្នកធ្វើបាន គ្មានអ្នកបង្គាប់ឲ្យធ្វើបាន គ្មានអ្នកតាក់តែងបាន[១] មិនគប្បីតាក់តែងបាន ជាសភាវៈអារ[២] តាំងនៅដូចជាកំពូលភ្នំ បិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះមិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញទៅមក មិនអាចឲ្យសេចក្តីសុខឬទុក្ខដល់គ្នាទៅវិញទៅមកទេ ។ កាយទាំង ៧ តើដូចម្តេច ។ កាយគឺដី ១ កាយគឺទឹក ១ កាយគឺភ្លើង ១ កាយគឺខ្យល់ ១ សុខ ១ ទុក្ខ ១ ជីវិត ១ ។ កាយទាំង ៧ នេះឯង គ្មានអ្នកធ្វើបាន គ្មានអ្នកបង្គាប់ឲ្យធ្វើបាន គ្មានអ្នកតាក់តែងបាន មិនគប្បីតាក់តែងបាន

១ តាក់តែងដោយឫទ្ធិមិនបាន ។ ២ គ្មានផលជាពូជតទៅ ដូចសត្វចិញ្ចឹមដែលគ្មានកូននិងដើមត្នោតឈ្មោលជាដើម ។

វញ្ឈា កូដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា តេ ន ឥញ្ជន្តិ ន វិបរិណាមន្តិ ន អញ្ញមញ្ញំ ព្យាធេន្តិ នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា ។ យោបិ តិណ្ហេន សត្ថេន សីសំ ឆិន្ទតិ ន កោចិ កតំ[1] ជីវិតា វោរោបេតិ ។ សត្តន្នំ ត្វេវ កាយានមន្តរេន សត្ថំ វិវរមនុបវិសតិ ។ ចុទ្ទស ខោ បនិមានិ យោនិប្បមុខសតសហស្សានិ សដ្ឋី ច សតានិ ឆ ច សតានិ បញ្ច ច កម្មុនោ សតានិ ច បញ្ច ច កម្មានិ តីណិ ច កម្មានិ កម្មេ ច អឌ្ឍកម្មេ ច ទ្វដ្ឋិប្បដិបទា ទ្វដ្ឋន្តរកប្បា

---

១ ន កោចំ កិញ្ចិតិបិ ។

ជាសភាវៈអារ តាំងនៅដូចជាកំពូលភ្នំ ឋិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញទៅមក មិនអាចឲ្យសុខឬទុក្ខដល់គ្នាទៅវិញទៅមកបានឡើយ ។ ទុកជាអ្នកណាកាត់នូវក្បាល ដោយគ្រឿងសស្ត្រាដ៏មុត ក៏គ្មានបុគ្គលណាមួយ សម្លាប់បុគ្គលនោះវិញបានឡើយ ។ គ្រឿងសស្ត្រារមែងចូលទៅកាន់ចន្លោះ ក្នុងចន្លោះនៃកាយទាំង ៧ ។ ឯកំណើតជាប្រធាន[១] ទាំងនេះ មានចំនួន ១ លាន ៤ សែន ៦ ពាន់ ៦ រយ កម្មមានចំនួន ៥០០ កម្មមានចំនួន ៥ កម្មមានចំនួន ៣ និងកម្មគឺកាយកម្មវចីកម្ម កម្មពាក់កណ្តាលគឺមនោកម្ម សេចក្តីប្រតិបត្តិមានចំនួន ៦២ អន្តរកប្ប[២] មានចំនួន ៦២

១ មានកំណើត មនុស្ស ក្សត្រិយ៍ និងព្រាហ្មណ៍ជាដើម ។ ២ ក្នុងមហាកប្បមួយមានអន្តរ-កប្ប ៦៤ តែបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិមិនដឹងដូច្នោះទេ បានជាយល់ថា ៦២ វិញ ។

១២៨

ឆឡាភិជាតិយោ អដ្ឋ បុរិសភូមិយោ ឯកូនបញ្ញាស អាជីវកសតេ ឯកូនបញ្ញាស បរិព្វាជកសតេ ឯកូន-បញ្ញាស នាគាវាសសតេ វីសេ ឥន្ទ្រិយសតេ តឹសេ និរយសតេ ឆត្តឹស រជោធាតុយោ សត្ត សញ្ញិគព្ភា

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១

អភិជាតិ[១] មានចំនួន ៦ បុរិសភូមិ[២] មានចំនួន ៨ ពួកអាជីវកមានចំនួន ៤ ពាន់ ៩ រយ ពួកបរិព្វាជកមានចំនួន ៤ ពាន់ ៩ រយ លំនៅនាគមានចំនួន ៤ ពាន់ ៩ រយ ឥន្ទ្រិយមានចំនួន ២ ពាន់ នរកមានចំនួន ៣ ពាន់ ធាតុដែលប្រកបដោយធូលី (មានខ្នងដៃខ្នងជើងជាដើម) មានចំនួន ៣៦ ពួកគ័ភ៌នៃសត្វដែលមានសញ្ញា[៣] មានចំនួន ៧

---

១ ឯអភិជាតិទាំង ៦ នោះគឺ កណ្ហាភិជាតិ (ជាតិខ្មៅ) បានដល់ព្រានម្រឹគ ព្រានបក្សីជាដើម ១ និលាភិជាតិ (ជាតិខៀវ) បានដល់ភិក្ខុដែលបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា១ លោហិតាភិជាតិ (ជាតិក្រហម) បានដល់ពួកនិគ្រណ្ឋ ១ ហលិទ្ទាភិជាតិ (ជាតិលឿងដូចរមៀត) បានដល់ពួកអចេលសាវ័ក ១ សុក្កាភិជាតិ (ជាតិស) បានដល់ពួកអាជីវក ១ បរមសុក្កាភិជាតិ (ជាតិសណាស់) បានដល់ពួកជនជានន្ទគោត្រនិងវច្ឆគោត្រជាដើម ១ ។ ២ ឯបុរិសភូមិទាំង ៨ នោះគឺ មន្ទភូមិ (កាលដែលល្ងង់ខ្លៅ) បានដល់ទារកដែលទើបប្រសូតមកបាន ៧ ថ្ងៃនៅល្ងង់វង្វេង ១ ខិឌ្ឌាភូមិ (កាលដែលនៅមានល្បែង) បានដល់ទារកដែលមកអំពីទុគ្គតិ យំស្រែកច្រើន ឬទារកដែលមកអំពីសុគតិ រឭកឃើញសុគតិហើយសើចរីករាយសប្បាយច្រើន ១ បទវិមំសភូមិ (កាលដែលទើបរៀនដើរ) បានដល់ទារកដែលទើបចេះកាន់ដៃមាតាបិតារៀនដើរ ១ ឧជុគតភូមិ (កាលដែលដើរត្រង់បាន) បានដល់ទារកដែលចេះដើររឹងប៉ឹងហើយ ១ សេក្ខភូមិ (កាលដែលសិក្សាសិល្បៈ) ១ សមណភូមិ (កាលដែលចេញបួស) ១ ជិនភូមិ (កាលដែលរៀនសិល្បៈអំពីសំណាក់អាចារ្យចេះដឹងស្រេចហើយ) ១ បន្នភូមិ (កាលបួសហើយត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ឬប្រតិបត្តិធម៌ ឬចាស់គ្រាំគ្រា) ។ ៣ សត្វដែលមានសញ្ញា ៧ នោះគឺ ឱដ្ឋ ១ គោ ១ លា ១ ពពែ ១ សត្វចិញ្ចឹម ១ ម្រឹគ ១ ក្របី ១ (អដ្ឋកថា) ។

សត្ត អសញ្ញិគព្ភា សត្ត និគណ្ឋិគព្ភា សត្ត និព្វា សត្ត មានុសា សត្ត បិសាចា សត្ត សរា សត្ត បវុដា[១] សត្ត ច បវុដសតានិ សត្ត បចាតា សត្ត ច បចាតសតានិ សត្ត សុបិនា សត្ត ច សុបិនសតានិ ចុល្លាសីតិ[២] មហាកប្បិនោ សតសហស្សានិ យានិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ តត្ថ នត្ថិ ឥមិនាហំ សីលេន វា វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អបរិបក្កំ វា កម្មំ បរិចាចេស្សាមិ បរិបក្កំ វា កម្មំ ផុស្ស ផុស្ស ព្យន្តីករិស្សាមីតិ ហេវំ នត្ថិ ទោណមិតេ សុខទុក្ខេ បរិយន្តកតេ សំសារេ នត្ថិ ហាយនវឌ្ឍនេ នត្ថិ ឧក្កំសាវកំសេ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុត្តគុឡេ ខិត្តេ និព្វេឋិយមានមេវ បលេតិ ។

---

១ ឱ. បវុធា ។ ម. សបុដា ។ ២ ចតុរាសីតីតិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។

ពួកគ័ក៌នៃវត្ថុដែលឥតសញ្ញា[១] មាន ៧ ពួកគ័ក៌នៃជាតិដែលដុះអំពីថ្នាំង (មានអំពៅជាដើម) មានចំនួន ៧ ពួកទេវតាមានចំនួន ៧ ពួកមនុស្ស មានចំនួន ៧ ពួកបិសាចមានចំនួន ៧ ស្រះមានចំនួន ៧ រអាងភ្នំធំមាន ចំនួន ៧ រអាងភ្នំតូចមានចំនួន ៧០០ ជ្រោះធំមានចំនួន ៧ ជ្រោះតូចមាន ចំនួន ៧០០ សុបិនធំមានចំនួន ៧ សុបិនតូចមានចំនួន ៧០០ ជនពាល ក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី អន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ (ក្នុងវដ្តសង្សារ) អស់ កាលចំនួន ៨ លាន ៤ សែនមហាកប្បហើយ នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន បុគ្គលកំណត់ទុកថា អាត្មាអញ នឹងធ្វើកម្មដែលមិនទាន់ចាស់ឲ្យចាស់ផង អាត្មាអញបានពាល់ត្រូវរឿយៗ នូវកម្មចាស់ស្រាប់ហើយ ៗ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ដោយសីលនេះក្តី ដោយវត្តនេះក្តី ដោយតបៈនេះក្តី ដោយព្រហ្មចរិយៈ នេះក្តី ដូច្នេះ មិនមានក្នុងមហាកប្បទាំងនោះឡើយ សេចក្តីសុខទុក្ខដែល ធ្វើឲ្យមានទីបំផុត ដូចគេវាល់របស់ ដោយទោណៈ មិនមានក្នុងសង្សារ-វដ្តយ៉ាងនេះឡើយ សង្សារ មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យសេចក្តីចម្រើន មិន មានខ្ពស់ទាប ។ ដូចរមូរនៃអម្បោះដែលគេបោះចោលទៅ រមូរអម្បោះ នោះក៏រលាអស់ (ត្រឹមតែកំណាត់អម្បោះប៉ុណ្ណោះ) យ៉ាងណាមិញ ។

១ ធញ្ញជាតិ ៧ គឺ ស្រូវសាលី ១ ស្រូវខ្សាយ ១ ស្រូវដំណើប ១ ស្រងែ ១ កន្ទុយដំរី ១ ស្លូយ ១ គែលលក ១ ។

ឯវមេវ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច និព្វេឋិយមានា សុខ-
ទុក្ខំ បលេន្តីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។
រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិ-
និវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សត្តិមេ កាយា អកដា
អកដវិធា ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បលេន្តីតិ ។ វេទនាយ
សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។
វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិ-
និវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សត្តិមេ កាយា អកដា
អកដវិធា ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បលេន្តីតិ ។

[១៨៩] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាម-
ធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ
សត្តិមេ កាយា អកដា អកដវិធា ។ បេ ។ សុខ-
ទុក្ខំ បលេន្តីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា

ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី មានសង្សារវលាទៅ ក៏អណ្តែតហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខបាន យ៉ាងដូច្នេះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្គាប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ រមែងអណ្តែតហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្គាប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ រមែងអណ្តែតហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខ ។

[១៥៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្គាប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ រមែងអណ្តែតហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា

។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សត្តិមេ កាយា អកដា អកដវិធា ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បលេន្តីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាណំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សត្តិមេ កាយា អកដា អកដវិធា ។ បេ ។ និព្ពេឋិយ-មានា សុខទុក្ខំ បលេន្តីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា

។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្គាប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ រមែងអណ្តែតហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្គាប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី មានសង្សាររលាចេញ អណ្តែតហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ

បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទា-
យបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ
អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ
សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

[១៦០] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ
ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សស្ស-
តោ លោកោតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា
។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ
អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សស្សតោ លោកោតិ ។
វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខា-
រេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សស្សតោ
លោកោតិ ។

ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកទៀង ។

[១៦១] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សស្សតោ លោកោ-តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សស្សតោ លោកោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបា-ទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ សស្សតោ លោកោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយ-សាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។

[១៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្ដីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្ដីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។

ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៦២] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អសស្សតោ លោកោតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ ។ បេ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ[១] វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ អសស្សតោ លោកោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ

១ ឯត្ថន្តរេ បេ ឥតិ បទំ យុត្តតរំ ។

សេចក្ដីសង្ស័យក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ។ បេ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យ នូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះ

អសស្សតោ លោកោតិ ។ ណោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយ-ណោតិ ។

[១៦៣] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អន្តវា លោកោតិ ។ ភគវំមូលកា ណោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

[១៦៤] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនន្តវា លោកោតិ ។ ភគវំមូលកា ណោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

ថា លោកមិនទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋាន ទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះ បង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការ រលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅ ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក មានទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំង-ឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការ ត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក មិនមានទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង ខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

[១៦៥] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៦៦] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៦៧] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១

[១៦៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ រមែងកើតទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៨] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៦៩] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៦៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ រមែងមិនកើតទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៧០] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧចាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧចាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ បេ ។

[១៧១] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១

[១៧០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។ បេ ។

[១៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសម្គាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណា ដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់

បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខសមុទយេបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ ។ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ ។

អដ្ឋារសវេយ្យាករណំ និដ្ឋិតំ[១] ។

---

១ វាតំ ឯតំ មម សោ អត្តា នោ ច មេ សិយា នត្ថិ ករោតោ ហេតុ ច មហាទិដ្ឋេន អដ្ឋមំ ។ សស្សតោ លោកោ ច អសស្សតោ ច អន្តវា ច អនន្តវា ច តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ន ហោតិ តថាគតោ... បរម្មរណាតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ឥទំ ឧទ្ទានំ ឱ. ម. បោត្ថកេសុ អាគតំ ។

បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ចប់ សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១ ។

ចប់ វេយ្យាករណ៍ ១៨ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ទុតិយបេយ្យាលោ

[១៧២] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិ-តាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិ-កដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ២

[១៧២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ្រ និងព្រះអាទិត្យមិនរះឡើងឬមិនលិចទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរគោល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។

[១៧៣] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

[១៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោលដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោលបានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ[១] ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ (បុរិម-គមនានិ ហិ អដ្ឋារស វេយ្យាករណានិ វិត្ថារានិ) ។

[១៧៤] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។

---

១ ម. ឧប្បជ្ជេយ្យ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យមិនរះឡើងឬមិនលិចទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ (ឯវេយ្យាករណ៍ដ៏ពិស្តារទាំង ១៨ មានដំណើរដូចមុន) ។

[១៧៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។

[១៧៥] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុ-បាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូប ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។

១៤១

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ទុតិយបេយ្យាលោ

[១៧៦] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កិំ ឧបាទាយ កិំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាលទី ២

[១៧៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន អ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំង-ឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៧៧] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។

១៤៣

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ទុតិយបេយ្យាលោ

[១៧៨] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អរូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ (បេយ្យាលោ) ។

[១៧៩] សាវត្ថី ។ រូបី ច អរូបី ច អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

[១៨០] នេវរូបីនារូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

[១៨១] ឯកន្តសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

[១៨២] ឯកន្តទុក្ខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

[១៨៣] សុខទុក្ខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ២

[១៧៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន អ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះ ថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនមានរូប ទាំងមិនមានរោគ (បេយ្យាល) ។

[១៧៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹង មានរូបខ្លះ មិនមានរូបខ្លះ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨០] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូបក៏មិនមែន មិនមានរូបក៏មិនមែន ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨១] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានសុទ្ធតែសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨២] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានសុទ្ធតែទុក្ខ តែមិនមានរោគ ។

[១៨៣] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានទាំងសុខ ទាំងទុក្ខ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨៤] អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិ-វិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្ម-រណាតិ ។

[១៨៥] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។

[១៨៤] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ មានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះ ថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមាន រោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាល បើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យ វិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពី សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ មានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិន ទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ វេទនា ។ បេ ។

សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ[១] (ទុតិយបេយ្យាលោ) ។

[១៨៦] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ

ឧទ្ទានំ

១ ឱ. ម. វាតំ ឯតំ មម សោ អត្តា ន ច មេ សិយា នត្ថិ ករោតោ ហេតុយា មហាទិដ្ឋេន អដ្ឋមំ សស្សតោ អសស្សតោ ចេវ អន្តានន្តវា ច វុច្ចតិ តំ ជីវំ អញ្ញំ ជីវញ្ច តថាគតេន ចត្តារោ រូបី អត្តា ហោតិ អរូបី ច អត្តា ហោតិ រូបី ច អរូបី ច អត្តា ហោតិ នេវ រូបី នារូបី អត្តា ហោតិ ឯកន្តសុខី អត្តា ហោតិ ឯកន្តទុក្ខី អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខី អត្តា ហោតិ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំមរណាតិ ឥមេ ឆព្វីសតិ សុត្តា ទុតិយវារេន ទេសិតា ។

សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ (បេយ្យាលទី ២) ។

[១៨៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្ទឹងមិនហូរ

ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។

ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យមិនរះឡើង ឬមិនលិច ទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមាន សញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាង នេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។

១៤៧

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ តតិយបេយ្យាលោ

[១៨៧] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាម-ធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ តស្មឹ សតិ តទុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិ-កដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋា-យិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ៣

[១៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោលដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ របស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ កាលបើរបស់នោះមាន ព្រោះតែអាស្រ័យរបស់នោះដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ្រ ព្រះអាទិត្យមិនរះឡើង ឬមិនអស្តង្គតទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែ-ប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោលដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

យថនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ តស្មឹ សតិ តទុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។

(ឆព្វីសំ វិត្ថារេតព្វានិ) ។

[១៨៨] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ កាលបើរបស់នោះមាន ព្រោះតែអាស្រ័យរបស់នោះដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។

(សូត្រទាំង ២៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

[១៨៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ តតិយបេយ្យាលោ

[១៨៩] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ អនុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ តស្មឹ សតិ តទុបាទាយ[១] ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-ជ្ជេយ្យ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណា-តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ យទនិច្ចំ តំ

---

១ ឱ. តំ អភិនិវិស្ស ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ៣

[១៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគបានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ កាលបើមានរបស់នោះ ព្រោះតែអាស្រ័យរបស់នោះ ដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ

ទុក្ខំ តស្មឹ សតិ តទុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ (តតិយបេយ្យាលោ[1]) ។

[១៩០] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ន នជ្ជោ សន្ទន្តិ ន គព្ភិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស

---

១ ម. ឆព្វីសតិសុត្តន្តា វិត្ថារេតព្វា ។

ជាទុក្ខ កាលបើមានរបស់នោះ ព្រោះតែអាស្រ័យរបស់នោះ ដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ (បេយ្យាល ទី ៣) ។

[១៩០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យមិនរះឡើងឬមិនអស្តង្គតទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរគោល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ

ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។

[១៩១] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។

[១៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[១៩២] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ យា កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ សង្ខារា ។ យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[១៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ រូបណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោត គ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី រូបណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ នូវរូប ទាំងអស់នុ៎ះយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ នុ៎ះមិន មែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណានីមួយ ។ សញ្ញាណានីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយណានីមួយ ។ វិញ្ញាណណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី វិញ្ញាណណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ នូវវិញ្ញាណទាំងអស់នុ៎ះ យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនា កិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ចតុត្ថបេយ្យាលោ

[១៩៣] សាវត្ថី ។ កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបាទាយ កឹ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុខី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ៤

[១៩៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៩៤] តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កាល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កាល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

[១៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[១៩៥] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតា-
នាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា
សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា
សព្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តា-
តិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ យា
កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ
សង្ខារា ។ យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ
អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ
វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ វិញ្ញា-
ណំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ
ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ
ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ រូបស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ៤

[១៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ រូបណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី រូបណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ នូវរូបទាំងអស់នុ៎ះ យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណានីមួយ ។ សញ្ញាណានីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយណានីមួយ ។ វិញ្ញាណណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី វិញ្ញាណណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ នូវវិញ្ញាណទាំងអស់នុ៎ះ យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងរូបផង

វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយបិ និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ (បុរិមកមនំ អដ្ឋារស វេយ្យាករណា ទុតិយកមនំ ឆព្វីសំ វិត្ថារេតព្វានិ តតិយកមនំ ឆព្វីសំ វិត្ថារេតព្វានិ ចតុត្ថកមនំ ឆព្វីសំ វិត្ថារេតព្វានិ) ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

នឿយណាយនឹងវេទនាផង នឿយណាយនឹងសញ្ញាផង នឿយណាយនឹងសង្ខារទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ ក៏ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះការប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួចស្រឡះ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គ-ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ (វេយ្យាករណ៍ទាំង ១៨ មានដំណើរដូចមុន សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវសម្តែងឲ្យពិស្តារដូចដំណើរទីពីរផងចុះ សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវសម្តែងឲ្យពិស្តារដូចដំណើរទីបី សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវសម្តែងឲ្យពិស្តារដូចដំណើរទីបួន) ។

ចប់ ទិដ្ឋិសំយុត្ត ។

ឱក្កន្តសំយុត្តំ

[១៩៦] សាវត្ថី ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ សោតំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ឃានំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ជិវ្ហា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី កាយោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី មនោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសារី ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយាមំ សប្បុរិសភូមឹ ឱក្កន្តោ វីតិវត្តោ បុថុជ្ជនភូមឹ អភព្វោ តំ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជេយ្យ អភព្វោ ច តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករោតិ ។ យស្ស ខោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មា ឯវំ បញ្ញាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ ខមន្តិ ។ អយំ វុច្ចតិ ធម្មានុសារី

ឱក្កន្តសំយុត្ត

[១៩៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ត្រចៀកមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ច្រមុះមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី អណ្តាតមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី កាយមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ចិត្តមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ធានុសារី (អ្នករឭកឃើញរឿយៗដោយសទ្ធា) ចុះស៊ប់កាន់សម្មត្តនិយាម ចុះស៊ប់កាន់សប្បុរិសភូមិ កន្លងបង់នូវបុថុជ្ជនភូមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើ ដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តិវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផលនៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយបានត្រាស់ដឹងធម៌ទាំងនេះដោយប្រមាណនៃប្រាជ្ញាយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា ធម្មានុសារី

ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយាមំ សប្បុរិសភូមឹ ឱក្កន្តោ វីតិវត្តោ បុថុជ្ជនភូមឹ អភព្វោ តំ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជេយ្យ អភព្វោ វ តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករោតិ ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ ជានាតិ ឯវំ បស្សតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សោតាបន្នោ អវិនិបាត-ធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៩៧] សាវត្ថី ។ រូបា ភិក្ខវេ អនិច្ចា វិបរិណា-មិនោ អញ្ញថាភាវិនោ សទ្ទា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ គន្ធា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថា-ភាវិនោ រសា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ផោដ្ឋព្វា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ធម្មា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ

(អ្នករពួកឃើញដោយធម៌គឺប្រាជ្ញា) ចុះស៊ប់កាន់សម្មត្តនិយាម ចុះស៊ប់កាន់សប្បុរិសភូមិ កន្លងបង់នូវបុថុជ្ជនភូមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬបិត្តិវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផលនៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ នូវធម៌ទាំងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀងមានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៩៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀងមានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី សំឡេងមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ក្លិនមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី រសមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ផោដ្ឋព្វៈមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅប្លែកទៅជាប្រក្រតី ធម្មារម្មណ៍មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះ យ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី

១៨៩

ឱក្កន្តសំយុត្តំ

សទ្ធានុសារី ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយាមំ សប្បុរិសភូមឹ ឱក្កន្តោ វីតិវត្តោ បុថុជ្ជនភូមឹ អភព្វោ តំ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជេយ្យ អភព្វោ វា តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករោតិ ។ យស្ស ខោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មា ឯវំ បញ្ញាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ ខមន្តិ ។ អយំ វុច្ចតិ ធម្មានុសារី ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយាមំ សប្បុរិសភូមឹ ឱក្កន្តោ វីតិវត្តោ បុថុជ្ជនភូមឹ អភព្វោ តំ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជេយ្យ អភព្វោ តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករោតិ ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ ជានាតិ ឯវំ បស្សតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

បានចុះស៊ុបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះស៊ប់កាន់សប្បុរិសភូមិ កន្លងបង់នូវបុថុជ្ជនភូមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តិវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាលក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផលនៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយបានត្រាស់ដឹងនូវធម៌ទាំងនេះ ដោយប្រមាណនៃប្រាជ្ញាយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា ធម្មានុសារី បានចុះស៊ប់កាន់សម្មត្តនិយាម ចុះស៊ប់កាន់សប្បុរិសភូមិ កន្លងបង់នូវបុថុជ្ជន-ភូមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តិវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផលនៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ នូវធម៌ទាំងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៩៨] សាវត្ថី ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ វិបរិ-ណាមិ អញ្ញថាភាវិ ។ សោតវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឃាន-វិញ្ញាណំ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ។ កាយវិញ្ញាណំ ។ មនោ-វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ។ យោ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ សច្ឆិកាពេតិ ។ យស្ស ខោ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ សច្ឆិកាពេតិ ។ យោ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយ-ណោតិ ។

[១៩៩] សាវត្ថី ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ ភិក្ខវេ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី សោតសម្ផស្សោ ។ ឃានសម្ផ-ស្សោ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ។ កាយសម្ផស្សោ ។ មនោ-សម្ផស្សោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

[១៩៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង មានសេចក្ដីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ។ កាយវិញ្ញាណ ។ មនោ-វិញ្ញាណ មិនទៀង មានសេចក្ដីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលណា ។ បេ ។ មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៩៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុសម្ផស្ស មិនទៀង មានសេចក្ដីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី សោត-សម្ផស្ស ។ ឃានសម្ផស្ស ។ ជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ កាយសម្ផស្ស ។ មនោ-សម្ផស្ស មិនទៀង មានសេចក្ដីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់ នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ឱក្កន្តសំយុត្តំ

[២០០] សាវត្ថី ។ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ភិក្ខវេ អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី សោតសម្ផស្សជា វេទ-នា ។ ឃានសម្ផស្សជា វេទនា ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[២០១] សាវត្ថី ។ រូបសញ្ញា ភិក្ខវេ អនិច្ចា វិបរិ-ណាមី អញ្ញថាភាវី ។ សទ្ទសញ្ញា ។ គន្ធសញ្ញា ។ រសសញ្ញា ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ញា ។ ធម្មសញ្ញា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

ឱក្កន្តសំយុត្ត

[២០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុសម្ផស្សជាវេទនា មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី សោតសម្ផស្សជាវេទនា ។ ឃានសម្ផស្សជាវេទនា ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សជាវេទនា ។ កាយសម្ផស្សជាវេទនា ។ មនោសម្ផស្សជាវេទនា មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរស ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២០២] សាវត្ថី ។ រូបសញ្ចេតនា ភិក្ខវេ អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ សទ្ទសញ្ចេតនា ។ គន្ធសញ្ចេតនា ។ រសសញ្ចេតនា ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា ធម្មសញ្ចេតនា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[២០៣] សាវត្ថី ។ រូបតណ្ហា ភិក្ខវេ អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ សទ្ទតណ្ហា ។ គន្ធតណ្ហា ។ រសតណ្ហា ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ។ ធម្មតណ្ហា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[២០២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប៉ុនប៉ង ក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរស ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងធម្មារម្មណ៍ មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២០៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរស ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងធម្មារម្មណ៍មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

១៦៣

ឱក្កន្តសំយុត្តំ

[២០៤] សាវត្ថី ។ បឋវីធាតុ ភិក្ខវេ អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ អាបោធាតុ ។ តេជោធាតុ ។ វាយោធាតុ ។ អាកាសធាតុ ។ វិញ្ញាណធាតុ អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[២០៥] សាវត្ថី ។ រូបំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ វេទនា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ។ យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សទ្ទហតិ អធិមុច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ

ឱក្កន្តសំយុត្ត

[២០៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុដីមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ធាតុទឹក ។ ធាតុភ្លើង ។ ធាតុខ្យល់ ។ ធាតុអាកាស ។ វិញ្ញាណធាតុមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះ យ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២០៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី វេទនាមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ វិញ្ញាណមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា

សទ្ធានុសារី ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយាមំ សប្បុរិសភូមឹ ឱក្កន្តោ វីតិវត្តោ បុថុជ្ជនភូមឹ អភព្វោ តំ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជេយ្យ អភព្វោ ច តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករោតិ ។ យស្ស ខោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មា ឯវំ បញ្ញាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ ខមន្តិ ។ អយំ វុច្ចតិ ធម្មានុសារី ឱក្កន្តោ សម្មត្តនិយាមំ សប្បុ-រិសភូមឹ ឱក្កន្តោ វីតិវត្តោ បុថុជ្ជនភូមឹ អភព្វោ តំ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជេយ្យ អភព្វោ ច តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករោតិ ។

សទ្ធានុសារី បានចុះស៊ប់កាន់សម្មត្តនិយាម ចុះស៊ប់កាន់សប្បុរិសភូមិ កន្លងបង់នូវបុថុជ្ជនភូមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើ ដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តិវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកណាមួយត្រាស់ដឹងធម៌ទាំងនេះ ដោយប្រមាណនៃប្រាជ្ញាយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា ធម្មានុសារី បានចុះស៊ប់កាន់សម្មត្តនិយាម ចុះស៊ប់កាន់សប្បុរិសភូមិ កន្លងបង់នូវបុថុជ្ជនភូមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តិវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ។

១៦៨

យោ ភិក្ខវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ បជានាតិ ឯវំ បស្សតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

ឱក្កន្តសំយុត្តំ ។

តស្សុទ្ទានំ

ចក្ខុ រូបញ្ច វិញ្ញាណំ
ផស្សោ ច វេទនាយ ច
សញ្ញា ច ចេតនា តណ្ហា
ធាតុ ខន្ធេន តេ ទសាតិ ។

ឱក្កន្តសំយុត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ស្គាល់ច្បាស់យ៉ាងនេះ ឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះ នូវធម៌ទាំងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅកាន់អបាយភូមិ ជាបុគ្គលទៀង នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

ចប់ ឱក្កន្តសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃឱក្កន្តសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពី ចក្ខុ ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ផស្សៈ ១ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១ តណ្ហា ១ ធាតុ ១ ខន្ធ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ឧប្បាទសំយុត្តំ

[២០៦] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។ យោ សោតស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ យោ ឃានស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ យោ ជិវ្ហាយ ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ យោ កាយស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ យោ មនស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិ-និព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។

[២០៧] យោ ច ភិក្ខវេ ចក្ខុស្ស និរោធោ វូបស-មោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបស-មោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ យោ សោតស្ស

ឧប្បាទសំយុត្ត

[២០៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដណា នៃចក្ខុ នុ៎ះជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា នៃសោតៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា នៃឃានៈ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា នៃជិវ្ហា ។ ការកើតឡើងការតាំងនៅណា នៃកាយ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដណា នៃចិត្ត នុ៎ះជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ណា នៃចក្ខុ នុ៎ះជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។ ការរលត់ណា

និរោធោ ។ បេ ។ យោ ឃានស្ស និរោធោ ។ យោ ជិវ្ហាយ និរោធោ ។ យោ កាយស្ស និរោធោ ។ យោ មនស្ស និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។

[២០៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបានំ ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។ យោ សទ្ទានំ ។ យោ គន្ធានំ ។ យោ រសានំ ។ យោ ផោដ្ឋព្វានំ ។ យោ ធម្មានំ ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេ-សោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុ-ភាវោ ។

នៃសោតៈ ។ បេ ។ ការរលត់ណា នៃឃានៈ ។ ការរលត់ណា នៃជិវ្ហា ។ ការរលត់ណា នៃកាយ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ណា នៃចិត្ត នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់ទៅនៃជរានិងមរណៈ ។

[២០៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃរូប នុ៎ះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។ នៃសំឡេង ។ នៃក្លិន ។ នៃរស ។ នៃផោដ្ឋព្វៈ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃធម្មារម្មណ៍ នុ៎ះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២០៩] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ រូបានំ និរោធោ រូប-
សមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ រូប-
សមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ យោ សទ្ទានំ ។
យោ គន្ធានំ ។ យោ រសានំ ។ យោ ផោដ្ឋព្វានំ ។
យោ ធម្មានំ និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខ-
ស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស
អត្ថង្គមោតិ ។

[២១០] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស
ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស ចាតុភាវោ ។ បេ ។
យោ មនោវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរាម-
រណស្ស ចាតុភាវោ ។

[២១១] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស និ-
រោធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ យោ មនោ-
វិញ្ញាណស្ស និរោធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គ-
មោតិ ។

[២០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃរូប នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។ នៃសំឡេង ។ នៃក្លិន ។ នៃរស ។ នៃផោដ្ឋព្វៈ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មារម្មណ៍ នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

[២១០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃមនោវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

[២១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ការរលត់ណា នៃមនោវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

ឧប្បាទសំយុត្តំ

[២១២] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។ បេ ។ យោ មនោសម្ផស្សស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។

[២១៣] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស និរោធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ បេ ។ យោ មនោសម្ផស្សស្ស និរោធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។

[២១៤] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស បាតុ-ភាវោ ។ បេ ។ យោ មនោសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។

ឧប្បាទសំយុត្ត

[២១២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃមនោ-សម្ផស្ស ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការរលត់ណា នៃមនោសម្ផស្ស ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

[២១៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃចក្ខុសម្ផស្សជាវេទនា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃមនោសម្ផស្សជាវេទនា នុ៎ះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២១៥] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទនាយ និរោធោ វូបសមោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ បេ ។ យោ មនោសម្ផស្សជាយ វេទនាយ និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។

[២១៦] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបសញ្ញា ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។ បេ ។ យោ ធម្មសញ្ញាយ ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។

[២១៧] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ រូបសញ្ញាយ និរោធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ បេ ។ យោ ធម្ម-សញ្ញាយ និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គ-មោតិ ។

[២១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ណា នៃចក្ខុសម្ផស្សជាវេទនា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃមនោសម្ផស្សជាវេទនា នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

[២១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃរូបសញ្ញា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃធម្មសញ្ញា នុ៎ះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា នៃរូបសញ្ញា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មសញ្ញា នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

១៧១

ឧប្បាទសំយុត្តំ

[២១៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបសញ្ចេតនាយ ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។ បេ ។ យោ ធម្មសញ្ចេតនាយ ឧប្បាទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរា-មរណស្ស បាតុភាវោ ។

[២១៩] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ រូបសញ្ចេតនាយ និរោធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ បេ ។ យោ ធម្មសញ្ចេតនាយ និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខ-ស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។

[២២០] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបតណ្ហាយ ឧប្បា-ទោ ឋិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។ បេ ។ យោ ធម្មតណ្ហាយ ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុ-ភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរ-ណស្ស បាតុភាវោ ។

ឧប្បាទសំយុត្ត

[២១៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃរូបសញ្ចេតនា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរា និងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃធម្មសញ្ចេតនា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា នៃរូបសញ្ចេតនា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មសញ្ចេតនា នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

[២២០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃរូបតណ្ហា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃធម្មតណ្ហា នុ៎ះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២២១] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ រូបតណ្ហាយ និរោ-
ធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ បេ ។ យោ
ធម្មតណ្ហាយ និរោធោ រូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេ-
សោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស
អត្ថង្គមោតិ ។

[២២២] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ បឋវីធាតុយា ឧប្បា-
ទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស
បាតុភាវោ យោ អាបោធាតុយា ។ បេ ។ យោ តេជោ-
ធាតុយា ។ យោ វាយោធាតុយា ។ យោ អាកាស-
ធាតុយា ។ យោ វិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បាទោ ឋិតិ
អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ
ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។

[២២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា នៃរូបតណ្ហា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មតណ្ហា នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

[២២២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃបឋវីធាតុ ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ នៃអាបោធាតុ ។ បេ ។ នៃតេជោ-ធាតុ ។ នៃវាយោធាតុ ។ នៃអាកាសធាតុ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃវិញ្ញាណធាតុ នុ៎ះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

ឧប្បាទសំយុត្តំ

[២២៣] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ បឋវីធាតុយា និ-
រោធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ យោ អា-
បោធាតុយា និរោធោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ
យោ តេជោធាតុយា និរោធោ ។ យោ វាយោធាតុ-
យា និរោធោ ។ យោ អាកាសធាតុយា និរោធោ ។
យោ វិញ្ញាណធាតុយា និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ
ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរ-
ណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។

[២២៤] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបស្ស ឧប្បា-
ទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បា-
ទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ យោ
វេទនាយ ។ បេ ។ យោ សញ្ញាយ ។ យោ សង្ខារា-
នំ ។ យោ វិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ
បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ
ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។

ឧប្បាទសំយុត្ត

[២២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា នៃបឋវីធាតុ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ការរលត់ណា នៃអាបោធាតុ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ការរលត់ណា នៃតេជោធាតុ ។ ការរលត់ណា នៃវាយោធាតុ ។ ការរលត់ណា នៃអាកាសធាតុ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃវិញ្ញា-ណធាតុ នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

[២២៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃរូប នុ៎ះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ នៃសង្ខារទាំងឡាយ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃវិញ្ញាណ នុ៎ះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២២៥] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ រូបស្ស និរោធោ រូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគា-នំ រូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ យោ វេទនាយ ។ បេ ។ យោ សញ្ញាយ ។ យោ សង្ខារានំ ។ យោ វិញ្ញាណស្ស និរោធោ រូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេ-សោ និរោធោ រោគានំ រូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។

ឧប្បាទសំយុត្តំ

តស្សុទ្ទានំ

ចក្ខុ រូបញ្ច វិញ្ញាណំ
ផស្សោ ច វេទនាយ ច
សញ្ញា ច ចេតនា តណ្ហា
ធាតុ ខន្ធេន តេ ទសាតិ ។

[២២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃរូប នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ នៃសង្ខារទាំងឡាយ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃវិញ្ញាណ នុ៎ះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។

ចប់ ឧប្បាទសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃឧប្បាទសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីចក្ខុ ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ផស្សៈ ១ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១ តណ្ហា ១ ធាតុ ១ ខន្ធ ១ ត្រូវជា ១០ ។

កិលេសសំយុត្តំ

[២២៦] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្មឹ ឆន្ទ-
រាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ យោ សោតស្មឹ
ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ យោ ឃានស្មឹ
ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ យោ ជិវ្ហាយ
ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ យោ កាយស្មឹ
ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ យោ មនស្មឹ
ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ
ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ ចេតសោ
ឧបក្កិលេសោ បហីនោ ហោតិ នេក្ខម្មនិន្នំ ចស្ស
ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មនិយំ ខាយតិ
អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

កិលេសសំយុត្ត

[២២៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគ (តម្រេក ប្រកបដោយសេចក្ដីពេញចិត្ត) ណា ក្នុងចក្ខុ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេស (នាំឲ្យសៅហ្មង) របស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងសោតៈ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងឃានៈ នុ៎ះជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងជិវ្ហា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងកាយ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងមនោ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ លះបង់នូវឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ តែងបង្អោនទៅរកនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តអប់រំក្នុងនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តដល់ភាវនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមផង ។

[២២៧] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបេសុ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ទេសុ ។ យោ គន្ធេសុ ។ យោ រសេសុ ។ យោ ផោដ្ឋព្វេសុ ។ យោ ធម្មេសុ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ ចេតសោ ឧបក្កិលេសោ បហីនោ ហោតិ នេក្ខម្ម-និន្នំ ចស្ស ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មនិ-យំ ខាយតិ អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

[២២៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញាណស្មឹ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សោ-តវិញ្ញាណស្មឹ ។ យោ ឃានវិញ្ញាណស្មឹ ។ យោ ជិវ្ហា-វិញ្ញាណស្មឹ ។ យោ កាយវិញ្ញាណស្មឹ ។ យោ មនោ-វិញ្ញាណស្មឹ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ ចេតសោ ឧបក្កិលេសោ បហីនោ ហោតិ នេក្ខម្មនិន្នំ ចស្ស ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មនិយំ ខាយតិ អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

[២២៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងរូប នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសំឡេង ។ ក្នុងក្លិន ។ ក្នុងរស ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងធម្មារម្មណ៍ នុ៎ះជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលះបង់នូវឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះតែងបង្អោនទៅរកនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តអប់រំដោយនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តគួរដល់ភាវនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមផង ។

[២២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតវិញ្ញាណ ។ ក្នុងឃានវិញ្ញាណ ។ ក្នុងជិវ្ហាវិញ្ញាណ ។ ក្នុងកាយវិញ្ញាណ ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងមនោវិញ្ញាណ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ លះបង់នូវឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ តែងបង្អោនទៅរកនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តអប់រំដោយនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តគួរដល់ភាវនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមផង ។

កិលេសសំយុត្តំ

[២២៩] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុសម្ផស្សស្មឹ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សោ-តសម្ផស្សស្មឹ ។ យោ ឃានសម្ផស្សស្មឹ ។ យោ ជិវ្ហា-សម្ផស្សស្មឹ ។ យោ កាយសម្ផស្សស្មឹ ។ យោ មនោ-សម្ផស្សស្មឹ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សច្ឆិ-ករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

[២៣០] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សោតសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ យោ ឃានសម្ផស្ស-ជាយ វេទនាយ ។ យោ ជិវ្ហាសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ យោ កាយសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ យោ មនោ-សម្ផស្សជាយ វេទនាយ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧ-បក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញាយ សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

កិលេសសំយុត្ត

[២២៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងចក្ខុសម្ផស្ស នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតសម្ផស្ស ។ ក្នុងឃានសម្ផស្ស ។ ក្នុងជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ ក្នុងកាយសម្ផស្ស ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងមនោសម្ផស្ស នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ។

[២៣០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងចក្ខុសម្ផស្សជាវេទនា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតសម្ផស្ស-ជាវេទនា ។ ក្នុងឃានសម្ផស្សជាវេទនា ។ ក្នុងជិវ្ហាសម្ផស្សជាវេទនា ។ ក្នុងកាយសម្ផស្សជាវេទនា ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងមនោសម្ផស្សជាវេទនា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ។

[២៣១] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបសញ្ញាយ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ទ-សញ្ញាយ ។ យោ គន្ធសញ្ញាយ ។ យោ រសសញ្ញា-យ ។ យោ ផោដ្ឋព្វសញ្ញាយ ។ យោ ធម្មសញ្ញាយ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

[២៣២] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបសញ្ចេតនាយ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ទ-សញ្ចេតនាយ ។ យោ គន្ធសញ្ចេតនាយ ។ យោ រសសញ្ចេតនាយ ។ យោ ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនាយ ។ យោ ធម្មសញ្ចេតនាយ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧ-បក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

[២៣១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងរូបសញ្ញា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសទ្ទសញ្ញា ។ ក្នុងគន្ធសញ្ញា ។ ក្នុងរសសញ្ញា ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វសញ្ញា ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងធម្មសញ្ញា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ។

[២៣២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងរូបសញ្ចេតនា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសទ្ទសញ្ចេតនា ។ ក្នុងគន្ធសញ្ចេតនា ។ ក្នុងរសសញ្ចេតនា ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងធម្មសញ្ចេតនា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ។

១៧៩

កិលេសសំយុត្តំ

[២៣៣] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបតណ្ហាយ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ទ-តណ្ហាយ ។ យោ គន្ធតណ្ហាយ ។ យោ រសតណ្ហាយ ។ យោ ផោដ្ឋព្វតណ្ហាយ ។ យោ ធម្មតណ្ហាយ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេ-សូតិ ។

[២៣៤] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ បឋវីធាតុយា ឆន្ទ-រាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ អាបោ-ធាតុយា ។ យោ តេជោធាតុយា ។ យោ វិញ្ញាណធាតុយា ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ឆសុ ឋានេសុ ចេតសោ ឧបក្កិលេសោ បហីនោ ហោតិ នេក្ខម្មនិន្នំ ចស្ស ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មនិយំ ខាយតិ អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

កិលេសសំយុត្ត

[២៣៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងរូបតណ្ហា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសទ្ទតណ្ហា ។ ក្នុងគន្ធតណ្ហា ។ ក្នុងរសតណ្ហា ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វតណ្ហា ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងធម្មតណ្ហា នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ កាលណាបើចិត្ត ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ។

[២៣៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងបឋវីធាតុ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងអាបោធាតុ ។ ក្នុងតេជោធាតុ ។ ក្នុងវាយោធាតុ ។ ក្នុងអាកាសធាតុ ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងវិញ្ញាណធាតុ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលះបង់នូវឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងបង្អោនទៅរកនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តអប់រំក្នុងនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តគួរដល់ភាវនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំង-ឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមផង ។

[២៣៩] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខវេ រូបស្មឹ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ បេ ។ យោ វិញ្ញាណស្មឹ ឆន្ទរាគោ ចិត្តស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ឆសុ[១] ឋានេសុ ចេតសោ ឧបក្កិលេសោ បហីនោ ហោតិ នេក្ខម្មនិន្នំ ចស្ស ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មនិយំ ខាយតិ អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

កិលេសសំយុត្តំ ។

តស្សុទ្ទានំ

ចក្ខុ រូបញ្ច វិញ្ញាណំ
ផស្សោ ច វេទនាយ ច
សញ្ញា ច ចេតនា តណ្ហា
ធាតុ ខន្ធេន តេ ទសាតិ ។

---

១ ឱ. ម. ឥមេសុ បញ្ចសុ ។

[២៣៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា ក្នុងរូប នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ បេ ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងវិញ្ញាណ នុ៎ះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ លះបង់នូវឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ ភិក្ខុនោះ រមែងបង្អោនទៅរកនេក្ខម្មៈផង ជាចិត្តអប់រំក្នុងនេក្ខម្មៈផង ជា ចិត្តគួរដល់ការវនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមផង ។

ចប់ កិលេសសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃកិលេសសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីចក្ខុ ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ផស្សៈ ១ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១ តណ្ហា ១ ធាតុ ១ ខន្ធ ១ ទាំងអស់ នោះ ត្រូវជា ១០ ។

សារីបុត្តសំយុត្តំ

[២៣៦] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ យេន អន្ធវនំ តេនុបសង្កមិ ទិវាវិហារាយ អន្ធវនំ អជ្ឈោគាហេត្វា អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ជេតវនំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ មុខវណ្ណោ បរិយោទាតោ កតមេនាយស្មា សារីបុត្តោ អជ្ជ វិហារេន វិហាសីតិ ។

សារីបុត្តសំយុត្ត

[២៣៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះត្រាច់ទៅក្នុងក្រុងសាវត្ថីដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភត្តហើយ សំដៅទៅកាន់អន្ធវ័នដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូលស៊ប់ក្នុងអន្ធវ័នហើយ គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃទៀបគល់ឈើមួយ ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុចេញអំពីទីពួនសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យហើយ ចូលទៅកាន់វត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញព្រះសារីបុត្តមានអាយុ កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខក៏ស្អាតផូរផង់ថ្ងៃនេះ តើព្រះសារីបុត្តមានអាយុ នៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។

ឥធាហំ អាវុសោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ បឋមា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បនាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ទីឃរត្តំ អហង្ការមមង្ការមានានុសយា សុសមូហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ អហំ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ បឋមា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ បានចូលបឋមជ្ឈានដែលប្រកបដោយវិតក្កៈវិចារៈមានបីតិនិងសុខៈដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលបឋមជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីបឋមជ្ឈានហើយ ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ពិតដូច្នោះមែន ព្រោះព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានគាស់រំលើងនូវអនុស័យគឺសេចក្ដីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានអាយុ មិនមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលបឋមជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីបឋមជ្ឈានហើយ ដូច្នេះហើយ ។

១៨៣

សារីបុត្តសំយុត្តំ

[២៣៧] សាវត្ថី ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ។ បេ ។ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ មុខវណ្ណោ បរិយោទាតោ កតមេនាយស្មា សារីបុត្តោ អជ្ជ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥធាហំ អាវុសោ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេត-សោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុ-សោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ទុតិយា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បនាយស្មតោ សារី-បុត្តស្ស ទីឃរត្តំ អហង្ការមមង្ការមានានុសយា សុស-មូហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ទុតិយា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

សារីបុត្តសំយុត្ត

[២៣៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញហើយ ។ បេ ។ ក៏បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខក៏ស្អាតផូរផង់ ថ្ងៃនេះតើព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់សម្រាន្តនៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈវិចារៈ ខ្ញុំក៏បានចូលដល់ទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសទ្ធា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខកើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលទុតិយជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលទុតិយជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ពិតដូច្នោះមែនហើយ ដ្បិតព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានគាស់រំលើងនូវអនុស័យគឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានអាយុ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលទុតិយជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលទុតិយជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។

[២៣៨] សាវត្ថី ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា អា-
នន្ទោ ។ បេ ។ វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត
ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ មុខវណ្ណោ បរិយោទាតោ កតមេ-
នាយស្មា សារីបុត្តោ អជ្ជ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥធា-
ហំ អាវុសោ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហាសិំ
សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេសិំ
យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិ-
ហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិំ ។ តស្ស
មយ្ហំ អាវុសោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ តតិយំ ឈានំ
សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ តតិយំ ឈានំ សមាបន្នោតិ
វា អហំ តតិយា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា
ហិ បនាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ទីឃរត្តំ អហង្ការម-
មង្ការមានានុសយា សុសមូហតា តស្មា អាយស្មតោ
សារីបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ អហំ តតិយំ ឈានំ
សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ តតិយំ ឈានំ សមាបន្នោតិ
វា អហំ តតិយា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

[២៣៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញហើយ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខរបស់លោកក៏ស្អាតផូរផង់ ថ្ងៃនេះ តើព្រះសារីបុត្តមានអាយុគង់សម្រាន្តនៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្ដេច ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកព្រងើយផង មានសតិនិងសេចក្ដីដឹងខ្លួនផង សោយសុខដោយនាមកាយផង អរិយបុគ្គលទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈានានោះថា ជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ ជាអ្នកមានស្មារតី មានប្រក្រតីនៅជាសុខ ខ្ញុំក៏បានចូលតតិយជ្ឈាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលតតិយជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលតតិយជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីតតិយជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ពិតដូច្នោះមែនហើយ ដ្បិតព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានគាស់រំលើងនូវអនុស័យគឺសេចក្ដីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានអាយុមិនមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលតតិយជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលតតិយជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីតតិយជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។

[២៣៩] សាវត្ថី ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ។ បេ ។ វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ មុខវណ្ណោ បរិយោទាតោ កតមេនាយស្មា សារីបុត្តោ អជ្ជ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥធាហំ អាវុសោ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ចតុត្ថា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បនាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ទីឃរត្តំ អហង្ការមមង្ការមានានុសយា សុសមូហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ចតុត្ថា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

សារីបុត្តសំយុត្ត

[២៣៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញហើយ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខក៏ស្អាតផូរផង់ ថ្ងៃនេះ តើព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់សម្រាន្តនៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំលះបង់សេចក្តីសុខផង លះបង់ទុក្ខផង ព្រោះរំលត់សោមនស្សនិងទោមនស្សអំពីមុនផង បានចូលចតុត្ថជ្ឈាន ឥតទុក្ខឥតសុខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលចតុត្ថជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលចតុត្ថជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីចតុត្ថជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ពិតដូច្នោះមែន ដ្បិតព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានគាស់រំលើងនូវអនុស័យ គឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានអាយុមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលចតុត្ថជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលចតុត្ថជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីចតុត្ថជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។

[២៤០] សាវត្ថី ។ អថ្ខសា ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ។ បេ ។ ឥធាហំ អាវុសោ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អនន្តោ អាកាសោតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ ភតិ ។

[២៤១] សាវត្ថី ។ អថ្ខសា ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ។ បេ ។ ឥធាហំ អាវុសោ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ ភតិ ។

[២៤២] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ។ បេ ។ ឥធាហំ អាវុសោ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម នត្ថិ កិញ្ចីតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ ភតិ ។

[២៤០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញហើយ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងបង់នូវរូបសញ្ញា រំលត់នូវបដិឃសញ្ញា មិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តនូវនានត្តសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយពិចារណាថា អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ចេញហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

[២៤១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញហើយ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងបង់នូវអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយពិចារណា ថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ចេញហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

[២៤២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលអាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយពិចារណាថា អ្វីបន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ចេញហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

សារីបុត្តសំយុត្តំ

[២៤៣] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ។ បេ ។ ឥធាហំ អាវុសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

[២៤៤] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ យេន អន្ធវនំ តេនុបសង្កមិ ទិវាវិហារាយ អន្ធវនំ អជ្ឈោគាហេត្វា អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ជេតវនំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ទូរតោ វ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច

សារីបុត្តសំយុត្ត

[២៤៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងបង់នូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន បានចូលនៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ចេញហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

[២៤៤] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថីដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ បានត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាបច្ឆាភត្ត ហើយសំដៅទៅកាន់អន្ធវ័នដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូលស៊ប់ក្នុងអន្ធវ័នហើយ ក៏គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ទៀបគល់ឈើមួយ ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានចេញអំពីទីពួនសម្ងំក្នុងវេលាសាយណ្ហសម័យ បានចូលទៅកាន់វត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញព្រះសារីបុត្តមានអាយុកំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា

វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ មុខវណ្ណោ បរិយោទាតោ កតមេនាយស្មា សារីបុត្តោ អជ្ជ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥធាហំ អាវុសោ សព្វសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អាវុសោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បនាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ទីឃរត្តំ អហង្ការមមង្ការមានានុសយា សុសមូហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខក៏ស្អាតផូរ-ផង់ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក្នុងថ្ងៃនេះ តើគង់នៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំបានកន្លងបង់នូវនេវ-សញ្ញានាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយប្រការទាំងពួង បានចូលសញ្ញាវេទ-យិតនិរោធ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីបរិវិតក្កយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធ ឬថា អាត្មាអញបានចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីសញ្ញាវេទយិតនិរោធ ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ពិតដូច្នោះមែន ដ្បិតព្រះសារីបុត្តមានអាយុបានគាស់រំលើងនូវអនុស័យគឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានអាយុ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធ ឬថា អាត្មាអញបានចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីសញ្ញាវេទ-យិតនិរោធ ដូច្នេះឡើយ ។

[២៤៨] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ រា-
ជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ
អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្ត-
ចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ រាជគហេ
សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា តំ បិណ្ឌបាតំ អញ្ញតរំ
កុឌ្ឌមូលំ[១] និស្សាយ ភុញ្ជតិ ។ អថខោ សុចិមុខី
បរិព្វាជិកា យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច កឹ នុ
ខោ សមណ អធោមុខោ ភុញ្ជសីតិ ។ ន ខ្វាហំ ភគិនិ
អធោមុខោ ភុញ្ជាមីតិ ។ តេនហិ សមណ ឧព្ភមុខោ
ភុញ្ជសីតិ ។ ន ខ្វាហំ ភគិនិ ឧព្ភមុខោ ភុញ្ជាមីតិ ។
តេនហិ សមណ ទិសាមុខោ ភុញ្ជសីតិ ។ ន ខ្វាហំ
ភគិនិ ទិសាមុខោ ភុញ្ជាមីតិ ។ តេនហិ សមណ

---

១ ឱ. កុឌ្ឌំ ។

សារីបុត្តសំយុត្ត

[២៤៥] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅបិណ្ឌបាតតាមលំដាប់ច្រកក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះហើយ បានទៅគង់អាស្រ័យ ក្បែរជើងជញ្ជាំងមួយ ឆាន់ចង្ហាន់បិណ្ឌបាតនោះ ។ គ្រានោះ បរិព្វាជិកាឈ្មោះសូចិមុខី បានចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រសមណៈលោកឱនមុខឆាន់ឬអ្វី ។ នែប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនឱនមុខឆាន់ទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកងើយមុខឆាន់ឬ ។ ម្នាលប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនងើយមុខឆាន់ទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកបែរមុខទៅកាន់ទិសធំ (ទាំងបួន) ឆាន់ឬអ្វី ។ ម្នាលប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនបែរមុខទៅកាន់ទិសធំឆាន់ទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ

វិទិសាមុខោ ភុញ្ជសីតិ ។ ន ខ្វាហំ ភគិនិ វិទិសាមុខោ ភុញ្ជាមីតិ ។ កឹ នុ សមណ អធោមុខោ ភុញ្ជសីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខ្វាហំ ភគិនិ អធោមុខោ ភុញ្ជាមីតិ វទេសិ តេនហិ សមណ ឧព្ភមុខោ ភុញ្ជសីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខ្វាហំ ភគិនិ ឧព្ភមុខោ ភុញ្ជាមីតិ វទេសិ តេនហិ សមណ ទិសាមុខោ ភុញ្ជសីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខ្វាហំ ភគិនិ ទិសាមុខោ ភុញ្ជាមីតិ វទេសិ តេនហិ សមណ វិទិសាមុខោ ភុញ្ជសីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខ្វាហំ ភគិនិ វិទិសាមុខោ ភុញ្ជាមីតិ វទេសិ កថញ្ចរហិ សមណ ភុញ្ជសីតិ ។ យេ ហិ កេចិ ភគិនិ សមណព្រាហ្មណា វត្ថុវិជ្ជាតិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេន្តិ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភគិនិ សមណព្រាហ្មណា អធោមុខា ភុញ្ជន្តិ ។

លោកងាកមុខទៅកាន់ទិសតូច (ទាំងបួន) ឆាន់ឬអ្វី ។ ម្នាលប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនងាកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ទេ ។ ចុះព្រោះហេតុដូចម្តេច កាលដែលខ្ញុំសួរលោកថា បពិត្រសមណៈ លោកឱនមុខឆាន់ឬអ្វី លោកឆ្លើយថា នែប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនឱនមុខឆាន់ទេ កាលដែលខ្ញុំសួរលោកថា បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកងើយមុខឆាន់ឬអ្វី លោកឆ្លើយថា នែប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនងើយមុខឆាន់ទេ កាលដែលខ្ញុំសួរលោកថា បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកបែរមុខទៅកាន់ទិសធំឆាន់ ឬអ្វី លោកឆ្លើយថា នែប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនបែរមុខទៅកាន់ទិសធំឆាន់ទេ កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកងាកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ឬអ្វី លោកឆ្លើយថា នែប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនងាកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ទេ បពិត្រសមណៈ ចុះលោកឆាន់ដូចម្តេចវិញ ។ នែប្អូនស្រី ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណានីមួយចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើលទាយចំការទីដី ម្នាលប្អូនស្រី សមណព្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថា អ្នកឱនមុខឆាន់ ។

សារីបុត្តសំយុត្តំ

យេ ហិ កេចិ ភគិនិ សមណព្រាហ្មណា នក្ខត្តវិជ្ជាតិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេន្តិ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភគិនិ សមណព្រាហ្មណា ឧព្ភមុខា ភុញ្ជន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ ភគិនិ សមណព្រាហ្មណា ទូតេយ្យប្បហិណគមនានុយោគា មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេន្តិ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភគិនិ សមណព្រាហ្មណា ទិសាមុខា ភុញ្ជន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ ភគិនិ សមណព្រាហ្មណា អង្គវិជ្ជាតិរច្ឆានវិជ្ជា មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេន្តិ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភគិនិ សមណព្រាហ្មណា វិទិសាមុខា ភុញ្ជន្តិ ។ សោ ខ្វាហំ ភគិនិ ន វត្ថុវិជ្ជាតិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេមិ ន នក្ខត្តវិជ្ជាតិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេមិ ន ទូតេយ្យប្បហិណគមនានុយោគា មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេមិ ន អង្គវិជ្ជាតិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេមិ ធម្មេន ភិក្ខំ បរិយេសាមិ ធម្មេន ភិក្ខំ បរិយេសិត្វា

ម្នាលប្អូនស្រី ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆា-ជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើលខាងនក្ខត្តឫក្ស នែប្អូនស្រី សម-ណព្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថា អ្នកងើយមុខឆាន់ នែប្អូនស្រី ពួកសម-ណព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះការប្រកបរឿយៗ នូវទូតកម្មនិងការបញ្ជូនដំណឹង នែប្អូនស្រី សមណព្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថា បែរមុខទៅកាន់ទិសធំឆាន់ ។ នែប្អូនស្រី ពួកសម-ណព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើលខាងអង្គសម្បត្តិ (ទាយលក្ខណៈ) នែប្អូនស្រី សមណ-ព្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថា បែរមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ ។ នែប្អូនស្រី អាត្មាមិនមែនចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើលទាយចំការទេ អាត្មាមិនមែនចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាទាយនក្ខត្តឫក្សទេ អាត្មាមិនមែនចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះការប្រកបរឿយៗ នូវទូតកម្មនិងការបញ្ជូនដំណឹងទេ អាត្មាមិនមែនចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាទាយអង្គសម្បត្តិទេ អាត្មាតែងស្វែងរកកិច្ចាដោយធម៌ លុះស្វែងរកភិក្ខាបានដោយធម៌ហើយ

កុញ្ជាមីតិ ។ អថខោ សូចិមុខី បរិព្វាជិកា រាជគហេ រថិយាយ រថិយំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហេចេសិ ធម្មិកំ សមណា សក្យបុត្តិយា អាហារំ អាហារេន្តិ អនវជ្ជំ សមណា សក្យបុត្តិយា អាហារំ អាហារេន្តិ ទេថ សមណានំ សក្យបុត្តិយានំ បិណ្ឌន្តិ ។

សារីបុត្តសំយុត្តំ ។

តស្សុទ្ទានំ

វិវេកំ អវិតក្កំ ច
បីតិ ឧបេក្ខា ចតុត្ថំ[(១)]
អាកាសញ្ចេវ វិញ្ញាណំ
អាកិញ្ចនេវសញ្ញិនា[(២)]
និរោធោ នវមោ វុត្តោ
ទសមំ សូចិមុខី ចាតិ ។

១ ឱ. ម. ចតុត្ថកំ ។ ២ អាកិញ្ចញ្ញេវសញ្ញិនា ។

ទើបឆាន់ ។ គ្រានោះ សូចិមុខីបរិព្វាជិកា ចេញអំពីច្រកចូលទៅកាន់ច្រក ចេញពីផ្លូវត្រឡែងកែង ចូលទៅកាន់ផ្លូវត្រឡែងកែង ក្នុងក្រុងរាជ-គ្រឹះ ប្រាប់គេយ៉ាងនេះថា សមណសក្យបុត្រទាំងឡាយ តែងឆាន់អាហារប្រកបដោយធម៌ សមណសក្យបុត្រទាំងឡាយ តែងឆាន់អាហារដែលមិនមានទោស អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រគេនដុំបាយដល់ពួកសមណ-សក្យបុត្រផងចុះ ។

ចប់ សារីបុត្តសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃសារីបុត្តសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពី បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិវេក ១ ទុតិយជ្ឈានមិនមានវិតក្កៈ ១ តតិយជ្ឈានប្រាសចាកបីតិ ១ ចតុត្ថជ្ឈានប្រកបដោយឧបេក្ខា ១ អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ១ វិញ្ញាណញ្ចា-យតនជ្ឈាន ១ អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ១ នេវសញ្ញានា-សញ្ញាយតនជ្ឈាន ១ សញ្ញាវេទយិតនិរោធ ជាគម្រប់ប្រាំ-បួន ១ គម្រប់ ១០ នឹងរឿងសូចិមុខីបរិព្វាជិកា ។

នាគសំយុត្តំ

[១៤៦] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខវេ នាគយោនិយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។ អណ្ឌជា នាគា ជលាពុជា នាគា សំសេទជា នាគា ឱបបាតិកា នាគា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ ចតស្សោ នាគយោនិយោតិ ។

[២៤៧] សាវត្ថី ។ ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខវេ នាគយោនិយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។ អណ្ឌជា នាគា ជលាពុជា នាគា សំសេទជា នាគា ឱបបាតិកា នាគា ។ តត្រ ភិក្ខវេ អណ្ឌជេហិ នាគេហិ ជលាពុជា ច សំសេទជា ច ឱបបាតិកា ច នាគា បណីតតរា ។ តត្រ ភិក្ខវេ អណ្ឌជេហិ ច ជលាពុជេហិ ច នាគេហិ សំសេទជា ច ឱបបាតិកា ច នាគា បណីតតរា ។

នាគសំយុត្ត

[១៤៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតរបស់នាគនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ចុះកំណើត ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ កំណើត ៤ គឺ ពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាឱបបាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតរបស់នាគ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៤៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតរបស់នាគនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ចុះកំណើត ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ កំណើត ៤ គឺ ពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាឱបបាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដានាគទាំងនោះ ពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើតក្ដី ពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើតក្ដី ពួកនាគជាឱបបាតិកៈកំណើតក្ដី ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដានាគទាំងនោះ ពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើតក្ដី ពួកនាគជាឱបបាតិកៈកំណើតក្ដី ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើតនិងពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើត ។

តត្រ ភិក្ខវេ អណ្ឌជេហិ ច ជលាពុជេហិ ច សំសេទជេហិ ច នាគេហិ ឧបចាតិកា នាគា បណីតតរា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ ចតស្សោ នាគយោនិយោតិ ។

[២៤៨] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ អណ្ឌជា នាគា ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា[១] ច ភវន្តីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចានំ អណ្ឌជានំ នាគានំ ឯវំ ហោតិ មយំ ខោ បុព្វេ កាយេន ទ្វយការិនោ អហុម្ហា វាចាយ ទ្វយការិនោ មនសា ទ្វយការិនោ តេ មយំ

---

១ ឱ. ឱស្សដ្ឋកាយា ច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកនាគទាំងនេះ ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើតផង ជាងពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើតផង ជាងពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើតផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតរបស់នាគ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៤៨] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះមានភិក្ខុមួយរូប បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេចដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាអណ្ឌជៈកំណើត ក្នុងលោកនេះ រក្សាឧបោសថផងមានកាយលះបង់ហើយ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍)ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ ពួកនាគជាអណ្ឌជៈខ្លះក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីដើម ពួកយើងធ្វើអំពើទាំងពីរគឺកុសលនិងអកុសលដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរគឺកុសលនិងអកុសលដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរគឺកុសលនិងអកុសលដោយចិត្ត ពួកយើងទាំងនោះ (ព្រោះតែ)

កាយេន ទ្វយការិនោ វាចាយ ទ្វយការិនោ មនសា ទ្វយការិនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហាព្យតំ ឧបបន្នា សចជ្ជ មយំ កាយេន សុចរិតំ ចរេយ្យាម វាចាយ សុចរិតំ ចរេយ្យាម មនសា សុចរិតំ ចរេយ្យាម ឯវំ មយំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យាម ហន្ទ មយំ ឯតរហិ កាយេន សុចរិតំ ចរាម វាចាយ សុចរិតំ ចរាម មនសា សុចរិតំ ចរាមាតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ អណ្ឌជា នាគា ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច ភវន្តីតិ ។

[២៤៩] សាវត្ថី ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ ជលាពុជា នាគា ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច ភវន្តីតិ ។ (សព្វំ វិត្ថា-

ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ប្រសិនបើឥឡូវនេះ ពួកយើងប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះពួកយើងបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ដោយហេតុយ៉ាងនេះពុំខាន បើដូច្នោះមានតែ ពួកយើង ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាអណ្ឌជៈកំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាឧបោសថផង មានកាយលះបង់ហើយ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង ។

[២៤៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ មានភិក្ខុមួយរូប (ចូលទៅគាល់) ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាជលាពុជៈកំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាឧបោសថផង មានកាយលះបង់ហើយ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង ។ (សេចក្តីទាំងអស់

វេតព្វំ) ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិច្ឆេកាច្ចេ ជលាពុជា ជាតា ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ ពោស្សជ្ឈកាយា ច ភវន្តីតិ ។

[២៨០] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិច្ឆេកាច្ចេ សំសេទជា ជាតា ឧបោ-សថំ ឧបវសន្តិ ពោស្សជ្ឈកាយា ច ភវន្តីតិ ។ (សព្វំ វិត្ថារេតព្វំ) ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិច្ឆេកាច្ចេ សំសេទជា ជាតា ឧបោសថំ ឧ-បវសន្តិ ពោស្សជ្ឈកាយា ច ភវន្តីតិ ។

បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាជលាពុជៈកំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាឧបោសថផង មានកាយលះបង់ហើយ(ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍)ផង ។

[២៥០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាសំសេទជៈកំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាឧបោសថផង មានកាយលះបង់ហើយ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង (សេចក្តីទាំងអស់ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាសំសេទជៈកំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាឧបោសថផង មានកាយលះបង់ហើយ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង ។

នាគសំយុត្តំ

[២៤១] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ ឧបបាតិកា ជាតា ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច ភវន្តីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចានំ ឧបបាតិកានំ ជាតានំ ឯវំ ហោតិ មយំ ខោ បុព្វេ កាយេន ទ្វយការិនោ អហុម្ហ វាចាយ ទ្វយការិនោ មនសា ទ្វយការិនោ តេ មយំ កាយេន ទ្វយការិនោ វាចាយ ទ្វយការិនោ មនសា ទ្វយការិនោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបបាតិកានំ ជាតានំ សហព្យតំ ឧបបន្នា សចជ្ជ មយំ កាយេន សុចរិតំ ចរេយ្យាម វាចាយ សុចរិតំ ចរេយ្យាម មនសា សុចរិតំ ចរេយ្យាម ឯវំ មយំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យាម ហន្ទ មយំ

នាគសំយុត្តំ

[២៩១] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះ ជាឧបបាតិកៈកំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាឧបោសថផង មានកាយលះបង់ហើយ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ ពួកនាគខ្លះជាឧបបាតិកៈកំណើតក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីដើម ពួកយើងធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត ព្រោះពួកយើងទាំងនោះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីស្លាប់ទៅ ក៏បានកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត បើក្នុងកាលឥឡូវនេះ ពួកយើងប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះពួកយើងបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងទៅកើតក្នុងសុគតិ-សួគ៌ទេវលោកដោយហេតុយ៉ាងនេះពុំខាន បើដូច្នោះមានតែ ពួកយើង

ឯតរហិ កាយេន សុចរិតំ ចរាម វាចាយ សុចរិតំ ចរាម មនសា សុចរិតំ ចរាមាតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ ឱបបាតិកា នាគា ឧបោសថំ ឧបវសន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច ភវន្តីតិ ។

[១៨២] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ឌជា នាគា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ

ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត ក្នុងកាលឥឡូវនេះកុំខាន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះ ជាឧបបាតិកៈកំណើត ក្នុងលោកនេះ រក្សាឧបោសថផង មានកាយលះបង់ហើយ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង ។

[២៥២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅខាងមុខ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្ឌជៈកំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើតមានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញដល់បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ។ បុគ្គលនោះដល់រំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្ឌជៈកំណើតមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ

អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៨៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ជលាពុជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ បេ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ជលាពុជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៨៤] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សំសេទជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ បេ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សំសេទជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្ឌជៈកំណើត ។

[២៥៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើត ។

[២៥៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើត ។

[២៥៥] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ ជាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ ឧបចាតិកា ជាតា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ ជាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ ជាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ ជាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៥៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញដល់បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាឧបបាតិកៈកំណើត ។ ដល់បុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាឧបបាតិកៈកំណើតមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ។

២០១

នាគសំយុត្តំ

[២៩៦] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ឌជា នាគា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ ទេតិ បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ គន្ធំ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ បទីបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

នាគសំយុត្ត

[២៩៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះបានឮថា ពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើតមានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ។ ទើបបុគ្គលនោះឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសម្រាប់សំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើតមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ។

[២៤៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ជលាពុជានំ នាគានំ ។ បេ ។ សំសេទ-ជានំ នាគានំ ។ ឧបបាតិកានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន ទ្វយ-ការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ ឧបបាតិកា នាគា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបបាតិកានំ នាគានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ ទេតិ បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ គន្ធំ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ បទីបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា

[២៥៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើត ។ បេ ។ នឹងពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើត ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើតមានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសម្រាប់សំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាង-

បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ ឆាតានំ សហាព្យតំ ឧប-
បជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន
មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកា-
នំ ឆាតានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ (ឥមិនា បេយ្យា-
លេន សហ ទស សុត្តន្តា វិត្ថារា ចតូសុ យោនីសុ
ចត្តាឡីសំ វេយ្យាករណា តាតញ្ញា ទស សុត្តន្តា
ហោន្តិ បណ្ណាសំ សុត្តន្តា ហោន្តិ) ។

នាគសំយុត្តំ ។

តត្រុទ្ទានំ

សុទ្ធកញ្ច[១] បណីតតរំ
ចតុរោ ច ឧបោសថា
តស្ស សុតំ ចតុរោ ច
ទានូបការា ចតុរោ
ឆាតេហិ សុប្បកាសិតាតិ ។

១. ឱ. ម. សុទ្ធិកញ្ច ។

កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបបា-តិកៈកំណើតមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ។ (សូត្រ ១០ ព្រមទាំងបេយ្យាលនេះ មានសេចក្ដីពិស្ដារហើយ វេយ្យាករណ៍ ៤០ ក្នុងកំណើតទាំង ៤ មានសូត្រ ១០ មានសូត្រ ៥០) ។

ចប់ នាគសំយុត្ត ។

ឧទ្ទានក្នុងនាគសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីកំណើតនាគសុទ្ធ ១ កំណើតនាគប្រសើរជាងគ្នាជាលំដាប់ ១ នាគរក្សាឧបោសថមាន ៤ លើក បុគ្គលនោះបានឮកំណើតនាគមាន ៤ លើក ឧបការទានមាន ៤ លើក ដែលទ្រង់ប្រកាសល្អហើយដោយរឿងនាគ ។

សុបណ្ណសំយុត្តំ

[២៤៨] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខវេ សុបណ្ណយោនិយោ ។ កាតមា ចតស្សោ ។ អណ្ឌជា សុបណ្ណា ជលាពុជា សុបណ្ណា សំសេទជា សុបណ្ណា ឱបបាតិកា សុបណ្ណា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ ចតស្សោ សុបណ្ណយោនិយោតិ ។

[២៤៩] សាវត្ថី ។ ចតស្សោ ឥមា ភិក្ខវេ សុ-បណ្ណយោនិយោ ។ កាតមា ចតស្សោ ។ អណ្ឌជា សុបណ្ណា ជលាពុជា សុបណ្ណា សំសេទជា សុបណ្ណា ឱបបាតិកា សុបណ្ណា ។ តត្រ ភិក្ខវេ អណ្ឌជា សុបណ្ណា អណ្ឌជេ ឯវ នាគេ ហរន្តិ ន ជលាពុជេ ន សំសេទជេ ន ឱបបាតិកេ ។ តត្រ ភិក្ខវេ ជលាពុជា សុបណ្ណា អណ្ឌជេ ច ជលាពុជេ ច នាគេ ហរន្តិ ន សំសេទជេ ន ឱបបាតិកេ ។ តត្រ ភិក្ខវេ

សុបណ្ណសំយុត្ត

[២៥៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតគ្រុឌនេះ មាន ៤ ។ ចុះកំណើតគ្រុឌទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាជលាពុជៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាសំសេទជៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាជលាពុជៈកំណើត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតគ្រុឌមាន ៤ នេះឯង ។

[២៥៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតគ្រុឌនេះមាន ៤ ។ ចុះកំណើតគ្រុឌទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាជលាពុជៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាសំសេទជៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រុឌទាំងនោះ គ្រុឌជាអណ្ឌជៈកំណើត ឆាបបានតែពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ឆាបពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើតមិនបាន ឆាបពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើតមិនបាន ឆាបពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើតមិនបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រុឌទាំងនោះ ពួកគ្រុឌជាជលាពុជៈកំណើត ឆាបនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត និងនាគជាជលាពុជៈកំណើតបាន ឆាបពួកនាគជាសំសេទជៈកំណើតមិនបាន ឆាបពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើតមិនបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រុឌទាំងនោះ

សុបណ្ណសំយុត្តំ

សំសេទជា សុបណ្ណា អណ្ឌជេ ច ជលាពុជេ ច សំសេទជេ ច ជាតេ ហរន្តិ ន ឱបបាតិកេ ។ តត្រ ភិក្ខវេ ឱបបាតិកា សុបណ្ណា អណ្ឌជេ ច ជលាពុជេ ច សំសេទជេ ច ឱបបាតិកេ ច ជាតេ ហរន្តិ ។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ ចតស្សោ សុបណ្ណយោនិយោតិ ។

[២៦០] សាវត្ថី ។ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ឌជា សុបណ្ណា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា

ពួកគ្រុឌជាសំសេទជៈកំណើត ឆាបនាគជាអណ្ឌជៈកំណើត ឆាបនាគជាជលាពុជៈកំណើតនិងនាគជាសំសេទជៈកំណើតបាន ឆាបពួកនាគជាឱបបាតិកៈកំណើតមិនបានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រុឌទាំងនោះ ពួកគ្រុឌជាឱបបាតិកៈកំណើត ឆាបពួកនាគជាអណ្ឌជៈកំណើតក៏បាន ឆាបពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើតក៏បាន ឆាបពួកនាគជាសំសេ-ទជៈកំណើតក៏បាន ឆាបពួកនាគជាឱបបាតិកៈកំណើតក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតគ្រុឌ មាន ៤ នេះឯង ។

[២៦០] ក្រុងសាវត្ថី ។ មានភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈកំណើតបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះបានឮថា ពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈ មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះមានសេច-ក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយ

បរំ មរណា អណ្ឌជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៦១] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ជលាពុជានំ សុបណ្ណានំ ។ បេ ។ សំសេទជានំ សុបណ្ណានំ ។ ឱបបាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ ឱបបាតិកា សុបណ្ណា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។

ស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈ ។ លុះបុគ្គល នោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈ បានមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គល ខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួក គ្រុឌជាអណ្ឌជៈ ។

[២៦១] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាង កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាជលាពុជៈ ។ បេ ។ ពួក គ្រុឌជាសំសេទជៈ ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឱបបាតិកៈ ។ ម្នាល ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកគ្រុឌ ជាឱបបាតិកៈ មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។

តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហាព្យតំ ឧប-បជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេ-កច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៦២] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរ-ណា អណ្ឌជានំ សុបណ្ណានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ឌ-ជា សុបណ្ណា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ សុបណ្ណានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជេ-យ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ ទេតិ បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ

បុគ្គលនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈ ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈ ។

[២៦២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈ មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ

មាលំ ឥតិ គន្ធំ ឥតិ វិលេបនំ ឥតិ សេយ្យំ ឥតិ អាវសថំ ឥតិ បទីបេយ្យំ ឥតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ឌជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៦៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ជលាពុជានំ សុបណ្ណានំ ។ បេ ។ សំសេទជានំ សុបណ្ណានំ ។ ឱបបាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ ឱបបាតិកា សុបណ្ណា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ

ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ឌជៈ ។

[២៦៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាជលាពុជៈ ។ បេ ។ ពួកគ្រុឌជាសំសេទជៈ ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឱបបាតិកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកគ្រុឌជាឱបបាតិកៈ មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ

២០៩

កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ សុ-
បណ្ណានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ
ទេតិ បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ
ទេតិ គន្ធំ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ
ទេតិ បទីបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា
បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហាព្យតំ
ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ
យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
ឧបចាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។
(ឯវំ បិណ្ឌិតេន ឆចត្តាឡីសំ សុត្តន្តា ហោន្តិ) ។

សុបណ្ណសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

តត្រុទ្ទានំ

សុទ្ធកំ ហរតិ ចេវ[១]
ទ្វយការី ចតុរោបិ ច
ទានូបការា ចត្តារោ
សុបណ្ណេហិ សុប្បកាសិតាតិ[២] ។

---

១ ឱ. ម. សុទ្ធិកំ ហរន្តិ ចេវ ។ ២ សុបណ្ណាសុបកាសិតាតិ ។

ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈ ។ (សូត្រមាន ៤៦ ដោយការរួបរួមយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ សុបណ្ណសំយុត្ត ។

ឧទ្ទានក្នុងសុបណ្ណសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីកំណើតគ្រុឌសុទ្ធ ១ គ្រុឌឆាបនាគបាន ១ បុគ្គលធ្វើអំពើទាំងពីរមាន ៤ លើក ឧបការទានមាន ៤ លើក ដែលទ្រង់ប្រកាសហើយដោយរឿងគ្រុឌ ។

គន្ធព្វកាយសំយុត្តំ

[២៦៤] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ បេ ។ ភគវា ឯតទវោច គន្ធព្វកាយិកេ ទេវេ វោ ភិក្ខវេ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ បេ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ គន្ធព្វកាយិកា ទេវា ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មូលគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ សារគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ ផេគ្គុគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ តចគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ បបដិកាគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ បត្តគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ បុប្ផគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ ផលគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ រសគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា សន្តិ

គន្ធព្វកាយសំយុត្ត

[២៦៤] *សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេត-ពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្ដែងនូវទេវ-តាទាំងឡាយដែលជាពួកគន្ធព្វ*[១] *ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយស្ដាប់រឿងនោះចុះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេវតាទាំងឡាយជាពួកគន្ធព្វ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតា អាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូបក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអា-ស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូបក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានសាច់ស្រាយក្រអូបក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយពួកទេវតា អាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបកក្រអូបក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រមរក្រអូបក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតា អាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូបក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូបក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូបក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានរសក្រអូបក៏មាន*

១ ទេវតាដែលជាអ្នកប្រើប្រាស់នូវវត្ថុមានក្លិនក្រអូប ។

ភិក្ខវេ គន្ធគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ គន្ធព្វកាយិកា ទេវាតិ ។

[២៦៨] សាវត្ថី ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធព្វកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតំ ហោតិ គន្ធព្វកាយិកា ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់[១]ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទេវតាទាំងឡាយជាពួកគន្ធព្វ ។

[២៦៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាពួកគន្ធព្វ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាជាពួកគន្ធព្វ មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎

១ ឈើដែលមានឫស ខ្លឹម ស្រាយជាដើមក្រអូបទាំងអស់ ។

វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធព្វកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធព្វកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធព្វកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៦៦] សាវត្ថី ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា មូលគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតំ ហោតិ មូលគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។

អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាពួកគន្ធព្វ ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាពួកគន្ធព្វមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាពួកគន្ធព្វ ។

[២៦៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្ដីសុខច្រើន ។

តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ម្ហលកង្ខេ អជិវត្ថានំ ទេវានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ ជាតា ហោតិ ម្ហលកង្ខានំ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ម្ហលកង្ខេ អជិវត្ថានំ ទេវានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ម្ហលកង្ខេ អជិវត្ថានំ ទេវានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៦៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា

បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់អាត្មាអញ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យឫសឈើមានក្លិនក្រអូប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូបមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។

[២៦៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាង

បរំ មរណា សារគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ បេ ។ ផេគ្គុ-
គន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ តចគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។
បបដិកាគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ បត្តគន្ធេ អធិវត្ថានំ
ទេវានំ ។ បុប្ផគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ ផលគន្ធេ
អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ រសគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។
គន្ធគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។
ឥធ ភិក្ខវេ[១] ឯកច្ចោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ
សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតំ
ហោតិ សារគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណ-
វន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ

---

១ ភិក្ខូតិ បទំ យុត្តតរំ ។

កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូប ។ បេ ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រមរក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវ-តាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអា-ស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានរសក្រអូប ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាដែលអា-ស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូប មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូច

វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សារគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ ផេគ្គុគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ តចគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ បបដិកាគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ បត្តគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ បុប្ផគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ ផលគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ រសគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ គន្ធគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ ទាតា ហោតិ សារគន្ធានំ ។ សោ ទាតា ហោតិ ផេគ្គុគន្ធានំ ។ សោ ទាតា ហោតិ តចគន្ធានំ ។ សោ ទាតា ហោតិ បបដិកាគន្ធានំ ។ សោ ទាតា ហោតិ បត្តគន្ធា-នំ ។ សោ ទាតា ហោតិ បុប្ផគន្ធានំ ។ សោ ទាតា ហោតិ ផលគន្ធានំ ។ សោ ទាតា ហោតិ រស-គន្ធានំ ។ សោ ទាតា ហោតិ គន្ធគន្ធានំ ។ សោ

ម្តេចហ្ន៎ ដល់អាត្មាអញបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រមរក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានរសក្រអូប ។ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅ លើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យខ្លឹមឈើមានក្លិនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យស្រាយឈើមានក្លិនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យសំបកឈើមានក្លិនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យក្រមរឈើមានក្លិនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យស្លឹកឈើមានក្លិនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យផ្កាឈើមានក្លិនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យផ្លែឈើមានក្លិនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យរសឈើមានក្លិនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ លុះបុគ្គលនោះ

កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធគន្ធេ អធិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធគន្ធេ អធិវត្តានំ ទេវានំ ស-ហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៦៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា មូលគន្ធេ អធិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតំ ហោតិ មូលគន្ធេ អធិវត្តា ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខព-ហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា មូលគន្ធេ អធិវត្តានំ ទេវានំ ស-ហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ ទេតិ បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ គន្ធំ ទេតិ

បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ មានក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមាន ក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។

[២៦៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់អាត្មាអញ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ ទើបបុគ្គលនោះឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប

វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ បទីបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា មូលគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា មូលគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៦៩] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ច-យោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សារគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ បេ ។ ផេគ្គុគន្ធេ អធិ-វត្ថានំ ទេវានំ ។ តចគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ បប្បដិកា-គន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ បត្តគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។

ឲ្យគ្រឿងលាបផ្សេងៗ ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅ លើឈើមានឫសក្រអូបមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។

[២៦៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូប ។ បេ ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រមរក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។

បុប្ផគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ ផលគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ រសគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ គន្ធគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតំ ហោតិ គន្ធគន្ធេ អធិវត្ថា ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ ទេតិ បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ គន្ធំ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ បទីបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធគន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ

នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លៃក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យ នៅលើឈើមានរសក្រអូប ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែល អាស្រ័យនៅលើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាដែល អាស្រ័យនៅលើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើ ដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់អាត្មាអញ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅ កើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ មានក្លិនក្រអូប ទាំងអស់ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយាន ជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទី សំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាង កាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ មានក្លិនក្រអូបទាំងអស់មែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ

២១៩

យេន មិនេកាចេ្ចា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា គន្ធ-គន្ធេ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ (ឯវំ ឯកបិណ្ឌិកេន ឯកសតញ្ច ទ្វាទស ច សុត្តន្តា ភវន្តិ) ។

គន្ធព្វកាយសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

សុទ្ធកំ ច សុចរិតំ

ទាតា ហិ អបរេ ទស

ទានូបការា ទសធា[១]

គន្ធព្វា សុប្បកាសិតាតិ ។

១ ទានូបការា ទសមា ។

ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ មានក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ (សូត្រ ១ រយ ១ ក្តី ១២ ក្តី រមែងមានដោយការរួបរួមតែមួយយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ គន្ធព្វកាយសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃគន្ធព្វកាយសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីគន្ធព្វកាយិកទេវតាសុទ្ធ ១ សុចរិត ១ អ្នកឲ្យទាន ១០ ពួកដទៃទៀត និងឧបការទាន ១០ ដែលឲ្យកើតជាគន្ធព្វកាយិកទេវតា ដែលទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយប្រពៃ ។

វលាហកសំយុត្តំ

[២៧០] សាវត្ថី ។ វលាហកកាយិកេ ទេវេ វោ ភិក្ខវេ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ បេ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ វលាហកកាយិកា ទេវា ។ សន្តិ ភិក្ខវេ សីតវលាហកា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ ឧណ្ហវលាហកា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ អព្ភវលាហកា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ វាតវលាហកា ទេវា សន្តិ ភិក្ខវេ វស្សវលាហកា ទេវា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ វលាហកកាយិកា ទេវាតិ ។

វលាហកសំយុត្ត

[២៧០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែងនូវទេវតាទាំងឡាយដែលជាពួកវលាហកៈ[១] ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់រឿងនោះចុះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេវតាទាំងឡាយដែលជាពួកវលាហកៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយដែលជាសីតវលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវធាតុត្រជាក់) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយជាឧណ្ហវលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវធាតុក្តៅ) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយជាអព្ភវលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវអ័ព្ទ) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយជាវាតវលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវខ្យល់) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយ ជាពួកវស្សវលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវភ្លៀង) ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទេវតាទាំងឡាយជាពួកវលាហកៈ ។

---

១ ជាអ្នកបណ្តាលនូវការត្រជាក់ជាដើម ។

២២១

វលាហកសំយុត្តំ

[២៧១] សាវត្ថី ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា វលាហកកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតំ ហោតិ វលាហកកាយិកា ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា វលាហកកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ ទេតិ បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ គន្ធំ ទេតិ

វលាហកសំយុត្ត

[២៧១] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរចំពោះព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយជាពួកវលាហកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះបានឮថា ទេវតាទាំងឡាយជាពួកវលាហកៈ មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយជាពួកវលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប

វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ ប-
ទីបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ ម-
រណា វលាហកកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧ-
បបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ
យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា វលា-
ហកកាយិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៧២] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ
ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ
កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ
មរណា សីតវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-
បជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន សុចរិតំ ច-
រតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស
សុតំ ហោតិ សីតវលាហកា ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណ-
វន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សីតវលាហកានំ
ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ ទេតិ
បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ

ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយជាពួកវលាហកៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាពួកវលាហកៈ ។

[២៧២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាសីតវលាហកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ទេវតាទាំងឡាយជាសីតវលាហកៈមានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយជាសីតវលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង

គន្ធំ ចេតិ វិលេបនំ ចេតិ សេយ្យំ ចេតិ អាវសថំ ចេតិ បទីបេយ្យំ ចេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សីតវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេ-កច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សីតវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៧៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧណ្ហវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-បជ្ជតីតិ ។

[២៧៤] អព្ភវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-បជ្ជតីតិ ។

[២៧៥] វាតវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-បជ្ជតីតិ ។

ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាសីតវលាហកៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាសីតវលាហកៈ ។

[២៧៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាឧណ្ហវលាហកៈ ។

[២៧៤] ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាអព្ភវលាហកៈ ។

[២៧៥] ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវាតវលាហកៈ។

[២៦៧] វស្សវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-
បជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ឯកច្ចោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ
វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស
សុតំ ហោតិ វស្សវលាហកានំ ទេវា ទីឃាយុកា វណ្ណ-
វន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា វស្សវលាហកានំ
ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្នំ ទេតិ
បានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ គន្ធំ
ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ
បទីបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរ-
ណា វស្សវលាហកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចោ
កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា វស្សវលាហកានំ ទេវានំ
សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៧៦] ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ទេវតាទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។

វលាហកសំយុត្តំ

[២៧៧] សាវត្ថី ។ ឯកាមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេកទា សីតំ ហោតីតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ សីតវលាហកា នាម ទេវា តេសំ យទា ឯវំ ហោតិ យន្នូន មយំ សកាយ រតិយា រមេយ្យាមាតិ[១] តេសន្តំ ចេតោបណិធិមន្វាយ សីតំ ហោតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេកទា សីតំ ហោតីតិ ។

[២៧៨] សាវត្ថី ។ ឯកាមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេកទា ឧណ្ហំ ហោតីតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ ឧណ្ហវលាហកា នាម ទេវា តេសំ យទា ឯវំ ហោតិ យន្នូន មយំ សកាយ រតិយា រមេយ្យាមាតិ តេសន្តំ ចេតោបណិធិមន្វាយ ឧណ្ហំ ហោតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេកទា ឧណ្ហំ ហោតីតិ ។

---

១ ម. វសេយ្យាមាតិ ។ ឯវំ សព្វសុត្តេសុ ។

វលាហកសំយុត្ត

[២៧៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានត្រជាក់ម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួកទេវតាឈ្មោះសីតវលាហកៈ ចួនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមានត្រ-ជាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានត្រជាក់ម្តងៗ ។

[២៧៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានក្តៅម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួកទេវតាឈ្មោះឧណ្ហវលាហកៈ ចួនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមានក្តៅ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានក្តៅម្តង ៗ ។

[២៧៩] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេកទា អព្ភំ ហោតីតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ អព្ភវលាហកា នាម ទេវា តេសំ យទា ឯវំ ហោតិ យន្នូន មយំ សកាយ រតិយា រមេយ្យាមាតិ តេសន្តំ ចេតោបណិធិមន្វាយ អព្ភំ ហោតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេកទា អព្ភំ ហោតីតិ ។

[២៨០] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេកទា វាតោ ហោតីតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ វាតវលាហកា នាម ទេវា តេសំ យទា ឯវំ ហោតិ យន្នូន មយំ សកាយ រតិយា រមេយ្យាមាតិ តេសន្តំ ចេតោបណិធិមន្វាយ វាតោ ហោតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេកទា វាតោ ហោតីតិ ។

[២៧៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានអ័ព្ទម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួកទេវតាឈ្មោះអព្ភវលាហកៈ ចួនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបចុះអ័ព្ទ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានអ័ព្ទម្តងៗ ។

[២៨០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានខ្យល់ម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួកទេវតាឈ្មោះវាតវលាហកៈ ចួនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមានខ្យល់ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានខ្យល់ម្តងៗ ។

[២៨១] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនេកទា ទេវោ វស្សតីតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ វស្សវលាហកា នាម ទេវា តេសំ យទា ឯវំ ហោតិ យន្នូន មយំ សកាយ រតិយា រមេយ្យាមាតិ តេសន្តំ ចេតោបណិធិមន្វាយ ទេវោ វស្សតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេកទា ទេវោ វស្សតីតិ ។

វលាហកសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សុទ្ទានំ

ទេសនា សុចរិតា[១] បញ្ច
ជានូបការបញ្ចមំ
សីតំ ឧណ្ហាញ្ច អព្ភញ្ច
វាតវស្សវលាហកាតិ ។

---

១ ឱ. ម. ទេសនា សុចរិតញ្ច ។

[២៨១] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានភ្លៀងបង្អុរចុះម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួកទេវតាឈ្មោះវស្សវលាហកៈ ចួនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមានភ្លៀងបង្អុរចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានភ្លៀងបង្អុរចុះម្តងៗ ។

ចប់ វលាហកសំយុត្ត ។

ឧទ្ទានក្នុងវលាហកសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីការសម្តែងនូវទេវតាជាពួកវលាហកៈ ១ បុគ្គល ៥ ពួកប្រព្រឹត្តសុចរិត ១ ឧបការទាន ៥ លើក សីតវលាហកៈ ១ ឧណ្ហវលាហកៈ ១ អព្ភវលាហកៈ ១ វាតវលាហកៈ ១ វស្សវលាហកៈ ១ ។

វច្ឆគោត្តសំយុត្តំ

[២៨២] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

[២៨២] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះវច្ឆគោត្ត បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ទើបអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោក ថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ថា លោកមានទីបំផុតក៏មាន ថា លោកមិនមានទីបំផុតក៏មាន ថា ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះក៏មាន

២២៩

វច្ឆគោត្តសំយុត្តំ

អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អញ្ញាណា រូបសមុទយេ អញ្ញាណា រូបនិរោធេ អញ្ញាណា រូបនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណា ឯវមិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោ-កេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេ-កវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-គតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

ថាជីវិតដទៃសរីរៈដទៃក៏មាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះមិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងរូប មិនដឹងក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតរូប មិនដឹងក្នុងទីរំលត់រូប មិនដឹងក្នុងសេចក្ដីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់រូប ទើបទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។

[២៨៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆ-
គោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ
ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមានិ
អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្ស-
តោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
វាតិ ។ វេទនាយ ខោ វច្ឆ អញ្ញាណា វេទនាសមុទយេ
អញ្ញាណា វេទនានិរោធេ អញ្ញាណា វេទនានិរោធគា-
មិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណា ឯវមិមានិ អនេក-
វិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ
លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។
អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេ-
កវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ
លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ
ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

[២៨៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិញ្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងវេទនា មិនដឹងក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតវេទនា មិនដឹងក្នុងទីរំលត់វេទនា មិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់វេទនា នេះដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការកើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។

២៣១

វច្ឆគោត្តសំយុត្តំ

[២៨៤] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ សញ្ញាយ ខោ វច្ឆ អញ្ញាណា សញ្ញាសមុទយេ អញ្ញាណា សញ្ញានិរោធេ អញ្ញាណា សញ្ញានិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណា ឯវមិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

[២៨២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងសញ្ញា មិនដឹងក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតសញ្ញា មិនដឹងក្នុងទីរំលត់សញ្ញា មិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់សញ្ញា នេះឯងដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការកើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

[២៨៤] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ សង្ខារេសុ ខោ វច្ឆ អញ្ញាណា សង្ខារសមុទយេ អញ្ញាណា សង្ខារនិរោធេ អញ្ញាណា សង្ខារនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណា ឯវមិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

[២៨៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹងក្នុងហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារ មិនដឹងក្នុងទីរំលត់សង្ខារ មិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់សង្ខារ នេះហើយដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការកើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្ដាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

២៣៣

វច្ឆគោត្តសំយុត្តំ

[២៨៦] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆ-
គោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ
ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមានិ អនេក-
វិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ
លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
វាតិ ។ វិញ្ញាណេ ខោ វច្ឆ អញ្ញាណា វិញ្ញាណស-
មុទយេ អញ្ញាណា វិញ្ញាណនិរោធេ អញ្ញាណា វិញ្ញា-
ណនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណា ឯវមិមា-
និ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ
សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរំ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ អយំ
បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោ-
កេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ
លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
គតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

[២៨៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងវិញ្ញាណ មិនដឹងក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតវិញ្ញាណ មិនដឹងក្នុងទីរំលត់វិញ្ញាណ មិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់វិញ្ញាណ នេះឯងហើយដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការ កើតឡើងក្នុងលោក យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

[២៨៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អទស្សនា ។ បេ ។ រូបនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អទស្សនា ។ បេ ។

[២៨៨] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ខោ វច្ឆ អទស្សនា ។

[២៨៩] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ខោ វច្ឆ អទស្សនា ។

[២៩០] សាវត្ថី ។ សង្ខារេសុ ខោ វច្ឆ អទស្សនា ។

[២៩១] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណេ ខោ វច្ឆ អទស្សនា ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អទស្សនា ។[១]

[២៩២] សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ អនភិសមយា ។ បេ ។ រូបនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អនភិសមយា ។ បេ ។

---

១ ឱ. យថា បុរិមគមនំ ឯវម្បញ្ចបិ ខន្ធា បញ្ចហិ គមនេហិ វិត្ថារេតព្វា ។

[២៨៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងរូប ។ បេ ។ មិនឃើញក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់រូប ។ បេ ។

[២៨៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងវេទនា ។

[២៨៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងសញ្ញា ។

[២៩០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។

[២៩១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់វិញ្ញាណ ។

[២៩២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងនូវរូប ។ បេ ។ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់រូប ។ បេ ។

វច្ឆគោត្តសំយុត្តំ

[២៩៣] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ខោ វច្ឆ អនភិសមយា ។ បេ ។

[២៩៤] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ខោ វច្ឆ អនភិសមយា ។ បេ ។

[២៩៥] សាវត្ថី ។ សង្ខារេសុ ខោ វច្ឆ អនភិសមយា ។ បេ ។

[២៩៦] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណេ ខោ វច្ឆ អនភិសមយា ។ បេ ។

[២៩៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ ។ បេ ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អននុពោធា ។ បេ ។ រូបនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អននុពោធា ។ បេ ។

[២៩៨] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។

[២៩៩] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។

[៣០០] សាវត្ថី ។ សង្ខារេសុ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

[២៩៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុងវេទនា ។ បេ ។

[២៩៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុងសញ្ញា ។ បេ ។

[២៩៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។

[២៩៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[២៩៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងរូប ។ បេ ។ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់រូប ។ បេ ។

[២៩៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ក្នុងវេទនា ។ បេ ។

[២៩៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ក្នុងសញ្ញា ។ បេ ។

[៣០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។

[៣០១] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អនត្ត-ពោធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អនត្តពោធា ។ បេ ។

[៣០២] សាវត្ថី ។ កោ នុ ខោ ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ ។ បេ ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អប្បដិ-វេធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អប្បដិវេធា ។ បេ ។

[៣០៣] សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អសល្លក្ខ-ណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អសល្លក្ខណា ។ បេ ។

[៣០៤] សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អនុបលក្ខ-ណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អនុបលក្ខណា ។ បេ ។

[៣០៥] សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អសមបេក្ខណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អសមបេក្ខណា ។ បេ ។

[៣០៦] សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចវេក្ខណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចវេក្ខណា ។ បេ ។

[៣០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់វិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០២] ក្រុងសាវត្ថី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចាក់ធ្លុះ ក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចាក់ធ្លុះក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនកំណត់ក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនកំណត់ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចូលទៅកំណត់ក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចូលទៅកំណត់ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានសំឡឹងមើលក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានសំឡឹងមើលក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនពិចារណាក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនពិចារណាក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

២៣៧

វច្ឆគោត្តសំយុត្តំ

[៣០៧] សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចុបលក្ខណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណេ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចុបលក្ខណា ។ បេ ។

[៣០៨] សាវត្ថី ។ អថខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចក្ខកម្មា រូបសមុទយេ អប្បច្ចក្ខកម្មា រូបនិរោធេ អប្បច្ចក្ខកម្មា រូបនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អប្បច្ចក្ខកម្មា ។ បេ ។

វច្ឆគោត្តសំយុត្ត

[៣០៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានចូលទៅកំណត់ ក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានចូលទៅកំណត់ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង វច្ឆគោត្តបរិព្វាជកចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងរូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតរូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងទីរំលត់រូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់រូប ។ បេ ។

[៣០៩] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចក្ខ-
កម្មា ។ បេ ។ វេទនានិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ
អប្បច្ចក្ខកម្មា ។ បេ ។

[៣១០] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ខោ វច្ឆ អប្បច្ច-
ក្ខកម្មា ។ បេ ។ សញ្ញានិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ
អប្បច្ចក្ខកម្មា ។ បេ ។

[៣១១] សាវត្ថី ។ សង្ខារេសុ ខោ វច្ឆ អប្ប-
ច្ចក្ខកម្មា ។ បេ ។ សង្ខារនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ
អប្បច្ចក្ខកម្មា ។ បេ ។

[៣១២] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណេ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចក្ខ-
កម្មា វិញ្ញាណសមុទយេ អប្បច្ចក្ខកម្មា វិញ្ញាណនិ-
រោធេ អប្បច្ចក្ខកម្មា វិញ្ញាណនិរោធគាមិនិយា បដិប-
ទាយ អប្បច្ចក្ខកម្មា ឯវមិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិ-
គតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា

[៣០៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងវេទនា ។ បេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់វេទនា ។ បេ ។

[៣១០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងសញ្ញា ។ បេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់សញ្ញា ។ បេ ។

[៣១១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់សង្ខារ ។ បេ ។

[៣១២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងវិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតវិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងទីរំលត់វិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់វិញ្ញាណ នេះឯងហើយដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការកើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន

២៣៩

។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិគតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វាតិ ។ (ឯកាបិណ្ឌេន បញ្ចបញ្ញាសំ សុត្តន្តា ភវន្តិ) ។

វច្ឆគោត្តសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ថាលោកមានទីបំផុតក៏មាន ថាលោកមិនមានទីបំផុតក៏មាន ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះក៏មាន ថាជីវិតដ៏ទៃ សរីរៈដទៃក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ (សូត្រ ៥៥ មានដោយការរួបរួមចូលគ្នាតែមួយ) ។

ចប់ វច្ឆគោត្តសំយុត្ត ។

ឥទំ សំយុត្តស្ស ឧទ្ទានំ

អញ្ញាណា អនស្សនពោវ
អនភិសមយា អននុពោធា
អប្បដិវេធា អសល្លក្ខណា
អនុបលក្ខណោន អសមបេក្ខណា
អប្បច្ចវេក្ខណា អបច្ចុបលក្ខណា
អប្បច្ចក្ខកម្មន្តិ ។

នេះជាឧទ្ទាននៃវច្ឆគោត្តសំយុត្ត គឺ

និយាយអំពីការមិនដឹង ១ ការមិនឃើញ ១ ការមិនត្រាស់ដឹង ១ ការមិនត្រាស់ដឹងតាម ១ ការមិនចាក់ធ្លុះបំពោះ ១ ការមិនកំណត់ ១ ការមិនចូលទៅកំណត់ ១ ការមិនសំឡឹងលែលក ១ ការមិនពិចារណា ១ ការមិនចូលទៅពិចារណា ១ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ១ ។

សមាធិសំយុត្តំ

[៣១៣] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ បេ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច

សមាធិសំយុត្ត

[៣១៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ បណ្ដាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្ដមផង

បរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ខីរម្ហា ទធិ ទធិម្ហា នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បិ សប្បិម្ហា សប្បិមណ្ឌោ តត្ថ អគ្គមក្ខាយតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

[៣១៤] សាវត្ថី ។ តត្ថ ខោ ។ បេ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ។

ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹកដោះជូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តាទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះថ្លា ប្រាកដជាប្រសើរជាង មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះឯង ។

[៣១៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យឋិតនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យឋិតនៅ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន (ឈាន) ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យឋិតនៅ ។

សមាធិសំយុត្តំ

ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ខីរម្ហា ទធិ ទធិម្ហា នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បិ សប្បិម្ហា សប្បិមណ្ឌោ តត្រ អគ្គមក្ខាយតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

សមាធិសំយុត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្វះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យឋិតនៅផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យឋិតនៅផង ។ បណ្ដាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹកដោះជូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្ដាទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះថ្លាប្រាកដជាប្រសើរជាង មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានណា ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យឋិតនៅផង ។ បណ្ដាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនេះដែរ ។

[៣១៥] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច

[៣១៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ បណ្ដាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង

បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ខីរម្ហា ទធិ ទធិម្ហា នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បិ សប្បិម្ហា ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣១៦] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯ-កច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ

ថ្ងៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹកដោះជូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្លាផង ។

[៣១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីក-រាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ

យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ខីរម្ហា ទធិ ទធិម្ហា នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បិ សប្បិម្ហា ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣១៧] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី

បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួល ក្នុងសមាធិផង ។ បណ្ដាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹកដោះជូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣១៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ

នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣១៨] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ ក្នុងសមាធិផង ។ បណ្ដាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣១៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរ[១] ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ

---

១ សំដៅយកការមិនឈ្លាសវៃក្នុងកម្មដ្ឋានគោចរនិងភិក្ខាចារគោចរ (អដ្ឋកថា) ។

នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមា-
ធិស្មឹ គោចរកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ
ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ
សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ
ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមា-
ធិស្មឹ គោចរកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ
ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ
ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ។ បេ ។
បវរោ ចាតិ ។

[៣១៩] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី
សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អ-
ភិនីហារកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី
សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ
សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរ ក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣១៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣២០] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

នេវ សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣២១] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣១២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើរឿយៗ ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិន

សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី ស-មាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣២២] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមា-ធិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ

ឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលមានឈានទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យសប្បាយ[១] ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិន

១ មិនអាចបំពេញឧបការធម៌ទាំងឡាយដែលជាទីសប្បាយដល់សមាធិ ។

សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ សប្បាយ-ការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

[៣២៣] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ

ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនេះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់ កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការតម្កល់សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការតម្កល់សមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ

ន សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣២៤] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមា-ធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមា-ធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ

ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការតម្កល់សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាស វៃក្នុងការតម្កល់សមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង នោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការតម្កល់សមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់ កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញ ចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣២៨] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នកមានឈានណា ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

សមាធិសំយុត្តំ

[៣៦៦] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមា-ធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អារម្ម-ណកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

សមាធិសំយុត្ត

[៣២៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២៧] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ[១] ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

---

១ ឱ. ឥតោ បរំ ចតុក្កោដិកំ វិត្ថារេតព្វន្តិ ទិស្សតិ ។

[៣២៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ។ បណ្ដាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

សមាធិសំយុត្តំ

[៣២៨] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣២៩] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ

សមាធិសំយុត្ត

[៣២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន

ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣៣០] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣៣០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

២៤៩

សមាធិសំយុត្តំ

[៣៣១] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ខីរម្ហា ទធិ ទធិម្ហា នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បិ សប្បិម្ហា សប្បិមណ្ឌោ តត្រ អគ្គមក្ខាយតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ

សមាធិសំយុត្ត

[៣៣១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានទេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីមេគោ ទឹកដោះជូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តាទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះថ្លានេះប្រាកដជាប្រសើរ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ[១] ។

[៣៣២] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី ស-មាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ វុដ្ឋានកុ-សលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមា-ធិស្មឹ វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ ឋិតិកុ-សលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ វុដ្ឋា-នកុសលោ ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ វុដ្ឋា-នកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី ។ បេ ។ ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

១ ឱ. ម. ឥតោ បរំ ឥមេហិ បដ្ឋាយ ឧបរិ អដ្ឋ វារា ឥតណ្ណុវណ្ណិយតោ វដ្ដវិត្ថារេន កិរ ឥតិ បាឋា ទិស្សន្តិ ។

បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣៣២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការតម្កល់សមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការតម្កល់សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការតម្កល់សមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការតម្កល់សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។ ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។

សមាធិសំយុត្តំ

[៣៣៣] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី ស-មាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ កល្លិត-កុសលោ ។ សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ។ នេវ សមាធិស្មឹ ឋិតិកុ-សលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ។ ស-មាធិស្មឹ ឋិតិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ កល្លិ-តកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី ។ បេ ។ ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

[៣៣៤] សាវត្ថី ។ សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ។ សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ កល្លិតកុ-សលោ ។ នេវ សមាធិស្មឹ កល្លិតកុសលោ ហោតិ

សមាធិសំយុត្ត

[៣៣៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីក-រាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។ ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣៣៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ

ន សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ។ សមាធិស្មឹ កល្លិត-កុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី ។ បេ ។ ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

[៣៣៥] សាវត្ថី ។ សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ។ សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អារម្មណកុស-លោ ។ នេវ សមាធិស្មឹ អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ។ សមាធិស្មឹ អារម្ម-ណកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី ។ បេ ។ ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីក-រាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។ ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣៣៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងអារម្មណ៍ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។ ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។

២៦៣

សមាធិសំយុត្តំ

[៣៣៦] សាវត្ថី ។ សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ។ សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ។ នេវ សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ។ សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ខីរម្ហា ទធិ ទធិម្ហា នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បិ សប្បិម្ហា សប្បិមណ្ឌោ តត្រ អគ្គមក្ខាយតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ គោចរកុសលោ ច សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ ។ បេ ។ ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

សមាធិសំយុត្ត

[៣៣៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីមេគោ ទឹកដោះជូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តាទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះថ្លាប្រាកដជាប្រសើរជាង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលមានឈានទាំង ៤ នេះ បុគ្គលនេះ ។ បេ ។ ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣៣៧] សាវត្ថី ។ សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុស-លោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ។ សមា-ធិស្មឹ សក្កច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ អភិនីហារ-កុសលោ ។ នេវ សមាធិស្មឹ អភិនីហារកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ។ សមាធិស្មឹ អភិ-នីហារកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី ។ បេ ។ ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

[៣៣៨] សាវត្ថី ។ សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ។ សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ។ នេវ សមាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ។ ស-មាធិស្មឹ សក្កច្ចការី ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សាតច្-ការី ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី ។ បេ ។ ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

[៣៣៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ (បុគ្គលខ្លះ) ឈ្លាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។ ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣៣៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ (បុគ្គលខ្លះ) ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ មិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើដោយគោរព ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។ ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣៣៩] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ។ ឥធ បន ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ឈាយី សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ច ហោតិ សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ច ។ តត្រ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ច សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គវា ខីរំ ខីរម្ហា ទធិ ទធិម្ហា នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បិ សប្បិម្ហា សប្បិមណ្ឌោ តត្រ អគ្គមក្ខាយតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យ្វាយំ ឈាយី

សមាធិសំយុត្ត

[៣៣៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីមេគោ ទឹកដោះជូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តាទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះថ្លា ប្រាកដជាប្រសើរ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានណា

សមាធិស្មឹ សាតច្ចការី ច សមាធិស្មឹ សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។ (បញ្ញាសំ[១] វេយ្យាករណានិ វិត្ថារេតព្វានិ) ។

សមាធិសំយុត្តំ សមត្តំ ។

តត្រុទ្ទានំ

សមាធិ សមាបត្តិ ឋិតិ
វុដ្ឋានំ កល្លិតារម្មណេន ច
គោចរេ អភិនីហារោ
សក្កច្ចសាតច្ចការី
អថោបិ សប្បាយន្តិ ។

ខន្ធវារវគ្គសំយុត្តំ សមត្តំ ។

១ ម. អញ្ញា ។

ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ភាសិតនេះចប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរនឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ (វេយ្យាករណ៍ ៥០ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

ចប់ សមាធិសំយុត្ត ។

ឧទ្ទានក្នុងសមាធិសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីសមាធិ ១ ការចូលសមាធិ ១ ការតំកល់នូវសមាធិ ១ ការចេញចាកសមាធិ ១ ការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ១ អារម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ១ គោចរក្នុងសមាធិ ១ ការកសាងសមាធិ ១ ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ១ ធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ក្នុងសមាធិ ១ ទាំងធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ១ ។

ចប់ សំយុត្តក្នុងខន្ធវារវគ្គ ។

២៦៧

សមាធិសំយុត្តំ

តត្រ វគ្គុទ្ទានំ

នកុលបិតា អនិច្ចញ្ច

ភារំ នតុម្ហាកេន ច

អត្តទីបេន បញ្ញាសោ

បឋមោតិ បវុច្ចតិ ។

ឧចាយោ អរហំ ខជ្ជនិយោ

ថេរំ បុប្ផេន បញ្ចមំ

មជ្ឈេបណ្ណាសកោសលោ

សម្ពុទ្ធេនប្បកាសិតំ ។

អន្តំ ធម្មកថិកាវិជ្ជា

កុក្កុលំ ទិដ្ឋិបញ្ចមំ

សមាធិសំយុត្ត

ឧទ្ទាននៃវគ្គក្នុងសំយុត្តទាំងនោះ គឺ

និយាយអំពីនកុលបិតាវគ្គ ១ អនិច្ចវគ្គ ១ ភារវគ្គ ១ នតុម្ហាកវគ្គ ១ អត្តទីបវគ្គ ១ លោកចាត់ជាបឋមបណ្ណាសកៈ (មូលបណ្ណាសកៈ) ។ ឧបាយវគ្គ ១ អរហន្តវគ្គ ១ ខជ្ជនីយវគ្គ ១ ថេរវគ្គ ១ ជាគម្រប់ ៥ នឹងបុប្ផវគ្គ ដែលលោកសម្តែងហើយថា មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ ។ អន្តវគ្គ ១ ធម្មកថិកវគ្គ ១ អវិជ្ជាវគ្គ ១ កុក្កុលវគ្គ ១ ជាគម្រប់ ៨ នឹងទិដ្ឋិវគ្គ

តតិយោ បណ្ណាសកោ វុត្តោ

និចាតោតិ បវុច្ចតីតិ ។

ខន្ធរាធទិដ្ឋិ ច ឱក្កន្តិ

ឧប្បាទេន កិលេសេន ច

សារីបុត្តោ ច នាគោ ច

សុបណ្ណគន្ធព្វកាយិកា

ពលាហោ វច្ឆគោត្តោ ច

ឈានេន ភវតិ តេរសាតិ(១) ។

---

១ ឱ. ម. ខន្ធរាធសំយុត្តញ្ច ទិដ្ឋិ ឱក្កន្តិ ឧប្បាទា កិលេសសារីបុត្តា ច នាគា សុបណ្ណ-គន្ធព្វា វលាហវច្ឆឈាយន្តិ ខន្ធវគ្គម្ហិ តេរសាតិ ។

លោកចាត់ជាតតិយបណ្ណាសកៈ (ចូឡបណ្ណាសកៈក៏បាន) ហៅថានិបាតក៏បាន ។ ខន្ធសំយុត្ត ១ រាធសំយុត្ត ១ ទិដ្ឋិសំយុត្ត ១ ឱក្កន្តិសំយុត្ត ១ ឧប្បាទសំយុត្ត ១ កិលេសសំយុត្ត ១ សារីបុត្តសំយុត្ត ១ នាគសំយុត្ត ១ សុបណ្ណសំយុត្ត ១ គន្ធព្វកាយិកសំយុត្ត ១ ពលាហសំយុត្ត ១ វច្ឆគោត្តសំយុត្ត ១ សមាធិសំយុត្ត ១ ត្រូវជា ១៣ សំយុត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារវគ្គោ

ឆដ្ឋភាគោ

ខន្ធសំយុត្តំ

អន្តវគ្គោ

មាតិកា អង្កេ

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ អន្តវគ្គោ បឋមោ.. ៣

ធម្មកថិកវគ្គោ ទុតិយោ.. ១៣

អវិជ្ជាវគ្គោ តតិយោ.. ៣២

កុក្កុឡវគ្គោ ចតុត្ថោ.. ៤៧

ទិដ្ឋិវគ្គោ បញ្ចមោ.. ៥៥

រាធសំយុត្តំ

មារវគ្គោ

រាធសំយុត្តេ មារវគ្គោ បឋមោ.. ៧១

មារធម្មវគ្គោ ទុតិយោ.. ៨៦

អាយាចនវគ្គោ តតិយោ.. ៩៤

ឧបនិសិន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ.. ៩៨

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ

ឆដ្ឋភាគ

ខន្ធសំយុត្ត

អន្តវគ្គ

មាតិកា លេខទំព័រ

ខន្ធសំយុត្ត ចុល្លបណ្ណាសកៈ អន្តវគ្គ ទី ១ .... ៣

ធម្មកថិកវគ្គ ទី ២ .... ១៣

អវិជ្ជាវគ្គ ទី ៣ .... ៣២

កុក្កុលវគ្គ ទី ៤ .... ៤៧

ទិដ្ឋិវគ្គ ទី ៥ .... ៥៥

រាធសំយុត្ត

មារវគ្គ

រាធសំយុត្ត មារវគ្គ ទី ១ .... ៧១

មារធម្មវគ្គ ទី ២ .... ៨៦

អាយាចនវគ្គ ទី ៣ .... ៩៤

ឧបនិសិន្នវគ្គ ទី ៤ .... ៩៨

មាតិកាបត្តានិ

និទានសំយុត្តំ

សោតាបត្តិវគ្គោ

មាតិកា អង្កេ

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ ១០២
ទុតិយបេយ្យាលោ ១៣៧
តតិយបេយ្យាលោ ១៤៥
ឱក្កន្តសំយុត្តំ ១៥៧
ឧប្បាទសំយុត្តំ ១៦៤
កិលេសសំយុត្តំ ១៧៤
សារីបុត្តសំយុត្តំ ១៨១
នាគសំយុត្តំ ១៩៣
សុបណ្ណសំយុត្តំ ២០៤
គន្ធព្វកាយសំយុត្តំ ២១០
វលាហកសំយុត្តំ ២២០
វច្ឆគោត្តសំយុត្តំ ២២៨
សមាធិសំយុត្តំ ២៤១

សង្ខេបផ្គួបច្របប់មាតិកា

ទិដ្ឋិសំយុត្ត

សោតាបត្តិវគ្គ

មាតិកា លេខទំព័រ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១ .... ១០២
ទុតិយបេយ្យាល ១៣៧
តតិយបេយ្យាល ១៩៥
ឱក្កន្តសំយុត្ត ១៥៧
ឧប្បាទសំយុត្ត ១៦៩
កិលេសសំយុត្ត ១៧៩
សារីបុត្តសំយុត្ត ១៨១
នាគសំយុត្ត ១៩៣
សុបណ្ណសំយុត្ត ២០៩
គន្ធព្វកាយសំយុត្ត ២១០
វលាហកសំយុត្ត ២២០
វច្ឆគោត្តសំយុត្ត ២២៨
សមាធិសំយុត្ត ២៩១